

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán do roku 2023

Projekt: Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Pacov II

Reg. číslo: CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0010687

Finální verze duben 2022

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Datum zahájení projektu: 1. 9. 2018
Předpokládané datum ukončení: 31. 8. 2022
Realizátor: Svazek obcí mikroregionu Stražiště

Obsah

1.	Úvod	5
1.1	Popis struktury MAP	9
1.1.1	Proces tvorby MAP/Aktivity	9
1.1.2	Struktura dokumentu MAP	9
1.1.3	Témata MAP	10
2.	Analytická část MAP	12
2.1	Obecná část analýzy	13
2.1.1	Základní informace o řešeném území	13
2.1.2	Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání	21
2.1.3	Analýza stavu gramotností a inkluзивity ve srovnání se situací v ČR	29
2.1.4	Vyhodnocení dotazníkového šetření	41
2.1.5	Charakteristika školství v řešeném území	58
2.1.6	Zajištění dopravní dostupnosti škol v území	97
2.1.7	Aktuální situace v oblasti inkluзивního vzdělávání	99
2.1.8	Sociální situace	100
2.1.9	Aktuální situace a dopady pandemie Covid – 19	111
2.1.10	Návaznost na dokončené základní vzdělávání (úzká provázanost s KAPem)	114
2.2	Specifická část analýzy	118
2.2.1	Témata MAP v řešeném území	118
2.2.2	Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území – jejich zapojení, způsob spolupráce a komunikace apod.	121
3.	Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území	128
3.1	Východiska pro strategickou část	132
3.1.1	Vymezení prioritních oblastí rozvoje v řešeném území	133
3.1.2	SWOT-3 analýzy pracovních skupin projektu MAP v ORP Pacov II	135
3.1.3	Vymezení problémových oblastí a klíčových problémů	145
4.	Zdroje všech částí MAP	148
	Seznam zkratk	153

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Seznam tabulek	155
Seznam obrázků	157
Seznam příloh	158

1. Úvod

Název strategie/projektu	Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Pacov II
Kategorie strategie	Vzdělávání
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0010687
Číslo a název programu	02 Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
Číslo a název prioritní osy	02.3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání
Číslo a název investiční priority	02.3.68 Omezování a prevence předčasného ukončování školní docházky a podpory rovného přístupu ke kvalitním programům předškolního rozvoje, k primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, možnostem formálního a neformálního vzdělávání a rovněž možnostem formálního a neformálního vzdělávání, které umožňuje zpětné začlenění do procesu vzdělávání a odborné přípravy
Číslo a název tematického cíle	TC 10 Investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení
Číslo a název specifického cíle	02.3.68.1 Zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ
Řídící orgán	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Řešené území	Správní obvod obce s rozšířenou působností Pacov
Počet obyvatel správního obvodu	9 309 (2021)
Počet obcí ve správním obvodu	24
Rozloha správního obvodu	235 km ²
Názvy obcí správního obvodu	Město: Pacov Městys: Lukavec Obce: Bratřice, Buřenice, Cetoraz, Čáslavsko, Dobrá Voda u Pacova, Důl, Eš, Kámen, Lesná, Mezilesí, Obrataň, Pošná, Salačova Lhota, Samšín, Těchobuz, Útěchovice p. Stražištěm, Velká Chyška, Věžná, Vykantice, Vysoká Lhota, Zhořec, Zlátenka
Zapojené obce zřizující MŠ, ZŠ, ZUŠ v ORP Pacov	Pacov, Lukavec, Obrataň, Velká Chyška, Kámen
Místní akční skupiny v území	(MAS) Via rustica z.s.
Zadavatel strategie	ORP Pacov v rámci projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Pacov II CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0010687
Zpracovatel strategie/realizátor projektu	Svazek obcí mikroregionu Stražiště
Rok zpracování strategie	2018-2022
Datum zahájení a ukončení fyzické realizace projektu	1. 9. 2018 – 31. 8. 2022
Schvalovatel strategie	Řídící výbor MAP
Doba realizace strategie	2018–2022
Odpovědnost za implementaci	Školy a školská zařízení a jejich zřizovatelé

Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Pacov II si klade za cíl zmapovat stávající situaci v mateřských a základních školách a dalších organizacích působících v oblasti vzdělávání v regionu a na základě provedených analýz definovat problémy, priority a cíle efektivního rozvoje předškolního, základního a zájmového vzdělávání v území ORP.

Zpracování tohoto dokumentu na regionální úrovni je důležitým předpokladem pro jeho následnou implementaci a působení synergických účinků v zájmovém území.

Oblast předškolního a základního vzdělávání je záležitost, kterou nelze řešit pouze na území jedné obce. Jedná se o téma, kterému je nutné se věnovat komplexně, koordinovaně, systematicky, a tedy především společně a komunitně. Na základě Dohody o partnerství mezi EU a ČR dojde k rozvoji koncepcí vzdělávací politiky na úrovni regionů. Tato dohoda bude naplněna tvorbou místních akčních plánů rozvoje vzdělávání (tzv. MAP). Realizace místních akčních plánů je součástí akce KLIMA, která je soustavou aktivit jdoucích napříč specifickými cíli Prioritní osy 3 OP VVV. Jedná se o akronym shrnující podstatné složky kvality škol, jako je Kultura učení, Leadership, Inkluze, Mentoring (metodická podpora) a Aktivizující formy učení. Akce chce ve školách rozvíjet motivující kulturu zaměřenou na maximální úspěch pro každého žáka a každého učitele, který je nositel kultury a změny a který věří, že úspěch či selhání dětí a žáků závisí na přístupu pedagoga. Zpracovaný MAP je významným a nezbytným pokladem pro čerpání finančních prostředků, bez něhož nebudou moci školy čerpat finance z Evropské unie v programovacím období 2014–2020. Pro Integrovaný regionální operační program (dále IROP) je nezbytným specifickým kritériem přijatelnosti a představuje podmínku nutnou k přijetí žádosti. V OP VVV přinese prokázaný soulad projektových žádostí s MAP, respektive Strategickým rámcem MAP do roku 2023, bodové zvýhodnění v hodnocení kritérií žádostí o dotace. MAP současně koordinuje a přináší podněty do programů OP VVV a potvrzuje efektivitu a využitelnost programů IROP (MŠMT 2018, str. 3, 10, 13, 14).

MAP má být participativně tvořen a následně realizován zejména těmito subjekty:

- základní školy
- mateřské školy
- zřizovatelé
- ředitelé a učitelé
- rodiče
- další veřejnost

Podstata, základní principy a cíle strategie

Strategie odpovídá na otázku, jak by měl být organizován a rozvíjen vzdělávací systém, aby přispíval k rozvoji společnosti, demokratických principů a uplatnění jednotlivců v měnícím se světě. Základní principy, obecné cíle a hlavní směry rozvoje vzdělávání jsou předem formulovány prostřednictvím koncepčních či strategických dokumentů, které vedou konkrétní kroky tvůrců politiky na všech úrovních. Strategický dokument bude vycházet z předpokladu, že se rozvoj vzdělávání musí opírat o obecný strategický rámec, jemuž jsou podřízeny všechny dílčí koncepce, iniciativy a konkrétní opatření. V souladu s tím je strategie koncipována jako obecný základ pro oblast vzdělávání v ORP Pacov v následujících letech, který má být sdílen jejími klíčovými aktéry. Postupy zpracování místních akčních plánů formulují přínos ve změně vyžadující dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti, jako jsou: oblast sociálních služeb, trh práce, zahraniční zkušenosti, nové technologie, moderní trendy ve vzdělávání včetně vzdělávací strategie EU a ČR. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin. Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum vzdělávání je žádoucí, aby byla vhodně nastavena optimální síť těchto služeb v regionu odpovídající skutečným a aktuálním potřebám (MŠMT 2018, str. 6, 7, 17, 23).

Základní principy MAP:

- princip spolupráce (plánování a spolupráce jak na horizontální, tak vertikální úrovni),
- princip zapojení dotčené veřejnosti do plánovacích procesů (MAP je dohodou, kompromisem nebo konsensem v území),
- princip otevřenosti (rovné příležitosti a možnost participace všech dotčených skupin),
- princip SMART (cíle jsou specifikované, měřitelné, akceptované, realistické a termínované),
- princip udržitelnosti (analýzování, plánování, realizace, vyhodnocování),
- princip partnerství (spolupráce při tvorbě, koordinaci, organizaci, řízení, monitorování a vyhodnocování strategie, sdílení odpovědnosti, demokratický princip).

Cílem MAP je zvýšit kvalitu předškolního a základního vzdělávání prostřednictvím systematického přístupu, akčního plánování, inovativních a inhibičních metod, ale především formou spolupráce zřizovatelů, škol a ostatních aktérů. V návaznosti na aktuální změny vzdělávací politiky ČR bude nutné řešit kvalitu vzdělávání, téma dětí se SVP, inkluzivní vzdělávání, rozvoj kompetencí dětí a spolupráci mezi rodinou a školou. Projekt má za cíl současně motivovat, vzdělávat a informovat aktéry vzdělávání.

Postupy zpracování místních akčních plánů shrnují cíle do několik zásadních bodů:

- umožnit vybudování udržitelného systému k efektivnímu řízení škol,
- vyhledání a podpora místních lídrů, pedagogů a odborníků ve vzdělávání,
- vznik partnerství a otevření diskuse, které pomáhají zkvalitňování vzdělávání,
- podpora prarodinných aktivit a podpora služeb, které se týkají dětí a žáků,
- dostupnost kvalitního vzdělávání pro každé dítě (rozvoj potencialit a zažití úspěchu každého dítěte),
- mít vizi, vytvoření dlouhodobého plánu, konsenzu a akčního plánu.

(MŠMT 2018, str.15, 23, 26)

1.1 Popis struktury MAP

1.1.1 Proces tvorby MAP/Aktivity

Základní systém procesu tvorby MAP se skládá z aktivity **akčního plánování**, které **rozvíjí partnerství** formou pracovních skupin a Řídícího výboru, vytváří strategický rámec včetně **Dohody o prioritách** a celý koncepční dokument MAP. **Zajištění znalostních kapacit** formou vzdělávacích aktivit je optimální nástroj k zajištění přehledu v problematice vzdělávání a efektivnějšímu plánování. Dále popisují v rámci **řízení MAP**, že je nezbytné navázat na organizační strukturu a funkční aparát pro komunikaci a řízení projektu, který má optimální a kvalifikované množství lidských zdrojů. Efektivní složení a velikost realizačního týmu má významný vliv na kvalitu řízení, úspěšnost realizace projektu, umožní včas identifikovat případná rizika a eliminovat jejich dopad na realizaci. Na základě **evaluace** v průběhu a závěru projektu dojde k úpravě procesů, stanovení dalších kroků a navržení opatření. V rámci této aktivity probíhá i hodnocení ročního akčního plánu a navazuje na ni příprava projektových záměrů (MŠMT 2018, str. 26, 27).

Významným podkladem pro proces tvorby MAP je i dokument Závěrečná sebehodnotící zpráva předchozího projektu MAP v ORP Pacov. Při zpracování dokumentu vycházel realizační tým z aktuálních existujících strategických záměrů a dokumentů v území pro oblast vzdělávání. Bylo provedeno rozsáhlé šetření na školách, kde byly zjištěny Agregované popisy potřeb škol a reflexe za oblasti inkluzivního vzdělávání, matematické a čtenářské pregramotnosti a gramotností, polytechnické výchovy. Do projektu MAP II je zapojeno 100 % škol z ORP Pacov, všechny školy se dotazníkového šetření zúčastnily. Byly využity výsledky šetření Kraje Vysočina, které jsme jako zdroj také využili. V pracovních skupinách došlo k revizi SWOT - 3 analýz k identifikaci příčin daných problémů, byla revidována analýza stavu a potřeb. Dále proběhla revize a následná aktualizace Prioritních oblastí, cílů a opatření.

1.1.2 Struktura dokumentu MAP

Každý dokument MAP je členěn do předepsané struktury a obsahuje tři povinná opatření (témata), doporučená a volitelná. Struktura MAP začíná **analytickou částí**, na ni navazuje **strategický rámec, akčním plánem a implementační částí**. Analytická část vychází v maximální možné míře z existujících dat (dat ČSÚ, ČŠI, ÚIV, dotazníků, metaanalýzy existujících místních koncepcí, pracovních skupin a řízených diskusí) a je

průběžně projednávána. Analytická část vymezuje problémové oblasti a příležitosti, pokrývá povinná opatření MAP a obsahuje popis investic v návaznosti na další analytická zjištění v území. Závazným výstupem je také aktualizace SWOT-3 analýzy pro každou z definovaných priorit.

Jako další krok Postupy zpracování místních akčních plánů (MŠMT 2018, str. 47, 48) určují **Strategický rámec MAP**, který směřuje k rozvoji stávající vize, definování aktualizovaného rámce prostřednictvím priorit a cílů. Výstupem je Strategický rámec MAP do roku 2023, který vychází z analýzy a je průběžně projednáván, a může být aktualizován a schvalován jedenkrát za šest měsíců. Investiční priority neboli projektové záměry, které jsou součástí Strategického rámce jsou formulovány především zřizovateli a školami. Předmětem jsou především stavby a pořízení vybavení s důrazem na zvyšování kvality vzdělávání. Pro výzvy vyhlášené IROP musí být žádost vázána na projektový záměr ve strategickém rámci. **Návrhy opatření** mají vazbu na analýzu, priority a cíle z rámce. Následuje popis jednotlivých kroků, aktivit a záměrů k naplnění cíle.

1.1.3 Témata MAP

Každý MAP by měl ve výsledku reflektovat ve všech částech a v celém procesu tři povinná témata, která jsou byla v rámci MAP I definována v Postupech zpracování místních akčních plánů (MŠMT 2015, str. 19). Výběr doporučených a volitelných témat je v gesci každého území.

Povinná témata MAP II:

- Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání (dále ZV),
- Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost-kvalita-inkluze,
- Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem.

Volitelná témata MAP II:

- Implementace aktivit k naplnění doporučených opatření MAP (v případě, že je obsahuje SR MAP zpracovaný pro ORP),
- Implementace aktivit k naplnění průřezových a volitelných opatření MAP (v případě, že je obsahuje MAP zpracovaný pro ORP).

A) Doporučená témata MAP II (s vazbou na Krajské akční plány):

- Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání a EVVO
- Rozvoj podnikavosti a kreativity dětí a žáků,
- Kariérové poradenství na ZŠ.

B) Průřezová a volitelná opatření MAP:

- Rozvoj digitálních kompetencí dětí a žáků,
- Rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka,
- Rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků,
- Rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí a žáků.

(MŠMT 2018, str. 50, 51).

2. Analytická část MAP

Pro sběr informací do analytické části byla využita jak sekundární data (výroční zprávy, data ČSÚ, ČŠI a MŠMT, Rejstřík škol a školských zařízení, webové stránky škol a školských zařízení a dalších aktérů, jiné strategie apod.), tak data primární, která jsou získávána metodami vlastního šetření.

Sběr informací prostřednictvím primárních dat

Realizačním týmem byla zvolena kombinace dotazníkového šetření, řízených rozhovorů a jednání pracovních skupin, které jsou z praxe v území považovány za nejpřínosnější pro kolektivní rozhodování. Účastníci byli seznámeni s tématem a účelem, ke kterému budou výstupy využity. Současně byli upozorněni, že všechny nástroje a výstupy využitě pro analýzu jsou anonymní a výstupy v MAP nebudou využity k identifikaci subjektů ani osob. Uvedená data jsou agregovaná za celé OPR Pacov a jednotlivé výsledky jsou klastrované do obecných formulací. Celý proces je realizován metodou komunitního plánování.

Jelikož jsou aktéři v území rozmanití, byla vybrána pro každou cílovou skupinu a téma optimální metoda sběru dat:

- dotazníkové šetření (pedagogičtí pracovníci, rodiče a veřejnost),
- strukturované rozhovory a Agregované popisy potřeb škol (ředitelé),
- jednání v území – pracovní skupiny,
- SWOT3 analýzy.

Sběr informací prostřednictvím sekundárních dat

Pro sběr sekundárních dat byly využity veřejně přístupné zdroje informací, jako je Rejstřík škol a školských zařízení, jenž nás seznamuje mimo identifikačních údajů s charakterem a zřizovatelem škol, jejich kapacitou a zařízeními. Dalším významným zdrojem jsou data od ředitelů, výroční zprávy a webové stránky škol, které uvádějí počty oddělení, dětí a pedagogických pracovníků, hospodaření a zajištění stravování. Současně byla využita data MŠMT, ČSÚ a ČŠI a data odboru školství Kraje Vysočina. Celkovou analýzu pak dokresluje data z regionálních strategických dokumentů. Tyto strategie disponují cennými daty především z pohledu vývoje vzdělávání.

2.1 Obecná část analýzy

2.1.1 Základní informace o řešeném území

Obecná charakteristika území

Správní obvod ORP Pacov se rozkládá v západní části Kraje Vysočina, kde na severu a severozápadě hraničí s Krajem Středočeským (ORP Vlašim), na západě s Krajem Jihočeským (ORP Tábor), ostatní hranice sdílí s ORP Pelhřimov (Kraj Vysočina).

Správní území je tvořeno pouze 24 obcemi, jedná se o ORP s nejmenším počtem obcí v kraji. Obce jsou členěny na 64 místních částí a 45 katastrů, žije zde cca 9,3 tisíce obyvatel. Hustota osídlení činí 40 obyvatel na km² (nejnižší v Kraji Vysočina).

Zhruba 30 % území pokrývají lesy, asi 60 % připadá na zemědělskou půdu, 1 % zaujímají vodní plochy. Na území kraje se region svou rozlohou podílí téměř 3,5 %.

Území se rozkládá na západním okraji Českomoravské vysočiny, jeho charakter je členitý, nejvyšší vrchol Stražiště (severně od Pacova) dosahuje 744 m n. m., nejnižší položené místo najdeme na východní hranici území při řece Trnavě.

Nejvýznamnějším vodním tokem regionu je řeka Trnava, která je největším přítokem řeky Želivky (zdroj pro vodárenskou nádrž Švihov). K důležitým vodním tokům území dále patří Kejtovský, Martinický, Novodvorský, Novomlýnský a Vodický potok. Největšími rybníky regionu jsou Dvořiště, Machát a Valcha. V regionu najdeme čtyři maloplošná chráněná území (Údolí potoka u Dolské myslivny, Kejtovské louky, Rašeliniště u Vintířova a U Bezděčína) a 16 památných stromů. Do území částečně zasahují dvě evropsky významné lokality: Martinický potok (lokalita vranky obecné) a Trnava (lokalita vydry říční).

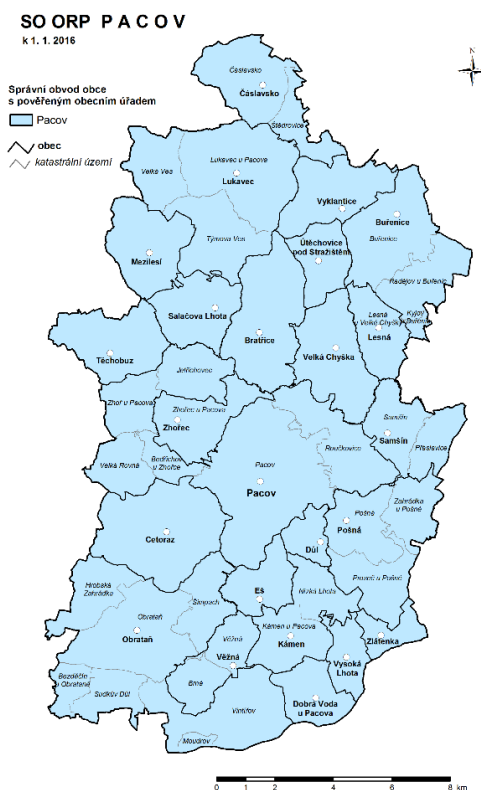
Přirozeným centrem a jediným městem regionu je Pacov, kde žije více než polovina všech obyvatel správního obvodu, tj. 4 972 obyvatel. Druhým největším sídlem je městys Lukavec, dále obec Obrataň. Do správního území ORP spadá mj. obec Vysoká Lhota, která je obcí s nejmenším počtem obyvatel v rámci celé České republiky. Na celkovém počtu obyvatel kraje se region podílí necelými 2 %.

Nejznámější kulturní památkou regionu je hrad Kámen (původně gotický hrad z poloviny 13. století) vyhledávaný především pro zajímavou expozici jednostopých vozidel (motocykly Jawa a ČZ z předválečné i poválečné produkce, různé cenné a neobvyklé historické stroje aj.). Motocyklový sport má v regionu dlouhou tradici ve vazbě na mezinárodní motocyklové závody pod patronátem Mezinárodní federace

motocyklistů FIM. Významným regionálním kulturním a společenským centrem je zámek v Pacově, který je mj. sídlem Městského muzea Antonína Sovy v Pacově se stálými expozicemi o historii Pacovska, o životě a díle básníka Antonína Sovy a galerií akademického malíře Jana Autengrubera.

Technickou zajímavostí regionu, jejíž provoz byl zahájen již v roce 1906, je úzkorozchodná železnice vedoucí z Jindřichova Hradce do Obrataně.

K nejvýznamnějším rodákům regionu patří básník Antonín Sova (*1864 v Pacově), malíř Jan Autengruber (*1887 v Pacově), režisér a divadelní teoretik Jiří Frejka (*1904 v Útěchovicích pod Stražištěm).

Zdroj: czso.cz

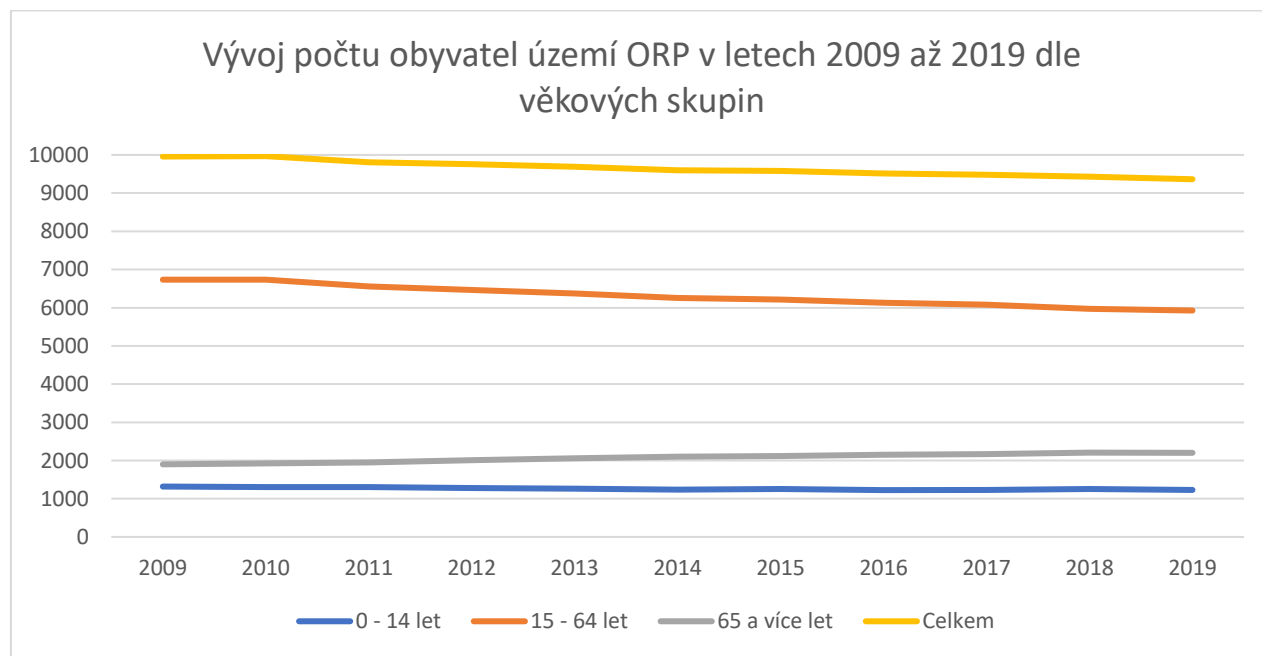

Demografie

V celém území ORP Pacov dlouhodobě dochází k pozvolnému úbytku obyvatelstva. Počet obyvatel ORP Pacov dle údajů ČSÚ k 1. 1. 2019 činil 9 364 osob, z toho 4 711 mužů a 4 719 žen. Za uplynulých 10 let, tedy od roku 2009, kdy počet obyvatel regionu činil 9 955 osob, došlo k postupnému poklesu o 525 obyvatel, tedy o 5,2 % (každoročně ubylo v průměru cca 66 obyvatel, tj. 0,68 % populace).

Nepříznivý vývoj vykazuje také věková struktura regionu. Průměrný věk obyvatel k 31. 12. 2018 činil téměř 45 let (v roce 2007 cca 43 let), průměrný věk obyvatel ČR činí 42 let. Index stárání (tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let) dosahoval v ORP Pacov k 31. 12. 2018 hodnoty 176,3 %, tedy výrazně vyšší než v tomtéž období v Kraji Vysočina (130,4) či celé ČR (123,2). Počet dětí ve věku 0 až 14 let v období 2007 až 2016 v souvislosti s celkovým úbytkem obyvatel postupně klesá, na celkovém počtu obyvatel se však po celých sledovaných 10 let stále podílí cca 13 % (ve věkové kategorii 15 až 64 let došlo ve stejném období k poklesu procentuálního zastoupení o 5 % ve prospěch kategorie 65 a více let).

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel území ORP Pacov v letech 2009 až 2018 dle věkových skupin

Zdroj dat: ČSÚ

Cizinci

Podle údajů ČSÚ – Sčítání lidu, domů a bytů bylo v roce 2011 na území ORP Pacov evidováno 148 cizinců (tj. 1,5 % obyvatel s obvyklým pobytem), z toho 49 osob ze zemí EU, 81 osob z ostatních evropských zemí a 18 osob z ostatních zemí světa. Nejvyšší zastoupení dle státního občanství zaujímali občané Ukrajiny (75 osob), Slovenska (37 osob) a Vietnamu (17 osob). Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel s obvyklým pobytem v ORP Pacov dosahoval dle údajů SLDB 2011 stejné hodnoty jako v Kraji Vysočina (také 1,5 %), Česká republika vykazovala ve sledovaném období hodnotu 4 %.

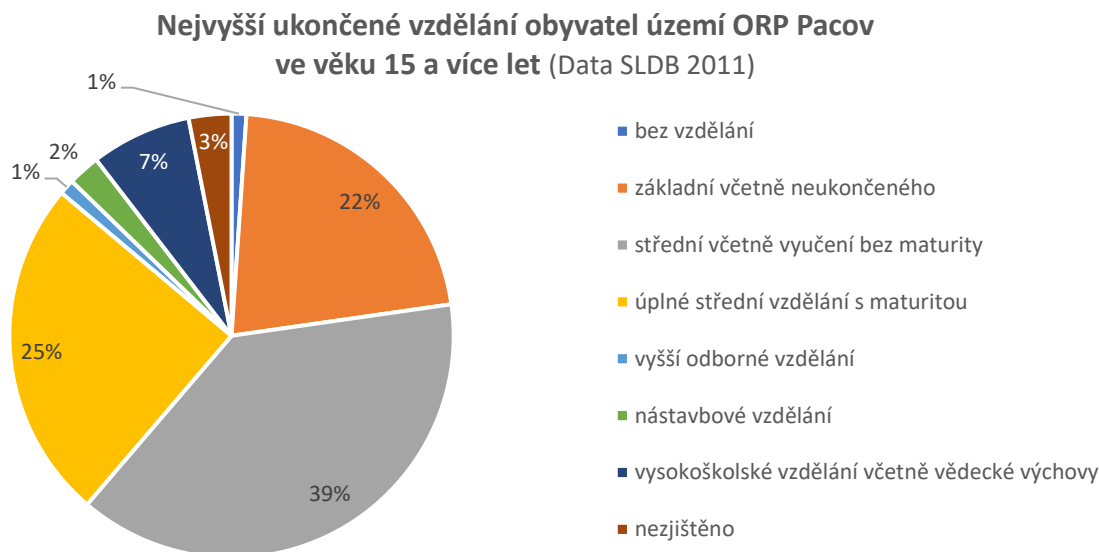
Dle dostupných údajů z výkazů ÚIV a MŠMT za roky 2005 až 2013 byl mezi dětmi navštěvujícími mateřské školy na území ORP Pacov evidován pouze 1 cizinec v roce 2005 a 1 v roce 2010, mezi žáky základních škol pak 3 cizinci v letech 2005 a 2006 a následně vždy po jednom cizinci v letech 2007, 2009 a 2011 až 2013. Na celkovém počtu dětí navštěvujících mateřské školy v regionu se tak cizinci podíleli zhruba 0,3 %, na počtu žáků základních škol pak v průměru cca 0,2 %.

Vzdělanostní struktura

Nejčetnější skupinou obyvatel území ORP Pacov dle dosaženého stupně vzdělání jsou osoby se středním vzděláním včetně vyučení bez maturity, které ve sledované věkové kategorii od 15 let výše zaujímají 38,5 %. Dalšími nejvíce zastoupenými skupinami jsou osoby s úplným středním vzděláním (24,9 %) a osoby se základním vzděláním včetně neukončeného (21,7 %). Vysokoškolské vzdělání včetně vědecké výchovy má v regionu pouze 7,3 % obyvatel. Obdobnou charakteristiku má vzdělanostní struktura jak na úrovni Kraje Vysočina, tak na úrovni celé ČR – na prvním místě stojí oblast středního vzdělání včetně vyučení bez maturity (Kraj Vysočina 37,5 %, ČR 33 %), druhé místo zaujímá úplné střední vzdělání s maturitou (Kraj Vysočina i ČR 27,1 %), třetí nejvíce zastoupený stupeň vzdělání je základní včetně neukončeného (Kraj Vysočina 18,5 %, ČR 17,6 %). Vysokoškolského vzdělání včetně vědecké výchovy dosahuje na úrovni ČR 12,5 % obyvatel (tj. téměř dvojnásobné zastoupení vysokoškoláků než v ORP Pacov), na úrovni Kraje Vysočina je to 9,5 %. Uvedená data vycházejí z údajů ČSÚ – Sčítání lidu, domů a bytů 2011.

Tabulka 2: Nejvyšší ukončené vzdělání obyvatel území ORP Pacov ve věku 15 a více let

Zdroj: ČSÚ

Charakteristika domácností

Dle Sčítání lidu, domů a bytů na území ORP Pacov v roce 2011 hospodařilo 3 797 domácností, z toho 2 525 (66 %) domácností tvořených jednou rodinou, 1 073 (28 %) domácností jednotlivců, 109 (3 %) vícečlenných nerodinných domácností a 90 (2 %) domácností dvou a více rodin. Nejvíce zastoupená byla domácnost tvořená jednou úplnou rodinou bez závislých dětí (1 290 rodin). Domácností tvořených jednou rodinou se závislými dětmi působilo v regionu celkem 998, z toho 816 úplných a 182 neúplných, přičemž se jednalo o 480 rodin se 2 závislými dětmi, 425 rodin s jedním závislým dítětem a 93 rodin se třemi a více dětmi.

Sociální služby

Ve správním území ORP Pacov působí několik poskytovatelů různých typů sociálních služeb zaměřených zejména na osoby se zdravotním postižením a seniory. Pouze jedna organizace sídlící přímo v území ORP poskytuje sociální služby určené pro děti a mládež (viz dále).

Dům sociálních služeb Pacov (zřizovatel Město Pacov) – poskytované služby: domov pro seniory, domov se zvláštním režimem, byty zvláštního určení (zde poskytována pečovatelská služba). Podpora při zajištění důstojného a plnohodnotného života seniorů, kteří si pro svůj věk a zdravotní stav nejsou schopni zajistit péči jiným způsobem, udržení a zlepšení soběstačnosti všech uživatelů a předcházení jejich sociálnímu vyloučení.

Domov důchodců Proseč u Pošné (zřizovatel Kraj Vysočina) – poskytované služby: domov se zvláštním režimem (pro klienty s Alzheimerovou nemocí a jinými typy demencí, kteří potřebují celodenní asistenci druhé osoby), domov pro osoby s Huntingtonovou chorobou (v pokročilém stádiu ve věku od 27 let, jejichž zdravotní stav je již plně kompenzovaný, a které vzhledem k zdravotnímu stavu potřebují pomoc druhé fyzické osoby a které zároveň nejsou schopny za pomoci rodiny a dostupných terénních či ambulantních služeb zůstat ve svém domácím prostředí) a domov pro osoby se zdravotním postižením (pro klienty, kteří potřebují celodenní asistenci druhé osoby).

Centrum LADA, z.s., (zřizovatel Město Pacov) – poskytované služby: centrum denních služeb (pro dospělé osoby s mentálním nebo kombinovaným postižením dospělého věku) a služba osobní asistence (pro lidi s různým druhem postižení a pro seniory).

Centrum sociálních služeb Lukavec (zřizovatel Městys Lukavec) – poskytována odlehčovací pobytová služba (pro seniory od 65 let a dospělé osoby s mentálním a kombinovaným postižením, které žijí v přirozeném prostředí a potřebují podporu a péči jiné osoby).

Chráněné bydlení v Cetorazi – chráněné bydlení provozuje Domov Jeřabina Pelhřimov (zřizovatel Kraj Vysočina) – pobytová služba chráněného bydlení pro dospělé osoby s mentálním postižením, popř. s přidruženým tělesným nebo smyslovým onemocněním, které mají sníženou soběstačnost z důvodu tohoto postižení a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby; celkem 12 lůžek ve dvou objektech.

Farní charita Pacov (složka Diecézní charity České Budějovice) – nabízené služby: Pečovatelská služba (podpora a pomoc seniorům a osobám se zdravotním postižením, kteří z důvodu snížené soběstačnosti vyžadují pomoc jiné osoby), služba Senior taxi (pro seniory starší 70ti let, kteří potřebují zabezpečit jednorázově dopravu za účelem využití služeb ve městě, poskytováno na území města Pacova a okolí do 15 km) a Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Spirála (vytvoření bezpečného prostoru pro děti a mládež k smysluplnému trávení volného času, ve kterém se poskytují informace, podpora a pomoc vyplývající z individuálních potřeb dětí a mládeže).

Sociální služby pro další cílové skupiny (např. děti, mládež a rodiče, osoby ohrožené závislostmi, osoby v terminálním stádiu nemoci atd.) poskytované v regionu poskytují organizace sídlící mimo území ORP Pacov (např. Oblastní charita Pelhřimov, Oblastní charita Jihlava apod., Auritus Tábor...) – viz též v dalších kapitolách (str. 87 a dále).

Zdravotnictví

Zdravotnické služby v zájmovém území jsou soustředěny především v Pacově. V budově místní polikliniky působí 3 ordinace praktických lékařů pro dospělé, 2 ordinace praktických lékařů pro děti a dorost, 3 stomatologické ordinace a celkem 7 odborných ambulancí (ortopedická; kožní; psychiatrická; chirurgická; gynekologická; neurologická a urologická ambulance); 2 pracoviště fyzioterapie a rehabilitace; rentgen, laboratoř biochemie a hematologie. V objektu polikliniky sídlí také dopravní zdravotnická služba a lékárna. Mimo polikliniku v Pacově dále fungují ještě 3 ordinace praktického lékaře pro dospělé, 1 ordinace

praktického lékaře pro děti a dorost, 1 stomatologická ordinace, 1 ordinace klinické logopedie a 1 lékárna. Zdravotnické služby jsou poskytovány ještě v dalších dvou obcích správního území ORP, a to v Lukavci (ordinace praktického lékaře pro dospělé a stomatologická ordinace) a Obratani (ordinace praktického lékaře pro dospělé a stomatologická ordinace). Obyvatelé regionu využívají dále zdravotnické služby mimo území ORP (zejm. v Pelhřimově a Táboře).

Zdroj dat: poliklinika.mestopacov.cz.

Občanská vybavenost v oblasti kultury a sportu

Významným aspektem ovlivňujícím možnosti a úroveň zejména zájmového vzdělávání je dostupnost a kvalita kulturního a sportovního zázemí v regionu.

Regionálním kulturním a společenským centrem v ORP Pacov je pacovský zámek, v jehož areálu se nachází mj. Městské muzeum Antonína Sovy v Pacově, Městská knihovna Pacov, Infocentrum, společenský sál, klubovny zájmových spolků apod. Pro kulturní vyžití v Pacově dále slouží např. sokolovna či nově vybudované Komunitní centrum. V ostatních obcích regionu kulturním účelům slouží místní společenské sály, které jsou postupně v rámci dotačních titulů obnovovány (např. v objektech kulturních domů, bývalých škol, hostinců aj.), klubovny spolků apod. Důležité kulturní zázemí v obcích představují místní veřejné knihovny, které se nacházejí v 17 obcích a místních částech (podrobněji viz kapitola Neformální a zájmové vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území).

Nejširší nabídku objektů a prostranství pro sportovní vyžití v regionu skýtá město Pacov, kde mohou zájemci využívat např. veřejné víceúčelové hřiště v Karmelitánské ulici, několik dětských hřišť rozmístěných v různých částech města, aby byly všem dobře vzdálenostně dostupné. Po dohodě s provozovatelem (TJ Slavoj Pacov) lze využít také atletický stadion U svaté Anny (tartanová běžecká dráha, travnatá plocha), volejbalový areál za sokolovnou (antukový povrch, dvě hřiště), travnaté fotbalové hřiště či tenisové kurty s antukovým povrchem – celý areál sportoviště Za Branou prošel kompletní rekonstrukcí. V Pacově je také bowling, fitness centrum, jógové studio, motokrosové závodiště apod.

V dalších obcích obvodu ORP Pacov je možné využívat sportoviště a tělocvičny při místních školách (Lukavec – sportoviště prošlo nedávno rekonstrukcí, Obrataň – vzniklo nové multifunkční a workoutové hřiště přímo u školy), volně přístupná dětská hřiště, která jsou ve většině obcí postupně obnovována (Bedřichov, Bratřice, Jetřichovec, Pošná, Lukavec, Roučkovice, Salačova Lhota, Samšín, Těchobuz, Velká

Rovná, Zhoř, Zhořec, Vyklantice), víceúčelová hřiště (zmiňovaná Obrataň – multifunkční a workoutové hřiště, ve Velké Chyšce mezigenerační hřiště pro aktivní i pasivní odpočinek), dopravní hřiště (umístěné u MŠ Za Branou Pacov) apod., většinou bez oficiálního provozovatele. Dále je v obci Křešín lyžařský vlek i s možností večerního lyžování.

Ekonomická aktivita, nezaměstnanost

Dle posledních dostupných údajů ČSÚ (data SLDB 2011) bylo z celkového počtu 9 756 obyvatel regionu (k 26. 3. 2011) ekonomicky aktivních 4 448 osob (tedy cca 46 %), z toho 4 147 zaměstnaných (včetně pracujících studentů a učňů) a 301 nezaměstnaných. Většina zaměstnaných obyvatel (cca 78 %) pracovala v zaměstnaneckém poměru, zhruba 12 % na vlastní účet, po třech procentech zaujímalí zaměstnavatelé a členové produkčních družstev, necelého půl procenta pak pomáhající rodinní příslušníci.

Míra nezaměstnanosti v Kraji Vysočina činila k 31. 12. 2019 celkem 1,2 %, v tomtéž ČR vykazuje hodnotu 2 %. V evidenci úřadu práce bylo ke konci roku 2019 registrováno 85 osob z celkového počtu 9 430 obyvatel území ORP Pacov.

2.1.2 Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání

Koncepční a strategické dokumenty ve vazbě na MAP

Všechny lokální koncepční a strategické dokumenty by měly být svým obsahem provázány se strategickými dokumenty na národní, krajské či lokální úrovni, což zaručuje svázání s podmínkami čerpání finančních prostředků z evropských fondů. Cílem aktivní politiky koncepčních dokumentů je směřovat k odstraňování bariér omezujících určité skupiny osob ve vstupu na volný trh práce, aktivizovat skupiny většinově vyloučené z trhu práce a podpořit harmonizaci rodinného a pracovního života. MAP respektuje koncepci inkluze a koheze, které zřetelně etabluje EU i ČR ve svých dokumentech. Odlišujeme tři typy koncepčních dokumentů s ohledem na jejich věcný a zejména časový aspekt. **Strategie** je dlouhodobý koncepční dokument, který určuje základní linie rozvoje daného území. **Program** je střednědobý koncepční dokument, který vychází a navazuje na strategii a ve střednědobém horizontu vytyčuje opatření, která bude území realizovat, aby dosáhl strategických cílů. **Plán** je krátkodobý dokument prováděcího

charakteru, který navazuje na strategii a konkretizuje opatření ve formě projektových záměrů či aktivit. Plán uvádí harmonogram a způsob financování s rámcovými rozpočty.

Regionální strategie a koncepční dokumenty:

Místní akční skupina Via rustica z.s. prostřednictvím *Komunitně vedené strategie místního rozvoje území MAS Via rustica z.s. pro programové období 2021–2027* usiluje o zajištění zkvalitnění života obyvatel ve všech aspektech života včetně oblasti vzdělávání. Území ORP Pacov spadá do území MAS Via rustica z.s. Strategie SCLLD upravuje oblast vzdělávání v rámci rozvojové potřeby 4 *Zvýšit kvalitu, pestrost a dostupnost formální a neformální výchovy a vzdělávání, zajistit efektivní spolupráci dotčených subjektů*, strategickém cíli 2 *Vzdělaná, aktivní, zdravá, spokojená, stabilní, soběstačná, společensky a lokálně uvědomělá komunita* a specifickém cíli 2.1 *Dostupnost kvalitního vzdělávání*. V rámci těchto cílů bude podpořen rozvoj a obnova a budování infrastruktury a pořízení vybavení pro předškolní a základní vzdělávání a komunitní aktivity škol, pro neformální vzdělávání a komunitní aktivity, realizace vzdělávacích aktivit, související spolupráce a plánování. MAP ORP Pacov vykazuje shodu ve všech cílech a návrzích v oblasti předškolního vzdělávání.

- Město Pacov má ve své strategii rozvoje města (*Strategie rozvoje města Pacov a jeho místních částí na období 2018–2022*) zpracovanou SWOT analýzu, která je v souladu s MAP ORP Pacov. Strategie definovala školství jako 2. prioritní oblast-*Rozvoj a modernizace zařízení pro školství, kulturu, sport a volný čas* a navrhuje k ní opatření v oblasti modernizace areálů mateřských a základních škol, dále i areálů pro základní umělecké školství a rozvoj nových vzdělávacích aktivit směřovaných pro žáky i zaměstnance.
- *Strategie rozvoje města Pacova a jeho místních částí (2018–2022)* obsahuje SWOT analýzu města Pacova a jeho místních částí. Ty jsou rozděleny na části: bezpečnost a ochrana obyvatelstva, bydlení, infrastruktura (komunikace, sítě), kultura a kulturní zařízení (sokolovna, kino), místní části, nemovitě kulturní památky, podnikání, sport a sportovní zařízení, sociální služby, životní prostředí a školství. Pokud se zaměříme na školství, problém tento dokument vidí v absenci středního odborného učiliště, slabé propojení škol a podniků, nedostatek některých aprobací, nedostatek kvalifikovaných pracovních sil do budoucna, malé zastoupené mužů v učitelském sboru, nutnost investic do školních budov, odchod

kvalifikovaných učitelů na jiné školy mimo region, nedostatek žáků navštěvující Gymnázium Pacov a podceňování propagace GP v moderním mediálním prostředí.

- Ve *Strategii rozvoje Svazku obcí mikroregionu Stražiště* (2017) je zpracována pro oblast školství SWOT analýza, která je v souladu s MAP ORP Pacov. Strategie definovala školství jako 2. prioritní oblast *Rozvoj a modernizace zařízení pro školství, kulturu, sport a volný čas* a navrhuje k ní opatření v oblasti modernizace areálů mateřských a základních škol, dále i areálů pro základní umělecké školství a rozvoj nových vzdělávacích aktivit směřovaných pro žáky i zaměstnance.

Krajské strategické a koncepční dokumenty:

- Kraj Vysočina v *Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji Vysočina 2020* specifikuje priority, cíle a opatření pro období 2019–2023. Současně k nim definuje příslušné návrhy, které tvoří rámec a jsou ukazatelem pro realizaci konkrétních projektových záměrů a podpůrných aktivit. Strategie představuje tři priority, a to *sblížení výstupů vzdělávání s potřebami trhu práce, zajištění kvality vzdělávání a zvýšení efektivity vzdělávání a zajištění rozvoje*. MAP je v souladu s touto koncepcí. Tento dokument je aktualizací Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina z roku 2016 a vychází z něj.
- Krajské akční plány vznikají paralelně s MAP a jsou zaměřeny na střední vzdělávání. Je žádoucí, aby mezi dokumenty vznikl soulad a vazba. *Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Kraje Vysočina II* byl v roce 2019 dokončen a v dubnu 2020 projednán a schválen. Navazuje na první etapu KAP kraje vysočina, který má účinnost v letech 2016-2022. Obsahuje např. Rámec pro investice do infrastruktury. MAP v ORP Pacov II je ve vazbě s některými povinnými oblastmi intervence, tj. s podporou kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, podporou polytechnického vzdělávání, rozvojem kariérového poradenství. MAP je plně v souladu s touto koncepcí v částech, které se zabývají shodnými tématy.

Národní strategické a koncepční dokumenty:

- *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+* (Strategie 2030+), kterou připravilo MŠMT (2019), navazuje na *Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020* a aktualizuje ji. Jedná se

o klíčový dokument a v následujícím desetiletém období sleduje 2 strategické cíle: *zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život* a druhý cíl je *snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů*. Zároveň jsou zde uvedeny následující strategické linie: 1. proměna obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání, 2. rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání, 3. podpora pedagogických pracovníků, 4. zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce, 5. zvýšení financování a zajištění jeho stability. Zejména s linií 2., 3. a 4. je MAP ORP Pacov v souladu a taktéž usiluje o jejich naplňování.

- MŠMT rovněž zavádí od roku 2021 ve 3 až 4 okresech s rozdílnou úrovní vzdělávání a problémů pilotáž *Středního článku podpory* (období 2021–2023). Koncept středního článku je zakotvený ve Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ a jeho hlavním cílem je zvyšování kvality vzdělávání prostřednictvím komplexního systému podpory škol. Střední článek podpory v území dle Strategie 2030+ poskytne školám cílenou podporu, zajistí koordinaci jejich činnosti v dané lokalitě a stane se prostředníkem v komunikaci mezi centrem a územími, a to především ve smyslu zprostředkování zpětné vazby škol v dané lokalitě vůči centru a poskytování individuální pomoci a podpory jednotlivým školám.
- MŠMT prostřednictvím *Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023* zakotvuje a sjednocuje hlavní cíle regionálního vzdělávání. Jedná se o jeden z implementačních nástrojů Strategie 2020. Mezi hlavní cíle patří snižování nerovností ve vzdělávání, podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad a odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém. Jedním z cílů vzdělávání uváděných ve Strategii 2020 je „rozvoj aktivního občanství vytvářející předpoklady pro solidární společnost, udržitelný rozvoj a demokratické vládnutí“. Udržitelný rozvoj je vyvážením ekonomických, sociálních a environmentálních aspektů tak, abychom dosáhli vyšší kvality života jednotlivce, inkluzivní a prosperující ekonomiky, bezpečné a spravedlivé společnosti, a to vše při zachování, či dokonce zlepšení životního prostředí pro další generace. Dokument je provázaný s novelou školského zákona (Zákon č. 561/2004 Sb.) a základem komunikace mezi státem a krajem. MAP ORP Pacov respektuje záměry, cíle a kritéria vzdělávací politiky tohoto dokumentu.
- MŠMT vymezuje *Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání a Rámcovým vzdělávacím programem pro základní*

umělecké vzdělávání závazné rámce vzdělávání a představuje východisko pro školní vzdělávací programy (ŠVP), podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách. MAP není v rozporu s cíli RVP PV, ZV a ZUV a podporuje rozvoj klíčových kompetencí a rámcových cílů uvedených v těchto dokumentech.

- *Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019–2020* (MŠMT) vychází ze Strategie 2020 a patří ke koncepčním dokumentům MŠMT. Dokument navazuje na APIV 2016–2018 a přináší vedle základních směrů intervencí i doporučení konkrétních kroků pro implementaci inkluzivního vzdělávání jakožto jedné z priorit státní vzdělávací politiky ČR. Cílem navazujícího APIV bude na základě dosavadních zkušeností zlepšit podmínky pro realizaci změn a přispívat k širokému přijetí principů inkluze u odborné i široké veřejnosti. Při zpracovávání se vycházelo z přijatých tezí (leden 2018), které obsahovaly cíle a tematické směřování intervencí, strukturu budoucího plánu a průběžné vyhodnocení implementovaného APIV 2016–2018, jejichž podrobnějším rozpracováním je tento dokument. Tato strategie reflektuje legislativní změny v novele školského zákona (Zákon č. 561/2004 Sb.) ve vztahu k inkluzivnímu vzdělávání. Cílem je nastolit rovný přístup ke vzdělávání všech dětí (včetně dětí se SVP) prostřednictvím nastavení pozitivních podmínek a optimálních podpůrných opatření v hlavním vzdělávacím proudu. MAP ORP Pacov je v souladu s prioritními tématy akčního plánu (nastavení podmínek rovných příležitostí ve vzdělávání pro všechny, diagnostické nástroje – činnost a role školských poradenských zařízení, supervizní mechanismy v oblasti inkluzivního vzdělávání, evidence a statistiky žáků vzdělávaných v inkluzivním prostředí, inkluze v předškolním vzdělávání a snižování předčasných odchodů ze vzdělávání) a rozvíjející se koncept inkluzivního vzdělávání se odráží ve všech prioritách MAP jako horizontální a průřezový princip.
- MŠMT (2014) formou *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020* (SDV) rozpracovává priority Strategie 2020 pro oblasti vzdělávání ve vazbě na digitální prostředí a rozvoj digitálních technologií. Vláda České republiky schválila novou Strategii vzdělávací politiky pro rok 2030+, avšak určitá část strategických cílů z SDV byla do této nové strategie přenesena. Cílem je aplikovat digitální technologie na podporu výuky a učení, a rozvíjet tak digitální gramotnost a informatické myšlení. Cílem strategie je nastavit podmínky a procesy ve vzdělávání, které umožní realizovat digitální vzdělávání. MAP ORP Pacov má digitální vzdělávání včetně mediální výchovy ukotvené ve strategickém rámci v Prioritě 2.

- *Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období 2014–2020 (MŠMT 2014)* si klade za cíl podporu rozvoje nadání a systém péče o nadané děti/žáky v ŠPZ s podporou integračního modelu. MAP ORP Pacov tuto myšlenku ukotvuje průřezově.
- *Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2021+* jehož hlavním smyslem je identifikovat tematické oblasti, ve kterých je potřebný či žádoucí územně specifický přístup, a zároveň určit, jaké různé intervence by měly být realizovány v odlišných územích, což povede k posílení územní konkurenceschopnosti, ke snižování regionálních odlišností a nalézání řešení podporujících udržitelný rozvoj území. Významem projektu je zajistit regionům podporu šitou na míru, podpořit zohlednění územní dimenze v rámci sektorových politik, rozvíjet strategické plánování na bázi funkčních regionů, posilovat spolupráci aktérů v území, zlepšovat koordinaci strategického a územního plánování, rozvíjet chytrá řešení a zlepšovat práci s daty v oblasti regionálního rozvoje. Vizí je, že regiony efektivně zhodnocují svůj rozvojový potenciál, zvyšuje se jejich sociální stabilita, konkurenceschopnost má trvalý, stabilně rostoucí trend a zlepšují se podmínky pro kvalitní život všech obyvatel a prosperitu firem. MAP svou podstatou podporuje rozvoj regionálního rozvoje (MMR).

Přehled koncepčních a strategických dokumentů a jejich vazba na MAP

Tabulka 3: Přehled koncepčních a strategických dokumentů a jejich vazba na MAP

Dokumenty	Období platnosti	Úroveň	Vydání/schválení dokumentu	Oblast dokumentu věnovaná školství
Komunitně vedená strategie místního rozvoje území MAS Via rustica z.s. pro programové období 2021–2027	2021 - 2027	regionální	úterý 24. srpen 2021	priorita 3. Školství a sociální bydlení
Strategie rozvoje města Pacov a jeho místních částí na období 2018 – 2022	2018 - 2022	regionální	středa 11. květen 2016	kapitola 4.2 Rozvoj a modernizace zařízení pro školství, kulturu, sport a volný čas
Strategie území správního obvodu ORP Pacov v oblasti v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a volitelného tématu servis samosprávám 2015–2024	2015 - 2024	regionální	středa 24. červen 2015	kapitola 3.1 Školství
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji Vysočina 2020	2019-2023	krajská	středa 25. březen 2020	celý dokument
Strategie rozvoje Svazku obcí mikroregionu Stražiště	od 2017	regionální	pondělí 18. prosinec 2017	podkapitola 2. Rozvoj a modernizace zařízení pro školství, kulturu, sport a volný čas
Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Kraje Vysočina II	do 2022	krajská	čtvrtek 30. duben 2020	celý dokument
Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+	2020 - 2030	národní	19. října 2020	celý dokument
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023	2019-2023	národní	18. listopadu 2019	celý dokument
Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání a Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	od 2018, 2017,	národní	22. prosince 2017, březen 2017	celý dokument
Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019-2020	2019-2020	národní	18. prosince 2018	celý dokument
Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020	2014 - 2020	národní	12. listopadu 2014	celý dokument
Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období 2014–2020	2014 - 2020	národní	úterý 9. září 2014	celý dokument
Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	2021-2027	národní	1. října 2019	specifický cíl 3

Zdroj dat: SOM Stražiště

Základní legislativní rámec

Regionální, a zejména strukturální politika je v rámci EU zajištěna celou řadou právních aktů. Provádění strukturální a regionální politiky v EU vychází ze Smlouvy o Evropském společenství, kde je včleněna pod titulem Hospodářské a sociální soudržnosti. Česká ani evropská legislativa nijak podstatně neukotvuje strukturu, obsah a proces tvorby strategických dokumentů regionálního rozvoje.

Nejdůležitější legislativní dokumenty ČR týkající se místních akčních plánů a vzdělávání:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (tzv. školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu.
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do Rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Obec je povinna zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání, a to v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce. Zřizuje tak buď svou mateřskou školu, nebo se dohodne s jinou obcí, případně svazkem obcí. Pro základní vzdělávání zřizuje buď svou základní školu, nebo je povinna zajistit plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.
- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje, a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků.

Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.

- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu.
 - Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 43/2006 Sb.
 - Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
 - Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.

2.1.3 Analýza stavu gramotností a inkluzivity ve srovnání se situací v ČR

Tato kapitola obsahuje informace o stávajícím stavu čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a inkluzivity v území MAP včetně srovnání se situací v ČR. K zpracování jsou využity agregované Popisy potřeb škol (podaktivita 2.7) za celé území MAP a výroční a aktuální tematické zprávy České školní inspekce a zprávy o šetření PISA, TALIS v ČR a další mezinárodní studie.

TALIS 2018

Mezinárodní šetření o vyučování a učení (Teaching and Learning International Survey). Šetření je prvním mezinárodním výzkumem, ve kterém jsou učitelé a ředitelé přímo dotazováni na školní

prostředí, kde probíhá vyučování, a podmínky, ve kterých učitelé a ředitelé pracují. Představuje důležitou zpětnou vazbu, která má sloužit jako podklad ke zlepšení podmínek pro učitele, zvýšení jejich spokojenosti při vykonávání jejich profese a tím zefektivnění celé vzdělávací politiky. Šetření také umožňuje doplnit důležité informace potřebné k porovnávání vzdělávacích systémů jednotlivých zemí a identifikovat příklady dobré praxe. Šetření TALIS mapuje v mezinárodním kontextu názory a postoje učitelů a ředitelů škol k tématům profesního rozvoje, výuky, pedagogického vedení apod. Základní modul šetření TALIS4 je zaměřen na úroveň ISCED 2 (mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání podle UNESCO), která v České republice odpovídá druhému stupni základní školy a nižšímu stupni víceletého gymnázia. Analýza dat umožňuje jednotlivým zemím zjistit, které další státy se potýkají s obdobnými problémy, a poučit se z různých přístupů ke vzdělávací politice. Ředitelé škol a učitelé poskytnou informace např. o tom, jakého se jim dostalo profesního vzdělání, o svých profesních postojích a postupech uplatňovaných při výuce, o tom, jak je práce učitelů sledována a hodnocena a jaké se jim dostává zpětné vazby a uznání. Otázky se dotýkají i dalších témat, jako je vedení školy, organizace práce a pracovní podmínky ve škole. Podrobnější popis sledovaných témat je možné najít v Koncepčním rámci šetření TALIS 2018. Cyklus TALIS 2018 proběhl celkem ve 48 státech a ekonomikách, z toho 23 zemí je členem Evropské unie.

PISA (2018)

Mezinárodní šetření PISA (Programme for International Student Assessment) je považováno za největší a nejdůležitější mezinárodní šetření v oblasti měření výsledků vzdělávání, které v současné době ve světě probíhá. Výzkum je jednou z aktivit Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Matematická gramotnost: V testu matematické gramotnosti dosáhli nejlepšího výsledku žáci z Japonska, Korejské republiky, Estonska a Nizozemska. Žáci z České republiky dosáhli výsledku 499 bodů, což je lehce nadprůměrný výsledek s průměrem zemí OECD (489 bodů). Srovnatelný výsledek měli např. žáci ze Švédska, Velké Británie, Norska, Německa, Irska, Rakouska, Lotyšska, Francie, Islandu, Nového Zélandu a Portugalska. V průměru zemí OECD dosáhli chlapci o 5 bodů lepšího výsledku než dívky. Výsledky českých dívek a chlapců se významně nelišily.

Čtenářská gramotnost: Nejlepších výsledků v testu čtenářské gramotnosti dosáhli žáci v Estonsku, Kanadě, Finsku, Irsku, Korejské republice, Polsku a Švédsku. V testu čtenářské gramotnosti byli čeští žáci s počtem 490 bodů mírně nad průměrem zemí OECD (průměr 487 bodů) a dosáhli výsledků srovnatelných se žáky ve Slovinsku, Belgii, Francii, Portugalsku, Nizozemsku, Rakousku, Švýcarsku. Dívky dosahují pravidelně ve čtenářské gramotnosti lepších výsledků než chlapci ve všech zúčastněných zemích. Rozdíl mezi výsledky chlapců a dívek v zemích OECD dosahuje 30 bodů, v ČR je to 33 bodů. Co se týče obecných rozdílů mezi žáky, řadí se mezi země s velkým rozdílem mezi dobrými a slabými žáky i země s nadprůměrným výsledkem (Švédsko, Německo), tak i s podprůměrným (Malta, Lucembursko). Česká republika patří k zemím s mírně podprůměrnými rozdíly mezi žáky.

Které faktory ovlivňují výsledky žáků?

Ve srovnání se stavem z roku 2015 stále trvá, že v České republice jsou rozdíly ve výsledcích žáků uvnitř škol podprůměrné, zatímco rozdíly ve výsledcích žáků mezi školami jsou nadprůměrné. Jsou zde patrné rozdíly mezi školami veřejnými a soukromými/církevními a dále mezi školami menšími a většími. Celkové rozdíly ve výsledcích českých žáků jsou způsobeny rozdíly uvnitř škol a rozdíly mezi školami. Česká republika se tak řadí k zemím, kde výsledky žáků do jisté míry záleží na tom, do které školy žák chodí. Český vzdělávací systém podle této charakteristiky plně nezabezpečuje všem žákům v rámci povinné školní docházky srovnatelné vzdělávací příležitosti a funguje spíše selektivně.

Zdroj: ČŠI, 2022

Šetření PISA především odhaluje nerovnosti ve výsledcích žáků, které jsou v ČR nezanedbatelné. Mezi ty největší se řadí rozdíly mezi typy škol a také podle jejich zřizovatelů. Mezi lety 2000 a 2018 došlo k významnému nárůstu počtu žáků, jejichž výsledek byl pod úrovní 2 (celkem ze 6 úrovní, přičemž 5. a 6. je považována za excelentní, 1. a 2. za nejzákladnější). Podíl českých žáků v nejnižší gramotnostní úrovni v testech čtenářské gramotnosti se během 18 let zvýšil ze 17 % na 21 %. Tato pětina žáků představuje skupinu obyvatel, kteří mohou mít problémy s dalším uplatněním ve společnosti. Nejnižších úrovní 1 a 2 dosáhlo bezmála 30 % na základních školách.

Zdroj: EDUin.cz

Vliv socioekonomického statusu (SES) na budoucí úspěch žáka ve škole:

- Je dobré si klást následující otázky: záleží obecně zejména na socioekonomickém statusu žáka? Může být jeho budoucí úspěch ve škole ovlivněn pouze skutečností, že pochází z takzvané znevýhodněné rodiny? Výsledky šetření dokazují, že nikoliv, protože žáci s nižším SES dosahují lepších výsledků ve školách s vyšším průměrným SES než ve školách s nižším statusem. Jinak řečeno, pozitivní efekt individuálního SES klesá s tím, jak roste průměrné SES školy, kterou žák navštěvuje. A zároveň platí, že málo motivovaní žáci dosahují vyšších bodových skóre v mezinárodních testech ve školách s vyšším SES než motivovaní žáci ve školách s nízkým průměrným statusem.
- V případě České republiky však byla ve srovnání s ostatními zeměmi prokázána vysoká míra závislosti žákovských výsledků, stejně jako například úroveň pozdějšího dosaženého vzdělání, právě na rodinném zázemí.
- Menší počet žáků ve třídě neznamena automaticky lepší výsledky. Žáci základních škol totiž dosahují podobných výsledků, ať už je v jejich škole průměrná velikost třídy vyšší nebo nižší.
- Podobné je to i u víceletých gymnázií, ačkoliv zde už je patrná mírná odlišnost mezi žáky škol s průměrně menšími a většími třídami.
- Žáci velkých tříd dosahují lepších výsledků pouze na gymnáziích.

Zdroj: Pedagogické info.cz

Pozitivní vliv na dosahované výsledky ve vzdělávání má také psychické nastavení žáků a učitelů. V této souvislosti se hovoří o osobní životní spokojenosti žáka neboli tzv. well-beingu. Mezinárodní šetření PISA 2018, zaměřené na čtenářské dovednosti patnáctiletých školáků ukázalo, že výsledky významně souvisí právě s well-beingem žáků. Podle České školní inspekce je proto vhodné usilovat o jejich emoční podporu. Škola by je měla naučit chápat své emoce, hovořit o nich a umět s nimi pracovat. Také žáci s vyšší sounáležitostí se školou dosahují lepších výsledků. Výsledky rovněž výrazně ovlivňuje nastavení třídního klimatu, které může do určité míry kompenzovat jiné negativní vlivy.

Zdroj: Aktuálně.cz

TIMSS 2019

Projekt TIMSS mapuje moderní metody výuky a ICT pohledem mezinárodních i národních datových zdrojů (Mezinárodní studie trendů v oblasti matematiky a přírodních věd, Trends in International Mathematics and Science Study) a je realizován Mezinárodní asociací pro hodnocení výsledků vzdělávání (IEA). Cílem tohoto šetření je vždy po čtyřech letech sledovat trendy a výsledky vzdělávání s důrazem na oblasti matematiky a přírodních věd. Zaměřuje se na věkové kategorie devítiletých a třináctiletých žáků (tedy 4. a 8. ročníky povinné školní docházky – ve většině zemí). V roce 2019 se ČR zapojila pouze do šetření ve 4. ročníku.

Zázemí žáků a jejich vstupní dovednosti

Dle dat šetření TIMSS z roku 2019 v ČR navštěvuje 55 % žáků 4. ročníku školy se spíše dobře situovanými žáky, 37 % s ani dobře situovanými, ale ani ekonomicky slabšími a 8 % školy se spíše ekonomicky slabšími žáky. Česká republika se tak řadí mezi čtvrtinu zemí TIMSS s nejvyšším podílem žáků v dobře situovaných školách – zaujímá osmou příčku. Mezi takové další země se řadí např. Rusko, Švédsko a Litva.

ICT ve výuce

Učitelé matematiky i přírodovědy vyjádřili výrazně vyšší potřebu dalšího vzdělávání ve využívání ICT, než jaká byla skutečnost v uplynulých dvou letech. Současné odpovědi však pravděpodobně výrazně ovlivnila pandemie koronaviru, kdy byly zavírány školy a pedagogové byli nuceni realizovat výuku formou distančního vzdělávání. Onu proměnu shrnula ČŠI do pravidelně vydávaných tematických zpráv ohledně distančního vzdělávání a role ICT v něm:

Distanční vzdělávání v základních a středních školách: Přístupy, posuny a zkušenosti škol rok od nástupu pandemie nemoci covid-19 - Tematická zpráva 2020/2021

Důraz na téma využívání a dostupnosti digitálních technologií a obecně digitální kompetence neustále roste společně s obdobím pandemie Covid-19. V květnu 2020 byla ČŠI vydána tematická zpráva mapující

zkušenosti a přístupy z období, kdy do školství a vzdělávání intenzivně zasáhla právě pandemie a řada vládních opatření. V březnu 2021 pak ČŠI zveřejnila nejnovější tematickou zprávu týkající se přístupů, posunů a zkušeností škol rok od nástupu pandemie nemoci covid-19. V této tematické zprávě z roku 2021 se hovoří o tom, že pro realizaci on-line části distančního vzdělávání využívají učitelé většinou školní digitální techniku. Téměř všechny školy již nyní disponují digitální technikou v dostatečném počtu, a i když její technické parametry mohou být různé, pro realizaci on-line distanční výuky na základní úrovni postačují. Optimálním stavem je vybavení, které umožňuje učitelům v případě nutnosti realizovat on-line distanční výuku z domova, ovšem s využitím školní digitální techniky, nikoli techniky své vlastní. Na základních školách se z více než tří čtvrtin jedná o školní digitální techniku. Na středních školách jde o školní techniku z méně než tří pětín. Podíl škol, kde by digitální techniku neměla dostupnou alespoň většina učitelů, je nižší než jedno procento, přičemž mezi nimi převládají střední školy.

V průběhu uplynulého roku došlo také k výraznému zvýšení digitálních kompetencí učitelů. Právě zvládnutí využívání digitálních technologií při distančním vzdělávání je oblastí, kde bylo dosaženo výrazně pozitivního pokroku. O kvalitě digitálních kompetencí učitelů se většinou ředitelé škol v době po zahájení distanční výuky na jaře 2020 mohli vyslovit jen obtížně, protože teprve v průběhu její realizace zjistili, jaké nároky na učitele v oblasti zvládnutí digitálních technologií distanční výuka klade. Z tohoto důvodu teprve s odstupem mohli hodnotit posun většiny učitelů školy na devítistupňové škále. Až na malou skupinu učitelů z prvního stupně ZŠ, kteří zřejmě zatím digitální technologie příliš nevyužívali, je patrná vysoká míra shody napříč školami. Zhruba 30 % ředitelů hodnotilo posun rozvoje digitálních kompetencí jako velmi výrazné zlepšení a 60 % jako výraznější posun k lepší úrovni. Na úspěšný rozvoj digitálních kompetencí měla vliv podpora, která byla učitelům poskytnuta, případně kterou si sami zajistili či vyhledali. Zásadní význam mělo dostatečné množství digitální techniky a její kvalita. Na některých školách přetrvávala nedostatečná koordinační role, kterou měl plnit ředitel školy. Podpora pro učitele je klíčová a její absence byla chybou již na jaře, ale stejné chyby po roce distanční výuky jsou dokladem zásadního selhávání v řízení školy. Většina učitelů uvedla, že měli k dispozici správce ICT a vedení jim nabízelo školení zaměřené na distanční výuku. Podpora správců a metodiků ICT byla vyšší na středních školách, protože na základních školách jejich roli často plnili učitelé.

Přestože je patrný výrazný posun ve zvládnání digitálních kompetencí, vyjadřovalo vedení škol často potřebu dalšího vzdělávání učitelů v těchto dovednostech. Ve většině škol byly vzdělávací potřeby individuálně velmi různé – podle situace jednotlivých učitelů. Zatímco na jaře 2020 převažovalo zaměření na základní zvládnutí digitální techniky a technické zvládnutí nástrojů pro videokonference, tak se následně přesunul zájem k ovládnutí digitálních platforem pro on-line distanční výuku až po – v současnosti se výrazněji objevující – didaktické zvládnutí on-line distanční výuky.

Zdroj: ČŠI, 2022

PIRLS 2016

Mezinárodní šetření PIRLS (*Progress in International Reading Literacy Study*) je zaměřeno na testování čtenářské gramotnosti žáků 4. ročníku základních škol. Cyklus tohoto šetření je pětiletý. Šetření je na mezinárodní úrovni koordinováno Mezinárodní asociací pro hodnocení výsledků vzdělávání (*The International Association for the Evaluation of Educational Achievement – IEA*), v ČR je jeho realizátorem Česká školní inspekce. Šetření PIRLS se snaží také zmapovat význam rodinného, školního a širšího prostředí žáků pro rozvoj čtenářské gramotnosti. Čtenářská gramotnost je v šetření PIRLS chápána jako tvořivý a interaktivní proces, při kterém se klade důraz na funkční povahu čtení. Čtenáři by v tomto pojetí měli ovládat čtenářské strategie, při kterých uplatňují své znalosti a zkušenosti, přemýšlejí o tom, co si přečetli, vytvářejí si vlastní představy a identifikují podstatné informace a myšlenky.

Česká školní inspekce (ČŠI) - Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2020/2021

Důležitým předpokladem pro přijímání efektivních opatření přispívajících ke zvyšování kvality vzdělávání každého dítěte, žáka i studenta je průběžné a systematické hodnocení kvality vzdělávání na úrovni škol a školských zařízení i na úrovni vzdělávací soustavy. Externí hodnocení kvality a efektivity vzdělávání v České republice zajišťuje Česká školní inspekce). Ta se prostřednictvím svých evaluačních aktivit propojujících zjištění a informace z různých typů inspekční činnosti (prezenční inspekční činnost, národní zjišťování výsledků, mezinárodní šetření výsledků vzdělávání typu PISA apod.) snaží poskytovat důležité a v praxi

využitelné informace o výkonnosti naší vzdělávací soustavy i jejích jednotlivých složek. (Výroční zpráva České školní inspekce 2020/2021).

Tabulka 4: ČSI Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání	
Pozitivní zjištění	Negativní zjištění
■ Při přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání je ze strany mateřských škol respektován rovný přístup ke vzdělávání. ■ Finanční podporou zřizovatelů a využíváním projektů a grantů bylo výrazně ovlivněno zkvalitnění materiálních podmínek pro předškolní vzdělávání. ■ Mírně se zvyšuje počet učitelek/učitelů a ředitelů/ředitelů mateřských škol s vysokoškolským vzděláním. ■ Ředitelé mateřských škol kladně hodnotí profesionalitu zaměstnanců školských poradenských zařízení, stejně jako jejich vstřícnost vůči potřebám školy. ■ Vedení škol se více daří zavádět a využívat širší spektrum způsobů a technologií pro zajištění vzájemné komunikace s vnějšími partnery, zejména zákonnými zástupci a zřizovatelem. Impulsem byla zejména situace vztahující se k protiepidemiologickým opatřením v souvislosti s pandemií covidu-19. ■ V důsledku uzavření provozu škol a kvůli distančnímu vzdělávání více škol zavádí a využívá různé informační technologie pro komunikaci s dětmi a pedagogové si zvyšují uživatelské dovednosti při práci s nimi. ■ Vedením škol se lépe daří koncepční záměry logicky a promyšleně zapracovat do základního vzdělávacího dokumentu – Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. ■ Školy při společném vzdělávání kladou důraz na adaptaci a začleňování dětí mezi ostatní, na podporu jejich otevřenosti, tolerance a respektu vůči jinakosti.	■ I přes zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání se nedaří zapojit do předškolního vzdělávání všechny pětileté děti. ■ Podíl dětí s odkladem školní docházky i přes přijatá systémová opatření neklesá a je nejvyšší v Evropě. ■ Nezvyšuje se efektivita metod a forem zaměřených na podporu plynulého přechodu dětí k základnímu vzdělávání. Individuální přístupy k dětem směřující k vyrovnaní jejich nerovnoměrností ve vývoji nebo podpoře jejich nadání a talentu jsou stále spíše nahodilé, málo cílené a nestaví na vnitřní motivaci a samostatnosti dítěte. Jen ojediněle mateřské školy vedou dialog se základními školami nad úspěšností dětí v počátcích základního vzdělávání s cílem přijímat opatření ke snižování odkladů povinné školní docházky. ■ Kvalifikovanost učitelů mateřských škol v celé ČR má od roku 2017/2018 setrvalou klesající tendenci. Pravidelného DVPP se neúčastní všichni učitelé. ■ Účinnost odborného vedení učitelek pro zkvalitňování průběhu vzdělávání i jeho výsledků jako důležitá součást řízení školy je nízká. Při tvorbě plánů dalšího vzdělávání ředitelé málo vychází ze sledování a vyhodnocování potřeb učitelů v souvislosti s potřebami školy. Svoje sebevzdělávání dostatečně nesměřují do oblastí důležitých pro metodické vedení a podporu pedagogů (metody a formy vzdělávání, pedagogické kompetence, individualizace, pedagogická diagnostika). Snižuje se schopnost ředitelů realizovat účinnou evaluaci pedagogického procesu pro zvyšování jeho úrovně. Nedaří se poskytovat učitelům objektivní

■ Jsou efektivně podporovány sociální kompetence dětí, což celkově pozitivně ovlivňuje jejich úspěšnost v předškolním vzdělávání

zpětnou vazbu o úrovni průběhu vzdělávání, zejména volbě a uplatňování efektivních metod a forem práce.

■ Snižuje se úspěšnost ředitelů/ředitelek jasně formulovat vizi a realistickou strategii rozvoje školy. Přetrvává formálnost evaluačního systému popsaného v RVP PV. Uvedené evaluační nástroje a postupy k efektivní kontrole a hodnocení jsou využívány minimálně.

■ Setrvale nepříznivý stav je v kvalitě, vedení a efektivitě práce s pedagogickou diagnostikou. Vedená diagnostika není východiskem pro plánování diferencované vzdělávací nabídky k zajištění individualizované podpory schopností a dovedností dětí a její využitelnost pro hodnocení výsledků předškolního vzdělávání je nízká.

■ Školám se opakovaně nedaří soustavně získávat informace o posunech výsledků každého dítěte ve všech vzdělávacích oblastech a reagovat na ně vhodnými pedagogickými opatřeními. Nedaří se jim také dlouhodobě a cíleně se zabývat celkovými zjištěnými vzdělávacími výsledky, podle potřeby k nim přijímat efektivní opatření ke zlepšování a následně je vyhodnocovat.

■ Není vytvářen vhodný a dostatečný prostor pro komplexní informovanost zákonných zástupců a domlouvání společných postupů pro individuální podporu a další rozvoj dítěte.

■ V organizaci vzdělávání a v uplatňovaných metodách a formách vzdělávání mají školy rezervy. V malé míře je dětem předkládána vzdělávací nabídka založená na experimentování, objevování, kooperaci a řešení problémů či rozvoji tvořivosti.

■ Pedagogům se nedaří v průběhu vzdělávacího procesu poskytovat všem dětem konkrétní popisnou zpětnou vazbu k jejich vzdělávacím pokrokům a efektivně využívat podstatných prvků formativního hodnocení.

■ Nedostatečná pozornost je věnována aktivnímu osvojení si českého jazyka u dětí s OMJ.

■ Vyhodnocování naplňování IVP a PLPP je často formální a méně funkční. Tím se snižuje efektivní poskytování účinné podpory všem dětem s

	potřebou podpůrných opatření. Přetrvávají dlouhé čekací lhůty pro vyšetření dětí a konzultace, což oddaluje nastavení účinných podpůrných opatření.
--	---

Tabulka 5: ČSI Základní vzdělávání

Základní vzdělávání	
Pozitivní zjištění	Negativní zjištění
■ Stabilizovaná síť základních škol reagující na kapacitní potřeby a poptávku po alternativních formách vzdělávání ve střednědobém i krátkodobém časovém horizontu. ■ Rozvíjení nástrojů institucionální spolupráce a koordinace v kontextu fragmentované sítě základních škol České republiky. ■ Zlepšení úrovně digitálních kompetencí učitelů a žáků základních škol pro realizaci distanční výuky, a to včetně využívání on-line nástrojů pro interakci učitelů a žáků, zároveň však existence dalších příležitostí pro profesní rozvoj učitelů v souladu s potřebami školy jako organizace. ■ Zlepšení situace spojené se zapojením žáků do on-line výuky, využívání opatření k zapojení žáků se SVP a žáků ohrožených školním neúspěchem (např. individuální konzultace, procvičování, spolupráce s asistentem pedagoga, školním psychologem či jiným specialistou), navázání intenzivnější komunikace mezi učiteli a zákonnými zástupci žáků. ■ Výrazný kvalitativní posun v řadě aspektů organizace a realizace distančního vzdělávání na základních školách, například: - zlepšení vybavenosti základních škol digitální technikou, možnost zapůjčení digitální techniky potřebným žákům; - využívání jednotné komunikační platformy pro realizaci distanční výuky; - každodenní distanční výuka atd. ■ Zvládnutí on-line hodin synchronní výuky jen s o něco horšími charakteristikami většiny sledovaných jevů ve srovnání s hodinami prezenční výuky.	■ Přetrvávající rozdíly v kvalitě pedagogického řízení a spolupráce aktérů vzdělávání v základních školách (vedení školy, učitelé, žáci a jejich zákonní zástupci), včetně systematického zapojení asistentů pedagoga, školních psychologů a dalších specialistů. ■ Existence významných faktorů nepříznivě ovlivňujících kvalitu pedagogického řízení základních škol (např. administrativní náročnost práce, nedostatečné zaměření profesního rozvoje ředitelů škol na oblast pedagogického řízení školy, nízký zájem uchazečů o pozici ředitele školy). ■ Problémy s nalezením aprobovaného učitele především v některých typech území a zároveň postupné zesilování potřeb náhrady rostoucího počtu učitelů vstupujících do vyšších věkových kategorií. ■ Postupně se zvyšující nároky spojené s rostoucím počtem žáků se SVP, potažmo žáků s cizím státním občanstvím v základním vzdělávání s utvářenou potřebou věnovat pozornost psychohygieně a pohodě učitelů a dalších pracovníků školy, přetrvávající nedostatky s identifikací některých typů žáků se SVP, nadaných a mimořádně nadaných žáků. ■ Přetrvávající existence vysokého počtu žáků, které se nadále nepodařilo aktivizovat a motivovat k účasti na distanční výuce. ■ Obecně o něco horší charakteristiky většiny sledovaných jevů on-line hodin synchronní výuky ve srovnání s hodinami prezenční výuky, silně pociťované především v případech vyskytující se realizace on-line hodin synchronní výuky bez přenosu obrazu žáků, či dokonce učitele.

■ Poměrně vysoký podíl základních škol měnících podobu hodnocení žáků ve směru posílení využití formativního hodnocení a slovního hodnocení v sumativním hodnocení, rozšíření informace žákům o tom, co zvládli a kde je potřeba se zlepšit.

■ Přetrvávající tendence zhoršení charakteristik sledovaných jevů vyučovací hodiny při přechodu žáků na 2. stupeň základní školy.

■ Ve vyučovacích hodinách přetrvávající méně časté zařazování jednak aktivit podporujících rozvoj tvořivosti, objevování a experimentování žáků a posilujících sebepojetí a sebedůvěru žáků a jejich růstové myšlení, jednak hodnotících aktivit s vyšším zapojením žáků (formativní hodnocení, sebehodnocení žáků); obtížnější možnosti individualizace výuky, včetně zapojení asistentů pedagoga.

■ Nadále převažující evidence vzdělávacího pokroku prostřednictvím tradičního známkování, méně časté využití formativního hodnocení či sebehodnocení žáků.

■ Nízký zájem ředitelů základních škol zachovat změny hodnocení žáků uskutečněné během distančního vzdělávání také po jejich návratu do škol.

■ Převažující neochota učitelů základních škol k zjednodušení či redukci obsahu jimi vyučovaného předmětu v ŠVP.

■ Předpoklad negativních dopadů dlouhodobé realizace vzdělávání distančním způsobem na vzdělávací výsledky žáků, specificky pak v případě žáků se SVP a žáků ohrožených školním neúspěchem a v případě předmětů s redukovanou časovou dotací vzdělávání.

■ Opakující se identifikace prostorových rozdílů v podmínkách, průběhu a výsledcích vzdělávání (např. zastoupení žáků se SVP, účast žáků na distančním vzdělávání, aprobovanost výuky, výsledky mezinárodního šetření TIMSS 2019).

■ Existence rozdílů v kvalitě vybavenosti žáků a škol digitální technikou (např. kvalita internetového připojení), stejně jako v podpoře učitelů, žáků a zákonných zástupců v oblasti ICT a jejich využití (např. správce sítě, koordinátor využití ICT ve výuce), promítající se v poměrně častém výskytu technických problémů během distančního vzdělávání.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

	■ Ne vždy plné respektování pravidel kybernetické bezpečnosti při realizaci vzdělávání distančním způsobem.
--	---

2.1.4 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Výsledky dotazníkových šetření

Jelikož jsou aktéři v území rozmanití, pro každou cílovou skupinu a téma byla vybrána optimální metoda sběru dat:

- dotazníkové šetření (pedagogičtí pracovníci, rodiče),
- strukturované rozhovory a agregované popisy potřeb škol (ředitelé, zřizovatelé škol),
- jednání v území – pracovní skupiny (pedagogičtí pracovníci) a koordinační pracovní skupiny (relevantní aktéři v území); výstupem z jednání jsou SWOT-3 analýzy.

Pro zjišťování zájmu o další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP) a jeho obsah byla zvolena forma dotazníků, které umožňují nediskriminačně oslovit velký okruh učitelů. Využili jsme papírovou podobu pro učitele a elektronickou a papírovou formu pro rodiče a veřejnost. Použití dotazníků je časově méně náročné a ideální pro statistické vyhodnocení výsledků. Dotazníky jsou vyhodnocovány pomocí statistických metod, kde se sleduje početnost příslušné odpovědi a míra návratnosti. Hlavními nevýhodami dotazníkového šetření je riziko nedorozumění, punc nevyžádaného vměšování a zpravidla nízká návratnost. Dotazníky byly využity pro získání jednoduchých informací. Jak bylo uvedeno i v dotazníku, reciprocitu naplníme zajištěním požadovaného vzdělávání a pozváním odborných kapacit do území. Výsledky mají orientační charakter a bude jim přikládáno pouze okrajové místo v celkovém hodnocení.

Cílem dotazníkových šetření bylo zjištění potřeb a zájmu cílových skupin ve vzdělávání a zapojení všech aktérů ve vzdělávání do přípravy strategie. Dotazníky byly zveřejněny na webové a facebookové stránce příjemce dotace (SOM Stražiště) a bylo možno je vyplnit v elektronické podobě zcela anonymně. V tištěné podobě proběhla distribuce dotazníků (osobní rozdání) do škol a školských zařízení a respondenti mohli odevzdávat dotazníky i v papírové podobě anonymně. Anonymitou byla zajištěna validita odpovědí. V dotazníku byly použity různé formulace pro ten samý jev/fenomén (např. hyperaktivní dítě vs. ADHD, ADD), ptáme se tedy dvakrát na tutéž informaci, což přispívá k reliabilitě. Forma dotazníkového šetření byla zvolena zejména pro získání jednoduchých informací od širokého okruhu respondentů. Dotazníky jsou vyhodnoceny podle statistických metod a byla sledována míra návratnosti a početnost příslušné odpovědi. Délka dotazníku je kompromisem mezi požadavky a možnostmi respondentů. Vzhledem k vysoké

reciprocitě byl zájem respondentů nadmíru vyhovující. Celkem se vrátilo cca 70 % vyplněných dotazníků z vlastního šetření mezi pedagogickými pracovníky.

1. Dotazníkové šetření realizované MŠMT

Ve školním roce 2020/2021 proběhl výzkum potřeb mateřských a základních škol, který realizovalo MŠMT. Výstupem jsou agregovaná data na území příslušného ORP, které MŠMT poskytlo pro účely MAP. Výstupy jsou využitelné v rámci projektu MAP a současně jsou důležitým podkladem pro předkládání projektů zjednodušeného vykazování, tzv. šablon. Níže je uveden souhrn šetření a jeho podrobné výsledky jsou k dispozici v příloze.¹ Součástí přílohy č. 1 jsou data ŠD, ŠK, ZUŠ a SVČ, kde je uvedeno průměrné hodnocení hlavních oblastí podporovaných z OP v rámci kraje a ČR.

Výsledky dotazníkového šetření potřeb mateřských škol ORP Pacov realizovaného MŠMT

Ze sedmi ředitelství uvedených v době šetření v Rejstříku škol a školských zařízení vyplnilo dotazník šest mateřských škol. Jedná se tedy o 85,7 % návratnost. Z hlediska srovnání s krajským a republikovým průměrem se jedná o větší % návratnosti. RT MAP myslí že, v území je dostatečná informovanost všech aktérů o projektu MAP II a zájem škol o finanční prostředky formou dotací je také velký.

Hlavní oblasti podporované z operačních programů (dále jen OP) jsou dle největší potřeby pro rozvoj v letech 2018–2022 tyto:

1. Podpora inkluzivního/společného vzdělávání
2. Podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti
3. Podpora rozvoje matematické pregramotnosti
4. Podpora kompetencí k iniciativě a kreativě dětí
5. Podpora polytechnického vzdělávání

V porovnání s průměrným hodnocením aktuálního stavu v ČR má ORP Pacov nižší hodnoty, než je průměr v ČR, a tedy nižší potřebu podpory ve všech nabízených oblastech.

¹ Příloha č. 1 Dotazníkové šetření MŠMT MŠ

¹ Příloha č. 1 Dotazníkové šetření MŠMT ZŠ

Jako další oblasti podpory z OP školy definovaly na první místě digitální kompetence pedagogických pracovníků a dále pak sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence. U této oblasti je z dat zřejmé, že průměrné hodnoty jsou vyšší než u celorepublikového a krajského průměru.

Tabulka 6: Srovnání úvodního šetření Šablony I a aktuálního šetření

TABULKA Č. 2: Hlavní oblasti podporované z OP	Průměrné hodnocení aktuálního stavu ¹⁾									Rozdíl v hodnocení		
	v rámci ORP			v rámci kraje			v rámci ČR			v rámci ORP	v rámci	v rámci
	ŠI	ŠI/II	ŠII/III	ŠI	ŠI/II	ŠII/III	ŠI	ŠI/II	ŠII/III			
A. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání (tuto oblast vyplňují pouze běžné školy)	2,72	2,86	2,96	2,55	2,82	2,95	2,55	2,80	2,96	0,25	0,40	0,41
B. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	2,48	2,69	3,12	2,49	2,81	2,96	2,47	2,76	2,94	0,64	0,47	0,47
C. Podpora rozvoje matematické gramotnosti	2,55	2,70	3,18	2,32	2,63	2,80	2,33	2,61	2,81	0,64	0,48	0,48
D. Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků	2,37	2,50	2,93	2,31	2,56	2,70	2,33	2,55	2,73	0,57	0,39	0,40
E. Podpora polytechnického vzdělávání	2,43	2,50	2,97	2,16	2,39	2,54	2,19	2,39	2,56	0,53	0,38	0,38

1) Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci ORP/kraje/republiky vychází z toho, jak MŠ hodnotily aktuální stav v době šetření v příslušných oddílech dotazníku (V. a VI.) na následující škále:

1. Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)
2. Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)
3. Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)
4. Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty)

Zdroj dat tabulek výše: Dotazníkové šetření MŠMT

Výsledky dotazníkového šetření potřeb základních škol ORP Pacov realizovaného MŠMT

Ze tří ředitelství uvedených v době šetření v Rejstříku škol a školských zařízení vyplnily dotazník všechny tři základní školy. Jedná se tedy o 100 % návratnost. Příčinou takto velké návratnosti je pravděpodobně provedení dotazníkového šetření formou řízených rozhovorů, dostatečná informovanost všech aktérů o projektu MAP II, zájem škol o finanční prostředky formou dotací. V porovnání s průměrným hodnocením aktuálního stavu v ČR má ORP Pacov nižší hodnoty, než je průměr v ČR, a tedy nižší potřebu podpory v čtenářské gramotnosti, podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků a podpory sociální a občanské dovednosti a další klíčových kompetencí.

Hlavní oblasti podporované z operačních programů (dále jen OP), jsou dle největší potřeby pro rozvoj v letech 2016–2020 tyto:

1. Podpora inkluzivního/společného vzdělávání
2. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti
3. Podpora rozvoje matematické gramotnosti
4. Podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě dětí
5. Podpora polytechnického vzdělávání

Tabulka 7: Hlavní oblasti podporované z OP

Hlavní oblasti podporované z OP	Průměrné hodnocení aktuálního stavu ¹⁾					
	Šablony I ORP	Aktuální šetření ORP	Šablony I kraj	Aktuální šetření kraj	Šablony I ČR	Aktuální šetření ČR
A. Podpora inkluzivního/společného vzdělávání	2,72	2,86	2,55	2,82	2,55	2,80
B. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	2,48	2,69	2,49	2,81	2,47	2,76
C. Podpora rozvoje matematické gramotnosti	2,55	2,70	2,32	2,63	2,33	2,61
D. Podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě dětí	2,37	2,50	2,31	2,56	2,33	2,55
E. Podpora polytechnického vzdělávání	2,43	2,50	2,16	2,39	2,19	2,39

Pozn.:

¹⁾ Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci ORP/kraje/republiky vychází z hodnocení aktuálního stavu ZŠ v příslušných oddílech dotazníku (I.; II.; III. a IV.) na následující škále:

1. Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)
2. Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)
3. Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)
4. Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější

podněty).

Podrobnější data naleznete v přílohách ² a ³

Tabulka 8: Další oblasti podporované z OP

Další oblasti podporované z OP	Průměrné hodnocení aktuálního stavu ²⁾					
	Šablony I ORP	Aktuální šetření ORP	Šablony I kraj	Aktuální šetření kraj	Šablony I ČR	Aktuální šetření ČR
A. Jazykové vzdělávání	2,53	2,65	2,18	2,41	2,23	2,45
B. Digitální kompetence pedagogických pracovníků	2,71	2,86	2,43	2,62	2,45	2,61
C. Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence	2,92	2,92	2,82	3,00	2,84	2,98
D. Kariérové poradenství pro žáky	N/A	2,43	N/A	2,15	N/A	2,30

Pozn.:

²⁾ Průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci ORP/kraje/republiky vychází z hodnocení aktuálního stavu ZŠ v příslušných oddílech dotazníku (I.; II.; III. a IV.) na následující škále:

1. Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)
2. Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)
3. Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)
4. Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější

podněty).

Zdroj dat tabulek výše: Dotazníkové šetření MŠMT

² Příloha č. 1 Dotazníkové šetření MŠMT MŠ

³ Příloha č. 1 Dotazníkové šetření MŠMT ZŠ

2. Výsledky dotazníkového šetření ORP Pacov realizovaného vlastním šetřením mezi pedagogickými pracovníky, řediteli a výchovnými poradci v oblasti celoživotního vzdělávání

V rámci projektu MAP (v první polovině projektu) bylo realizováno dotazníkové šetření, které je zaměřeno primárně na pedagogické pracovníky, ale také ředitele a výchovné poradce z pohledu zájmu o školení a další vzdělávací aktivity. Bylo provedeno šetření zaměřené (technický stav, klima, šikanu, aj.) zjištění zájmu o osobnostně sociální a profesní růst pedagogů. Cílem bylo zjistit potřebná a požadovaná témata, o která mají pedagogičtí pracovníci zájem v rámci sebevzdělávání a seberozvoje (např. semináře, školení, DVPP). Dotazník také zjišťoval optimální formy vzdělávacích aktivit a odborníky, které by učitelé v území uvítali.

V rámci škol bylo osloveno 138 respondentů z MŠ a ZŠ včetně vychovatelů ŠD a ŠK. Odpovědělo jich celkem 85 osob, 20 z MŠ, 44 ze ZŠ, 9 ze ZUŠ včetně 21 vychovatelů ŠK/ŠD, asistentů pedagoga a chův. Návratnost dotazníků byla 62 %.

Tyto informace jsou pouze shrnující výtah z odpovědí respondentů z řad pedagogických pracovníků. Podrobnější informace jsou obsaženy v příloze analytické části.

Dotazníkové šetření se účastnilo 76 žen a 9 mužů v poměru 89 % a 11 %. Z toho 23 pracuje na pozici učitele na 1. stupni ZŠ, 21 učitelů na 2. stupni ZŠ, 20 učitelů v MŠ, 8 učitelů ZUŠ, 9 asistentů pedagoga, 9 vychovatelů ŠK/ŠD a 3 chůvy. 35 % respondentů je věkové kategorii 50–59 let, 33 % procent ve věku 40–49 let, 22 % v kategorii 30–39 let, 6 % ve věku 20–29 let a osoby nad 60 let v obsazení 4 %. Nejvíce učitelů, tj. 62 % pracuje ve školství 15 a více let. Méně než 5 let pracuje ve školství 21 %, 11 % dotázaných učí 10–14 let a 5–9 let 6 %.

Technický stav budov škol a souvisejících prostor hodnotí většina, tj. 34 osob jako velmi dobrý. Jako velmi dobré hodnotí většina i infrastrukturu, dostupnost a dopravní obslužnost škol a stejně tak hodnotí i pomůcky a vybavenost škol. Naopak bezbariérovost si 24 osob odpovídajících myslí, že je nedostatečná,

21 respondentů hodnotí bezbariérovost velmi dobře, 15 jako dobrou, 14 jako dostatečnou a 11 jako výbornou.

Na otázku, zda by měli zájem o uplatnění tandemové výuky s odborníky odpovědělo 42 % spíše ano, 29 % spíše ne, 17 % rozhodně ne a 12 % rozhodně ano.

K tomu, aby učitelé nejvíce usnadnili žákům přechod z 1. stupně na 2. stupeň, z MŠ na ZŠ a ze ZŠ na SŠ/gymnázium, nejvíce používají metody: vedení dětí k samostatnosti a odpovědnosti; přípravy dítěte/žáka na prostředí, návštěvy školy; doučování, adaptace, etická výchova; příprava dětí na školu, hra na školu aj.

Aby byla probíraná látka co nejvíce poutavá a oživila výuku, používají učitelé především: názorné pomůcky, praktické ukázky, pokusy, prožitkové učení, experimenty, zkoumání a zážitkové učení; využití interaktivní tabule (prezentace), projektoru, tabletů, počítače a výukových programů a mediální výchovy; pestrá výuku, využití nových metod, sledování trendů a zajímavostí; práci venku v přírodě, výlety a exkurze.

K tomu, aby žáci měli prostor při výuce říct svůj názor a rozvíjet kritické myšlení jsou využívány metody: diskuse, rozhovoru, dialogu, komunitního kruhu; hodnocení, sebehodnocení a sebereflexe. Zároveň 20 osob odpovědělo, že žáci mohou kdykoli říct svůj názor během celého dne při všech činnostech.

Pedagogičtí pracovníci podporují žáky v rozvoji jejich sebehodnocení: každodenním hodnocení/sebehodnocení/sebereflexe/evaluace a zpětná vazba, co se mi líbilo x nelíbilo, povedlo x nepovedlo, Proč? - s čím potřebuje pomoci; Pochvalou, povzbuzením, motivací, zvyšují jejich sebedůvěru.

Žáci se učí finanční gramotnosti na základě diskuse, rozhovoru (o výši mezd, životních potřebách, ceně životních potřeb, ceny zboží, rozpočtu aj.), příkladů ze života; propojení s matematickou pregramotností/gramotností v rámci hodin matematiky, jiných předmětů (slovní úlohy); hry na obchod, námětových her, praktických úkolů, skupinové práce, Abecedy peněz aj.

Z hlediska sociálně patologických jevů na otázku, zda mají pedagogičtí pracovníci tento rok nějakého žáka, který má s těmito jevy problém odpovědělo 94 % dotázaných, tj. 74 osob, že nikoli. Učitelé se tuto situaci snaží řešit tím, že jdou žákům příkladem, případně si s jedincem vždy promluví.

Z hlediska šikany a kyberšikany 94 % respondentů odpovědělo, že s nimi tento školní rok nemají problém. Tuto situaci řeší bdělostí, rozborů situace nebo individuálními rozhovory. Současně 58 % uvedlo, že se s těmito jevy nikdy nesetkali, 2-4 x se setkali 27 %, 1x 11 % a 5x a více se se šikanou setkalo 3 % dotázaných. Mezi nejčastější opatření k sociálně patologickým jevům patří: rozhovory, komunikace a diskuse na jednotlivá témata, debata o možných problémech; školení, přednášky, besedy, preventivní a výukové programy (Program proti šikanování) a třídnické hodiny.

Ve školách v ORP Pacov je čtenářská gramotnost nejvíce rozvíjena předčítáním dětem, návštěvou knihovny a čtenářskými soutěžemi. O zapojení inovativních metod k rozvoji čtenářské gramotnosti a pregramotnosti má zájem 58 % respondentů, po 21 % odpovídajících buď český jazyk nevyučuje nebo zájem o začlenění inovativních metod do výuky nemá. Zájem o ukázkovou metodu CLIL má 43 % dotázaných, 47 % zájem nemá a 4 % osob touto metodou vyučuje.

Vzdělávání v oblasti matematické gramotnosti do svých předmětů začleňuje 95 % učitelů. Nejčastěji k tomu využívají formu pomocí pracovních listů, didaktických pomůcek (např. papírové peníze), her, PC programů nebo v rámci vycházky. Na otázku, zda by pedagogové chtěli začlenit inovativní metody do výuky (např. Hejného metodu), odpovědělo 50 %, tj. 19 osob, že ne. S názorem souhlasí 26 %, 10 % matematiku nevyučuje a 5 % by si přálo začlenit do výuky jen některé prvky.

Žáci polytechnické vzdělávání rozvíjejí nejčastěji v hodinách pracovních činností, řemeslných aktivit, dílen, při vaření a při pokusech. Často jsou využívány například i konstruktivní hry, např. MERKUR a ROTO, které rozvíjejí jemnou motoriku.

Na otázku, zda jsou při výuce využívány prostory venkovních učeben 54 % odpovědělo záporně. Důvody jsou nepříznivé počasí, nepřítomnost učebny ve školních prostorech nebo to, že učebna není přístupná a je využívána jako skladiště. Výuku venku praktikuje 46 %, tj. 17 osob – nejčastěji využívají terasu, park, školní zahradu nebo skleník.

Komunikaci a spolupráci s rodiči hodnotí téměř všichni dotázaní velmi dobře nebo výborně. Stejně hodnotí komunikaci s vedením školy, kolegy, školními poradenskými zařízeními (PPP a SPC) a ostatními školami. Téměř všichni dotázaní, tj. 86 % si myslí, že jejich informovanost o možnosti dotačních zdrojů ve školství (např. Šablony) je dostačující.

97 % osob uvedlo, že jim škola poskytuje dostačující vyhovující podmínky pro vzdělávání dětí a žáků se SVP. Současně by však měli zájem o školního psychologa, pomůcky a vhodné zázemí pro děti/žáky a relaxační místnost pro žáky se SVP. Nadpoloviční většina, tj. 64 % uvedla, že je dle nich využívání školního asistenta při výuce přínosné. Důvody jsou velká pomoc při práci, překonávání překážek, individuální přístup k dítěti se SVP a fakt, že se učitel může věnovat více ostatním dětem. S využitím asistenta v hodinách nesouhlasí 25 % dotázaných. Je to z důvodu, že asistent narušuje výuku a hodiny jsou klidnější. Současně není žák samostatný a nemá žádné postavení v kolektivu, případně někteří žáci asistenta využívají. Dostatek informací z legislativy inkluzivního vzdělávání má 77 % osob.

Zájem o spolupráci s DSDD Pacov má 57 dotázaných, což je 70 %. Se spoluprací nesouhlasí 24 % a 5 % odpovídajících si neumí spolupráci představit nebo na ni nemá prostor. S místními firmami spolupracuje 48 % respondentů. Nejčastěji formou exkurzí, praktických ukázek, vyzkoušení řemesla a možnosti brigády. S místními firmami by chtělo spolupracovat 21 % osob, nejčastěji formou exkurzí. Naopak nespolupracuje a ani nechce spolupracovat celkem 31 %.

Nejžádanější témata pro pedagogické pracovníky zjištěna v rámci dotazníkového šetření

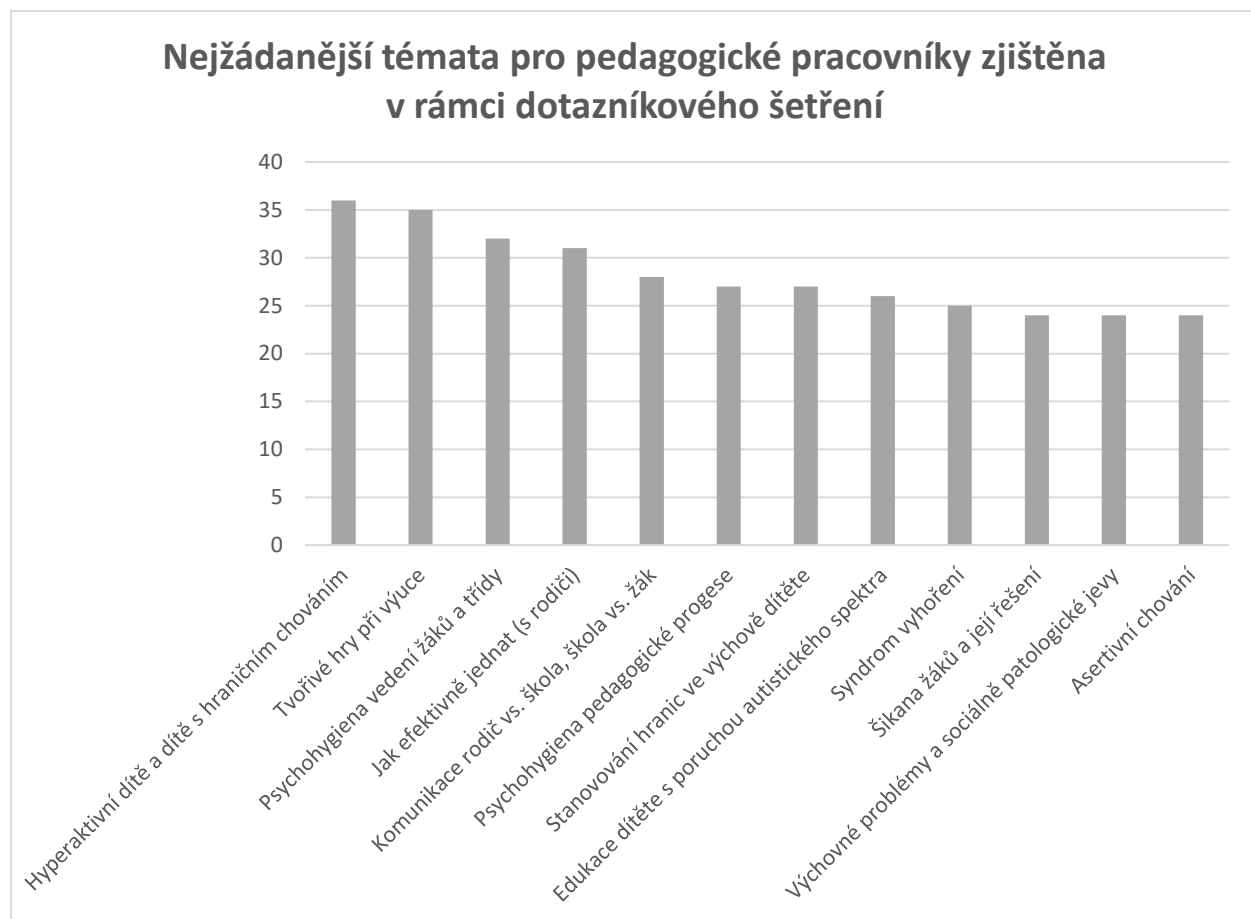
Z výsledků vyplývá, že největší potřebu sebevzdělávání cítí učitelé v oblasti psychohygieny pedagogické profese a v práci s dětmi se SVP, především tedy s diagnózou ADHD a ADD. Mezi závažná témata patří také šikana a její prevence. Byl zaznamenán velký zájem o sebevzdělávání v oblasti PAS a autismu, tvořivé hry při výuce, psychohygienu žáků a třídy a stanovování hranic ve výchově dítěte. Vzhledem k nové legislativě je vnímána potřeba optimálně uchopit inkluzivní vzdělávání a práci s plány pedagogické podpory. V oblasti komunikačních dovedností převládá zájem o komunikaci s rodiči i žáky a vzdělávání v oblasti asertivního jednání. Velký zájem je o metody efektivní komunikace. Aktuální legislativa a řešení situací z pohledu práva je vnímáno jako důležité téma i ze strany učitelů.

Podrobnější výsledky dotazníkového šetření včetně grafů jsou obsaženy v příloze. ⁴

⁴ Příloha č. 2 Dotazníkové šetření pro pedagogické pracovníky

Tabulka 9: Výsledky, Nejžádanější témata pro pedagogické pracovníky zjištěna v rámci dotazníkového šetření

Zdroj dat: Dotazníkové šetření Stražiště

3. Výsledky dotazníkového šetření ORP Pacov realizovaný vlastním šetřením mezi rodiči a veřejností

Mezi rodiči a veřejností byl v první polovině projektu MAP zjišťován zájem o témata, o kterých by se chtěli dozvědět více a zjistit, o jaká se nejvíce zajímají. Celkem byly v rámci dotazníkového šetření v území získány odpovědi od 250 zástupců rodičů a veřejnosti. Rodiče a veřejnost tvořili 73,5 % respondentů. Realizační tým projektu MAP udělal pro oslovení a návratnost co nejvíce dotazníků maximum. Dotazníky byly publikovány elektronickou i tištěnou formou, do publikace byly zahrnuty i třídní učitelé a zástupci SRPŠ, případně byly dotazníky rozdávány cílové skupině osobně při realizaci vzdělávacích akcí. Komunikace

s touto cílovou skupinou je velmi náročná. Z vybraných témat budou pro rodiče a veřejnost realizovány 4 workshopy, které získaly nejvíce preferenčních hlasů. Zde je výčet všech odpovědí, podrobnější výsledky dotazníkového šetření včetně grafů je v příloze analytické části projektu.

V dotazníkovém šetření odpovídalo 98 % rodičů, 2 % zástupců veřejnosti a 2 % jiných zástupců dětí/žáků. Z 52 % se jednalo o rodiče, jejichž děti chodí do mateřské školy, 34 % dětí navštěvuje 1. stupeň ZŠ a 12 % 2. stupeň ZŠ. Nejčastěji byli zastoupeni rodiče dětí, kteří navštěvují MŠ Za Branou, tj. 71 respondentů, následovali zástupci ZŠ Pacov, tj. 52 osob, ZŠ Lukavec 48 osob, MŠ a ZŠ Obrataň 33 osob, MŠ Jatecká 18 osob, Církevní MŠ Jonáš a ZUŠ Pacov po 14 lidech, MŠ Kámen 11 rodičů a MŠ Velká Chyška s 10 respondenty.

Technický stav budov hodnotí 98 % jako vyhovující, perfektní a nový. Stejně hodnotí i 92 % vnitřní vybavení školy. Jako vyhovující a nové posuzuje 94 % dotázaných hygienický stav zařízení ve škole. Zabezpečení bezpečnosti dětí ve škole a jejím okolí soudí jako vyhovující 96 % rodičů, stejně tak hodnotí 94 % pozitivně okolí školy, její pozemky a učebny.

S přístupem pedagogů je spokojeno 85 % dotázaných, kteří si myslí, že kantoři jsou milí, vstřícní, komunikativní, naklonění k dialogu a k řešení případných problémů. Děti se po všech stránkách rozvíjejí a těší do školy. Zcela nebo částečně nespokojeno je 10 % rodičů, kteří nejsou spokojeni s přístupem učitelů, kteří podle nich nemají individuální přístup.

S tím, že škola dostatečně připravuje děti na přechod na další stupeň vzdělávání souhlasí 89 % dotázaných. S výrokem nesouhlasí 2 % a 7 % nemůže tento fakt posoudit. Na otázku, zda rozvíjí výuka/výchova ve škole potenciál dítěte odpovědělo 47 % rozhodně ano a 37 % spíše ano. Spíše ne odpovědělo 5 % osob a rozhodně 1 %. Odpověď na otázku nemůže posoudit 10 % odpovídajících.

79 % rodičů odpovědělo, že škola dostatečně připravuje děti do života. Je to hlavně z důvodu, že dítě získává dostatečný přehled, je samostatné, ohleduplné a dokáže pracovat ve skupině. Také děti rozvíjí své schopnosti a dovednosti. Nespokojeno je 12 % dotázaných, protože si myslí, že dítě nemá možnost využít znalosti v běžném životě, když se je jen učí nazpaměť, případně učitelé nevyhledávají oblasti, ve kterých dítě vyniká. Odpověď na otázku neví nebo nemůže posoudit celkem 14 %.

Že má dítě důvěru ve svého třídního učitele si myslí 91 % osob. Současně si celkem 89 % osob myslí, že má škola vyhovující podmínky pro individuální přístup k dětem/žákům. S výrokem plně nebo částečně nesouhlasí 18 osob. S komunikací a spoluprací se školou je spokojeno celkem 96 % dotázaných.

Na otázku, zda si rodiče myslí, že se ve škole vyskytuje šikana odpovědělo 11 % rozhodně ano, 14 % spíše ano, 43 % spíše ne, 24 % rozhodně ne a 8 % tento jev nemůže posoudit. Se šikanou se nesetkalo 79 % dětí, naopak s tímto problémem má zkušenosti 13 %.

Negativní zkušenosti s pedagogy má pouze 10 % respondentů. Jedná se především o neprofesionální přístup pedagogů s malou praxí a neumí odhadnout problém, případně nemá pedagog autoritu a nezná vztahy ve třídě a děti škatulkuje.

Naopak pozitivní zkušenost se školou má 48 % dotázaných, zatímco 49 % pozitivní zkušenost se školou nemá. Pozitivně rodiče hodnotí přístup pedagogů a školy k případným problémům a aktivní komunikaci školy. Učitelé jsou empatičtí, příjemní, milí a chovají se hezky k dětem.

Zájem o vzdělávací akce má 68 % hodnotících. Z výsledků témat vzdělávacích akcí je zřejmý největší zájem o témata stanovování hranic ve výchově dítěte, motivace dětí k učení, výchovné problémy a sociálně patologické jevy, především šikana žáků a její řešení. Velmi je oslovuje téma, jak se učit s dětmi na 1. a 2. stupni, prevence logopedie a rozvoj řečových a komunikačních dovedností nebo jak se vyvarovat fyzickému trestu, jak efektivně „trestat dítě“. Rodiče zajímají i aktuální témata společnosti a jak je řešit s dětmi/žáky, jak rozvíjet u dítěte finanční gramotnost, jak připravit dítě na vstup do školy. Velmi žádaným tématem je mediální výchova a digitální gramotnost, která se stává v současném světě ceněnou klíčovou kompetencí a ochranným prvkem před hrozbami kybersvěta. Rodiče a veřejnost neopomínají ani téma zdravého životního stylu, vzdělávání a výchova dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (zejména s vývojovou dysfázií, dysatrií, ADHD/ADD, PAS a Autismus) a výběr vhodné školy s dítětem (především SŠ). Populárními tématy jsou inovativní metody ve výuce (v matematické a čtenářské gramotnosti a technických předmětech), osobnostně sociální rozvoj dětí a žáků a aktuální témata a jak je řešit s dětmi (xenofobie, rasismus aj.). Zájem je také o vzdělávání v rozvoji pregramotností (čtenářské a matematické), spolupráce s PPP a téma inkluze. Rodiče také zajímá tematika kariérového poradenství, aneb jaká je a bude situace na

trhu práce. Jiná témata nebyla ze strany rodičů a veřejnosti navržena. Vzhledem k velkému rozsahu je podrobné hodnocení, výsledné grafy a vzor dotazníků uveden v elektronické příloze⁵.

4. Řízené rozhovory s řediteli škol a školských zařízení v ORP Pacov

Vhledem k nízkému počtu respondentů a složitosti informací byla vyhodnocena forma řízených rozhovorů s řediteli škol jako neoptimálnější. Výsledky z první poloviny projektu MAP jsou významným podkladem, který vedl k prvnímu návrhu strategického rámce a problémových okruhů ve vzdělávání. Diskuse byla vedena podle předem připraveného formuláře tak, aby odpovědi respondentů bylo možné později snáze porovnat a vyhodnocovat. Formulář měl podobu dotazníku. Otázky byly otevřené i uzavřené, polouzavřené i škálované. U škálování byla použita jednoduchá hodnotící škála. Umožnilo to lépe strukturovat problémy a vyjasnit si problematiku či nejasná témata. Vyhodnocení proběhlo pomocí hodnotící škály a početnosti odpovědí, které byly přeneseny tabulek a následně do grafů a doplněny o vysvětlující a upřesňující slovní komentáře. Přestože se jedná o rozhovory, kdy není možné zajistit anonymitu, byla zajištěna validita díky otevřenosti a angažovanosti respondentů na tématu. V dotazníku byly použity různé formulace otázek. V řízeném rozhovoru se tak podařilo zajistit reliabilitu odpovědí. Některá data jsou stále aktuální, proto byly zachovány i po aktualizaci analytické části. Nové informace, data a záměry od ředitelů a zřizovatelů jsou aktuální uvedeny a shrnuty v Agregovaném popisu potřeb škol a ve Strategickém rámci a dalších dokumentech MAP.

V příloze je uveden souhrn výsledků strukturovaných rozhovorů s řediteli mateřských škol, základních škol a základní umělecké školy v ORP Pacov. Rozhovory byly uskutečněny s 7 zástupci mateřských škol, 3 základních škol a 1 základní umělecké školy. Jedná se o 100 % návratnost dotazníků poskytnutých řízeními rozhovory s řediteli nebo zástupci škol v území. Řízené rozhovory probíhaly během května až června 2019 a v červenci 2019 došlo k jejich zpracování a vyhodnocení. Komentář upozorňuje na témata a významné jevy, které se při rozhovorech objevily. Zájem je také o nákup a vybavení pomůcek v oblasti ICT, výtvarných oborů, technických oborů a vybavení pro pohybové aktivity, podpůrné a kompenzační pomůcky.

⁵ Příloha č. 3 Dotazníkové šetření pro rodiče a veřejnost

Až na jeden případ všichni ředitelé škol odpověděli, že ve školství pracují 15 a více let. Hodnocení technického stavu budov je uspokojivé, 46 % osob ji hodnotilo jako dobrý, a po 27 % buď jako výborný nebo velmi dobrý. Shodli se na tom, že nejvíce potřebují podpořit oblasti bezbariérovosti a vzdělávání pedagogů. Velký zájem je také o rozvoj vybavenosti budov a souvisejících prostor, nákup výukových pomůcek, energetickou úspornost budov, rozvoj infrastruktury, podpory mentoringu, koučinku, komunikace a supervize v týmu, podpory preventivních programů, podpory tandemové výuky, metody CLIL a dotačních zdrojů.

Respondenti ohodnotili komunikaci s pedagogy a žáky jako výbornou, jako velmi dobrou hodnotí komunikaci s rodiči a ostatními školami v území. Bezpečné klima ve školách je podpořeno ve školách hlavně posílením týmové spolupráce a vztahů v pedagogickém týmu, osobnostně sociálním rozvojem dětí a žáků, multikulturní a etickou výchovou, preventivními programy a osobnostním a sociálním rozvojem pedagogů. Potřeba inkluzivního vzdělávání je vnímána spíše kladně. Odpověď na otázku, zda má škola dostatečné prostorové, mediální a technické vybavení pro zvýšení inkluzivního vzdělávání, je rozporuplná, 3 ředitelé odpověděli určitě ano, 3 spíše ano a 4 spíše ne. Na otázku, zda má škola vyhovující podmínky pro individuální přístup k dětem a žákům se SVP odpověděla většina, že spíše nebo určitě ano. Zda využívají ve škole asistenty pedagoga odpovědělo 50 % ano a 50 % ne. Téměř všichni se shodli, že vidí využívání asistenta pedagoga pro děti se SVP jako přínosné. Kromě asistenta pedagoga je ve škole nejvíce využíván školní logoped a chůva, dále také rodilý mluvčí. Zájem je především také o školního logopeda, speciálního školního pedagoga, školního psychologa, a i nadále o rodilého mluvčího. Odpovědi na otázku, jaká je úroveň kvalifikace asistentů pedagoga, jsou rozdílné – 3 osoby odpověděli výborná, 1 velmi dobrá, 3 dobrá a 1 dostatečná.

Z hlediska spolupráce školy nejčastěji spolupracují se zřizovateli škol. Častá spolupráce je také s PPP, střediskem volného času, knihovnou, mateřskými a základními školami. Nejméně naopak spolupracují se základní uměleckou školou, NZDM a neziskovými organizacemi.

Více pozornosti by nejvíce potřebovaly dle respondentů tyto kompetence: rozvoj logopedických kompetencí; rozvoj polytechnického vzdělávání; rozvoj podnikavosti, kreativity a iniciativy dětí a žáků; rozvoj čtenářské a matematické pre/gramotnosti; rozvoj regionální identity, kulturního povědomí a vyjadřování dětí a žáků a Rozvoj kritického myšlení, dětí, žáků i pedagogů. Z hlediska úrovně matematické

gramotnosti na škole jsou ředitelé částečně spokojeni. Odpovědi na otázku, zda je zájem o začlenění prvků Hejného matematiky do výuky, jsou nejednoznačné – 2 odpovědi spíše ano, 2 spíše ne a 1 rozhodně ne. Případně se učitelé a ředitelé škol přihlížejí k názoru (což bylo vzneseno také na schůzce PS), že z Hejného matematiky by byl zájem pouze o některé prvky.

Z hlediska čtenářské pre/gramotnosti se bylo tázáno také na to, jaká je spokojenost s výukou čtení, konkrétně s analyticko-syntetickou, slabikotvornou metodou. Převažovala odpověď nespokojen/a (2 osoby), dále byla 1 odpověď spokojen/a 1 částečně spokojen/a. Odpovědi na to, zda je mají ředitelé zájem začlenit metodu Sfumato do výuky, jsou také nejednoznačné – 2 spíše ne, 1 spíše ano a 1 rozhodně ano. Zájem o ukázkovou výuku metodou CLIL mají také jen někteří, 60 % odpovědělo, že nemají zájem, zájem má 40 %.

Ředitelé si myslí, že mají dostatek kvalifikovaného personálu, rozhodně ano odpovědělo 80 %, spíše ano 10 % a spíše ne 10 %. Odpovědi na to, zda mají pedagogové dostatečnou podporu a možnost školení, přednášek, případně jiných forem vzdělávacích aktivit, jsou velmi kladné. Všichni odpověděli ano, z toho 40 % rozhodně ano a 60 % spíše ano. Téměř všichni se shodli také na tom, že pedagogové umí dostatečně využívat kompenzační a podpůrné pomůcky, interaktivní tabule a další ITC vybavení. Přesto je z tohoto hlediska v území další zájem o vzdělávání pedagogů v oblasti ITC a práce s počítači.

Dostatek finančních prostředků pro školní družinu, školní klub a pro realizaci mimoškolního vzdělávání má 80 % dotázaných. Všichni odpověděli, že jsou dostatečně informováni o možnostech dotačních zdrojů ve školství – 40 % rozhodně ano, 60 % spíše ano.

Všichni respondenti spolupracují s místními firmami (exkurze žáků, praktické ukázky, nabídka zaměstnání/brigády).

Vzhledem k velkému rozsahu je podrobné hodnocení, výsledné grafy a vzor dotazníků uveden v elektronické příloze.⁶

⁶ Příloha č. 4 Dotazníkové šetření ředitelů škol

5. Dotazníkové šetření – sdílený logoped

V rámci projektu MAP probíhá v každém školním roce v zapojených mateřských školách aktivní spolupráce se sdíleným logopedem, který jednotlivá zařízení pravidelně osobně (je-li to v době pandemie s ohledem na vládní opatření možné) navštěvuje. Realizační tým mapuje ohlasy a spokojenost s touto činností formou elektronického dotazníku. Dotazník je zasílán ředitelkám všech zapojených MŠ, obsahuje otevřené otázky a odpovědi jsou anonymní. Mapuje oblasti spokojenosti s jednotlivými aktivitami logopeda, úroveň jeho komunikace s vedením ale i rodiči, zpětnou vazbu od žáků (pokud ji pedagogové zaznamenají), sladění činnosti s provozem. Návratnost dotazníků byla při posledním mapování 5 z celkových 7, tedy zhruba 71 %. Z poslední získané zpětné vazby vyplývá, že vedení je velmi spokojeno s konkrétní osobou na pozici sdíleného logopeda, spolupráci hodnotí vůči sobě i dětem a rodičům jako přátelskou, dobře připravenou a pro děti rovněž zábavnou, ve většině odpovědí zaznělo, že děti se na logopedii obvykle těší. Pouze četnost setkání není taková, jaká by byla reálně pro některé děti potřeba. Ve všech dotaznících vedení vyhodnotilo spolupráci se sdíleným logopedem jako přínosnou a smysluplnou. Konkrétní odpovědi dotazníkového šetření sdílený logoped jsou uvedeny v elektronické příloze.⁷

6. Hodnocení aktivity – rodilý mluvčí

V rámci projektu MAP rovněž probíhá v každém školním roce ve dvou zapojených základních školách (ZŠ Pacov a ZŠ Lukavec, které o spolupráci projeví zájem) aktivní spolupráce s rodilým mluvčím. Ten školy v pravidelných intervalech navštěvuje v září až květnu. Poslední školní rok byl však výrazně poznamenán distanční výukou a spolupráce nemohla prakticky skoro vůbec probíhat. Jako určitá kompenzace pak v létě proběhl intenzivní prázdninový týdenní kurz s rodilým mluvčím. Po uplynutí školního roku realizační tým obvykle mapuje ohlasy a spokojenost s touto činností formou elektronického dotazníku. Poslední zmapování se zaměřilo na oblasti spokojenosti s jednotlivými aktivitami rodilého mluvčího, jeho přípravu, naplnění cílů aktivity a rozvoj jazykové gramotnosti žáků, zpětnou vazbu od žáků (pokud ji pedagogové získají). Přípravu lektora a přínosy pro rozvoj slovní zásoby jsou hodnoceny kladně, avšak je důrazně zmíněn fakt, že spolupráce s rodilým mluvčím probíhá ve velmi složité době koronaviru a vstoupila do ní distanční

⁷ Příloha č. 5 Dotazníkové šetření sdílený logoped

výuka. Hodně je zmíněna různorodost žáků ve složení třídy (žáci se slabším prospěchem, individuálně upravený vzdělávací plán dle PPP...) a dále časový plán závazného obsahu učiva v rozvrhu základních škol ohledně výuku cizího jazyka, která nepočítá s účastí rodilého mluvčího. Tak vznikají na straně pedagogů obavy, zda je možné obsáhnout učivo i konverzaci s rodilým mluvčím a zda tedy bude mít spolupráce kýžený efekt.

7. Školní parlament – Proběhl v rámci MAP I

V rámci MAP I bylo důležité oslovit všechny cílové skupiny a aktéry všech úrovní vzdělávání. K oslovení žáků byla jako nejvhodnější vybrána forma školního parlamentu a dotazníkového šetření (řízených diskusí) v rámci školních parlamentů. Vzhledem k nízkému počtu respondentů a složitosti informací byla vyhodnocena forma řízených rozhovorů s žáky parlamentu základní školy jako neoptimálnější. Na školním parlamentu byla diskuse vedena podle předem připraveného formuláře (dotazníku) tak, aby odpovědi respondentů bylo možné později snáze porovnat a vyhodnocovat. Otázky byly otevřené i uzavřené, polouzavřené i škálované. U škálování byla použita jednoduchá hodnotící škála. Umožnilo to lépe strukturovat problémy a vyjasnit si problematická či nejasná témata. Vyhodnocení proběhlo pomocí hodnotící škály a početnosti odpovědí, které byly přeneseny do grafu a doplněny o vysvětlující a upřesňující slovní komentáře. Přestože se jedná o rozhovory, kdy není možné zajistit anonymitu, byla zajištěna validita díky otevřenosti a angažovanosti respondentů na tématu. V dotazníku byly použity různé formulace otázek, kdy se ptáme min. dvakrát na tutéž informaci. V řízeném rozhovoru se tak podařilo zajistit reliabilitu odpovědí. Abychom oslovili i ostatní žáky, byly dotazníky rozdány do všech tříd, kde v rámci třídnických hodin byl s žáky proveden řízený rozhovor a vyplněn dotazník (skupinově). Tento rozměr oslovení žáků doplňuje závěry ze školního parlamentu.

V příloze je uveden souhrn výsledků strukturovaných rozhovorů. Komentář upozorňuje na témata a významné jevy, které se při rozhovorech objevily. Vzhledem k velkému rozsahu je podrobné hodnocení, výsledné grafy a vzor dotazníků uveden v elektronické příloze.⁸

⁸ Příloha č. 6 Výstupy školní parlament, třídnické hodiny

2.1.5 Charakteristika školství v řešeném území

Přiblížení problematiky školství ve správním obvodu ORP Pacov

Nejvíce škol a školských zařízení je situováno ve městě Pacov, které je přirozeným centrem celého regionu. V ORP Pacov se k 1. 1. 2022 nachází 3 základní školy, 7 mateřských škol, 2 střední školy (z toho jedno šestileté gymnázium) a 1 základní umělecká škola. V Pacově sídlí největší základní škola regionu, další dvě základní školy (obě sloučené s mateřskými školami) se nacházejí v městysu Lukavec a obci Obrataň. Základní škola v Obratani je neúplná (I. stupeň s pěti postupovými ročníky). Základní umělecká škola se nachází v Pacově a pokrývá svými službami celý region. Celkově můžeme říct, že síť škol je stabilizovaná a dostatečně pokrývá území. V severní části území v současnosti začíná vznikat konkurenční situace mezi třemi školami v našem a sousedním ORP.

Děti jsou do všech škol v území ORP Pacov přijímány bez rozdílů, je kladen důraz na inkluzivitu školy – při výuce jsou využíváni asistenti pedagoga a chůvy, ve školách se nacházejí pracovníci zabývající se vzděláváním žáků se SVP. Na výuce se podílejí také formou tandemu sdílený rodilý mluvčí a sdílený logoped, kteří podporují kvalitu čtenářské gramotnosti a pregramotnosti v území. Většina škol je bezbariérových. Realizační tým projektu pravidelně mapuje úroveň vzdělávání ve školách a zjišťuje naplňování rovných příležitostí ve vzdělávání a zkoumá oblasti, které je možné podpořit.

Tabulka 10: Přehled vzdělávacích zařízení v ORP Pacov

Vzdělávací zařízení	Počet subjektů	Adresa	Ředitelé	RED - IZO:	IZO	IČO	Zřizovatel
Název							
Církevní mateřská škola Jonáš	1	Jatecká 571, 395 01 Pacov	Mgr. Petra Koblicová	600000494	102109044	47224576	Biskupství českobudějovické
Mateřská škola Kámen, okres Pelhřimov	1	Kámen 64, 394 13 Kámen	Dagmar Mikešová	600061019	107533367	70984336	Obec Kámen
Mateřská škola Pacov, Jatecká 571	1	Jatecká 571, 395 01 Pacov	Mgr. Lucie Brodská	600060888	107533219	75000687	Město Pacov
Mateřská škola Za Branou	1	Jana Vojny 1220, 395 01 Pacov	Bc. Dana Maděrová	600060896	107533227	75000571	Město Pacov
Mateřská škola Velká Chyška	1	Velká Chyška 94, 394 28 Velká Chyška	Jana Rakouská	600060985	107533324	75001381	Obec Velká Chyška
Základní škola a mateřská škola Lukavec	1	Na Podskalí 282, 394 26 Lukavec	Mgr. Lenka Povondrová	650014081		70983780	Městys Lukavec
Mateřská škola		Vilová 243, 394 26 Lukavec	Mgr. Lenka Povondrová		150014121		
Základní škola		Na Podskalí 282, 394 26 Lukavec	Mgr. Lenka Povondrová		150014091		
Školní družina		Na Podskalí 282, 394 26 Lukavec			150014104		
Základní škola a mateřská škola Obrataň	1	Obrataň 148, 394 12 Obrataň	Mgr. Petra Krupková	600061434		71001271	Obec Obrataň
Mateřská škola		Obrataň 170, 394 12 Obrataň			107533201		
Základní škola		Obrataň 148, 394 12 Obrataň			107721520		
Základní škola Pacov	1	Náměstí Svobody 321, Pacov	Jaromír Havel	600061442	107721538	75000474	Město Pacov
Školní družina		Náměstí Svobody 321, Pacov			114500207		
Školní klub		Náměstí Svobody 321, Pacov			150019165		
Školní jídelna Pacov	1	Za Branou 1185, 395 01 Pacov	Věra Dvořáčková	600061591	114500339	75000679	Město Pacov
Gymnázium Pacov	1	Hronova 1079, Pacov	Mgr. Josef Novák	691007551	584118	3620280	Město Pacov
Soukromá střední škola pedagogiky a sociálních služeb, s.r.o.	1	Obrataň 148	Mgr. František Vostarek	691002584	181024829	24696196	Společnost s ručením omezeným
Základní umělecká škola Pacov, Španovského 319	1	Španovského 319, 395 01 Pacov	Pavla Hůšová dipl. um.	691002479		72088087	Město Pacov
Středisko volného času Síť	1	Jatecká 571, 395 01 Pacov	Mgr. Petra Koblicová	691006164	110037294	2451531	Biskupství českobudějovické
celkem zařízení	12						

Zdroj dat: SOM Stražiště, Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Neformální a zájmové vzdělávání v regionu zajišťuje Středisko volného času Síť, které sídlí v Pacově. Dále v území působí rozmanitě zaměřené spolky, NNO, dobrovolní hasiči a další aktéři věnující se volnému času dětí a mládeže. Seznam zařízení neformálního a zájmového vzdělávání je uveden v příloze.

Oblast školství v ORP Pacov prochází v posledních letech významnými změnami, které jdou ruku v ruce s dlouhodobou snahou dosáhnout kvalitativní změny v systému vzdělávání, tedy kurikulární reformou.

Nejen z tohoto důvodu došlo také k navázání spolupráce mezi Městem Pacov, Městyssem Lukavec a Svazkem obcí mikroregionu Stražiště, aby bylo dosaženo strategického a systematického plánování a řízení školství v území. Budovy škol a školských zařízení byly a jsou průběžně rekonstruovány a modernizovány, v roce 2018 byla například otevřena zcela nově postavená budova MŠ Za Branou, která se rozrostla o jeden pavilon, tj. jedna třída a tím se školce navýšila kapacita o 20 dětí/žáků. Také v současnosti probíhá výstavba nové budovy ZŠ Obrataň – původní budova byla již nevyhovující. Území efektivně využívá finančních prostředků z nejrozličnějších operačních programů a má vysokou úspěšnost v získávání dotačních zdrojů financování pro oblast vzdělávání a volného času. Školy, školská zařízení a jejich součásti se ve většině případů potýkají s nevyhovujícím technickým stavem včetně bezbariérovosti a nedostatečnou vybaveností a zastaralostí především vzhledem k měnícím se trendům ve vzdělávání. Velká část investic je zajišťována z dotačních programů, rozpočtů obcí, minimálně ze strany škol. Vzhledem k demografickému vývoji, který mírně kolísá nejrozličnějšími vlivy, se z dlouhodobé perspektivy nepředpokládá narůstání počtu dětí. Dalším rizikovým faktorem je navyšování počtu dětí ve třídách vlivem slučování škol a tříd. V Pacově došlo 1. 1. 2014 ke sloučení dvou základních škol. Minimálně dvě mateřské školy v regionu se některé roky potýkají s nízkými počty dětí ve třídách a nedostatečným financováním z veřejných zdrojů. Zřizovatelé a obce často školy finančně dotují z rozpočtů obcí nejen v provozní oblasti, ale také mnohdy přispívají na mzdové prostředky, které jsou jinak hrazeny ze státního rozpočtu prostřednictvím krajských normativů.

Předškolní vzdělávání

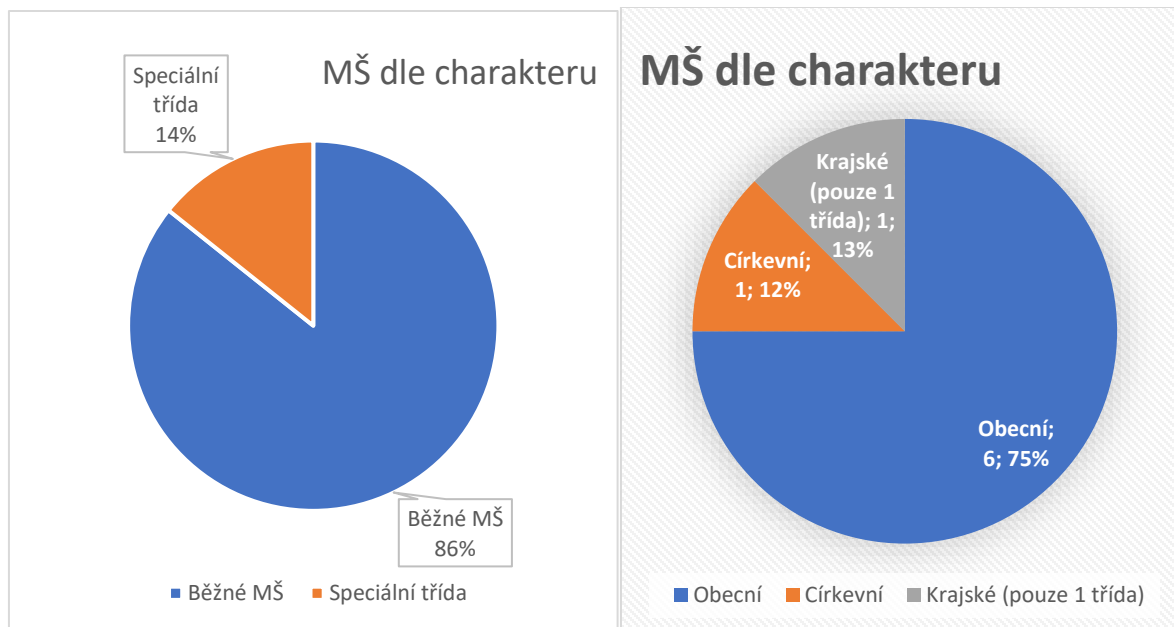
• **Vývoj počtu MŠ v řešeném území**

V území ORP Pacov dlouhodobě působí celkem 7 předškolních zařízení:

- Církevní mateřská škola Jonáš,
- Mateřská škola Pacov, Jatecká 571,
- Mateřská škola Za Branou,
- Mateřská škola Kámen, okres Pelhřimov,
- Základní škola a Mateřská škola Lukavec,
- Základní škola a mateřská škola Obrataň,
- Mateřská škola Velká Chýška

Tabulka 11: MŠ dle charakteru a zřizovatele

Zdroj: SOM Stražiště

Z výše uvedených mateřských škol je 6 zřizováno obcemi, 1 mateřská škola je církevní. Všechny mateřské školy v regionu fungují jako běžné, s běžnými třídami, pouze v rámci Mateřské školy Za Branou, je navíc jedna třída speciální, zřizovaná krajem Vysočina. Největším předškolním zařízením s celkem 5 třídami je Mateřská škola Za Branou, Jana Vojny 1220, 395 01 Pacov. Dlouhodobě jednotřídní mateřské školy jsou MŠ Kámen, MŠ Velká Chýška, Církevní mateřská škola Jonáš v Pacově. V MŠ Pacov, Jatecká 571 od školního roku 2016/2017 fungují pouze 2 třídy, počet tříd se od té nezměnil. MŠ Obrataň má od školního roku 2019/2020 kvůli prudkému poklesu dětí pouze 1 třídu. MŠ Lukavec mohla naopak od školního roku 2017/2018 díky nárůstu dětí otevřít 2 třídy, stejně tak MŠ Za Branou v Pacově od roku 2018/2019 o 1 běžné oddělení více. Podrobná data jsou uvedena v příložených tabulkách.⁹

⁹ Příloha č. 7 PV, Předškolní vzdělávání (Přehled MŠ v území)

Vývoj počtu dětí v MŠ

Počet dětí v mateřských školách v rámci území ORP Pacov je kolísavý. V každé z mateřských škol se od roku 2016 objevuje kolísání (jak týkající se nárůstu, tak i úbytku počtu dětí) v různých letech. U některých školek (např. MŠ Velká Chyška) je počet stabilizovaný a kolísání mírné, v MŠ Obrataň naopak můžeme sledovat neustále se snižující tendenci a s tím spojené uzavření jedné třídy (tedy nyní je pouze jednotřídní). Stejně tak v MŠ Jatecká byl v posledních letech patrný snižující se stav dětí.

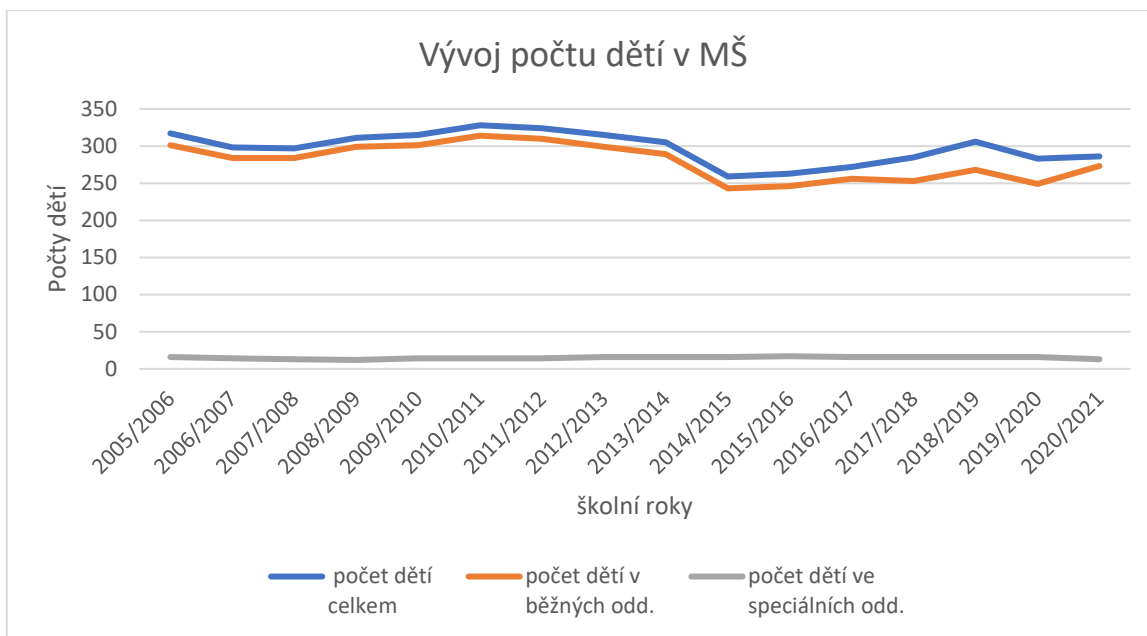
Dlouhodobě nejstabilnější počet dětí a plné využití kapacity vykazuje Mateřská škola Za Branou, Pacov. Tato mateřská škola je největším předškolním zařízením v rámci ORP Pacov (kapacita 120 dětí, dříve byla 100 dětí, ale díky modernizaci školní budovy se navýšila škola o jeden pavilon a kapacita je tedy o 20 dětí vyšší).

Nicméně počet dětí v MŠ nyní výrazně ovlivňuje pandemie Covid-19 a s ní spojené ročníky s vyšší porodností. Již při zápisu na školní rok 2021/2022 byl patrný převis v počtu přihlášek oproti maximální kapacitě ve všech MŠ na území Pacova. Vzrůstající tendence počtu zapisovaných dětí se předpokládá nadále i v následujících letech.

Jediným předškolním zařízením zaměřeným na děti se speciálními vzdělávacími potřebami je v ORP Pacov Mateřská škola Za Branou v Pacově. Zde funguje 1 speciální třída pro děti s vadami řeči zřizovaná Krajem Vysočina. Průměrný počet dětí v této třídě se stabilně pohybuje ve své plně naplněné kapacitě, současně v obsazení 16 dětí.

Tabulka 12: Vývoj počtu dětí v MŠ

Zdroj: vlastní šetření

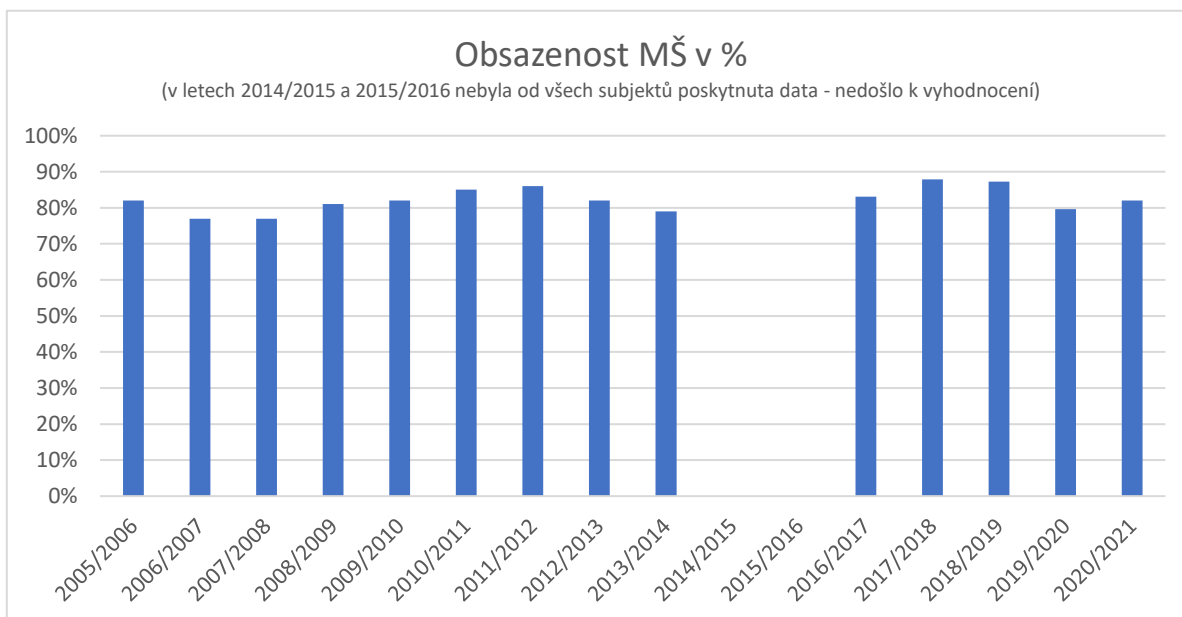
Obsazenost všech předškolních zařízení v území ORP Pacov souhrnně se v současné době i v uplynulých zhruba 15 letech průměrně pohybuje kolem 82 %. Nejnižší průměrné obsazenosti za posledních 5 let vykazují MŠ Kámen a MŠ Lukavec (obě kolem 59 %), naopak nejvyšší MŠ Velká Chyška (96 %) a MŠ Za Branou (kolem 98 %). Všechny MŠ v Pacově jsou za období posledních 5 let v průměru všechny vysoce obsazené (MŠ Za Branou 98 %, CMŠ Jonáš kolem 96 % a MŠ Jatecká kolem 91 %).

Na základě Metodiky rovných příležitostí ve vzdělávání byl zjišťován počet dětí v MŠ, které vyžadují podpurná opatření. Na území ORP Pacov mateřské školy navštěvovalo v posledním školním roce (nejaktuálnější data listopad 2021) 19 takových dětí, nejčastěji je vyžadován třetí (10 dětí) a čtvrtý (8 dětí) stupeň těchto opatření. Jedno dítě vyžaduje první stupeň opatření a druhý a pátý žádné. Nejvíce dětí s potřebou podpurných opatření se nachází v MŠ Za Branou, kde jich je 15, MŠ Jateckou navštěvují 2 děti, MŠ Velká Chyška 1 a MŠ Lukavec 1. Ostatních mateřské školy neuvedly, že by je takové děti navštěvovaly.

Podrobnější data jsou uvedena v příloze č. 6 PV, Předškolní vzdělávání (Vývoj počtu dětí v MŠ).

Tabulka 13: Obsazenost MŠ (%)

Zdroj dat: vlastní šetření v MŠ

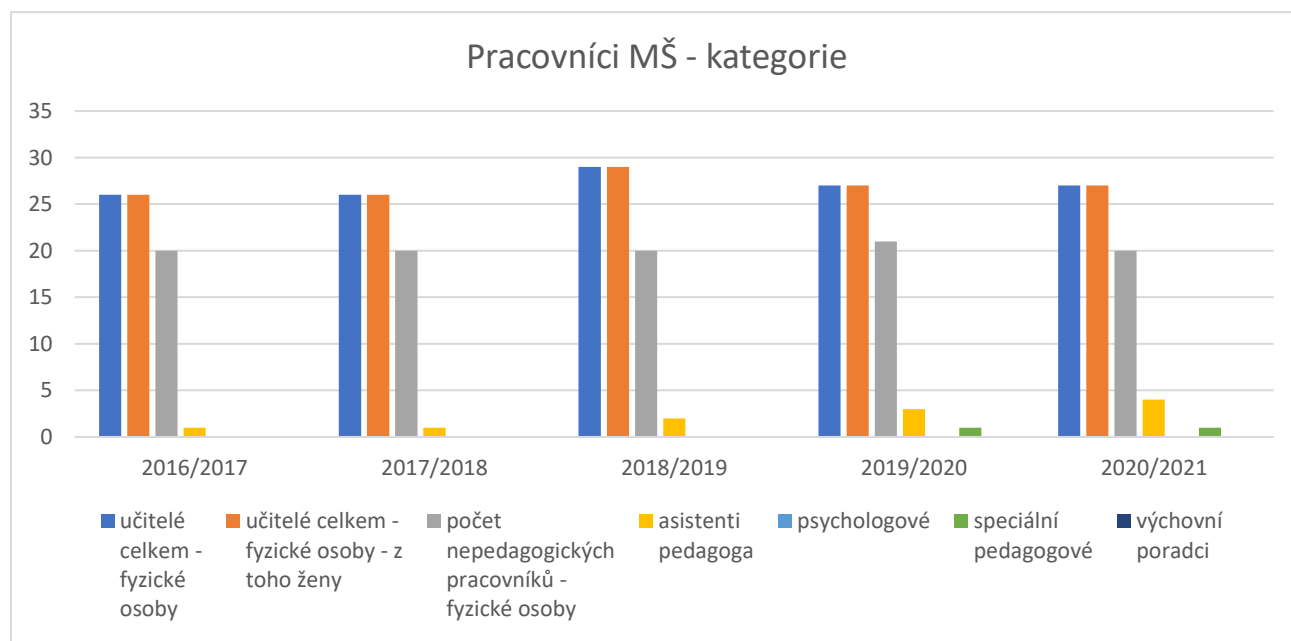

3.1.1 Vývoj počtu pracovníků v MŠ

Celkový počet pracovníků v předškolních zařízeních v území ORP Pacov byl souhrnně ve sledovaném období poměrně stabilní, průměrně kolem 50 osob, vše ženy. Z toho přes 50 % představují učitelé a zbytek nepedagogičtí pracovníci, asistenti pedagoga pro žáky se zdravotním postižením a speciální pedagogové (opět výhradně ženy). Nejvíce učitelů (8 až 10) pracuje v Mateřské škole Za Branou Pacov, MŠ Jatecká 571 (4 až 5) a MŠ Jonáš (4 osoby). V ostatních zařízeních se počet učitelů pohybuje od 2 do 3 osob.

Ostatní pedagogičtí pracovníci působili ve sledovaném období ve třech mateřských školách: v MŠ Velká Chyška, kde působí 1 asistent pedagoga, v Mateřské škole Za Branou celkem 1 až 2 asistenti pedagoga a 1 speciální pedagog, kteří začali v MŠ působit v roce 2018/2019, v MŠ Jatecká 2 asistenti pedagoga od roku 2020/2021.

Tabulka 14: Pracovníci MŠ – kategorie

Zdroj dat: vlastní šetření v MŠ

Průměrný pracovní úvazek na 1 učitele činil ve sledovaném období 0,9 úvazku, na 1 ostatního pedagoga také 0,75 úvazku, na 1 nepedagogického pracovníka 0,35 úvazku. Podrobnější data jsou obsažena v příloze¹⁰.

¹⁰ Příloha č. 7 PV-Předškolní vzdělávání (Pracovníci MŠ)

Přehled mateřských škol a dostupnosti jejich zařízení

Tabulka 15: Přehled mateřských škol a jejich kapacita

Vzdělávací zařízení	školy a školská zařízení							Kapacita					
Název	MŠ O	MŠ C	ZŠ O	ŠJ	JM Š	ŠJ - VV	ŠJ- V	MŠO	MŠC	ŠJ	JM Š	ŠJ- VV	ŠJ- V
Církevní mateřská škola Jonáš		1							28				
Mateřská škola Kámen, okres Pelhřimov	1				1			30			60		
Mateřská škola Pacov, Jatecká 571	1				1			56			105		
Mateřská škola Za Branou, Pacov	1				1	1	1	120			130	120	120
Mateřská škola Velká Chyška	1				1			20			30		
Základní škola a mateřská škola Lukavec	1		1	1			1	60		300			60
Základní škola a mateřská škola Obrataň	1		1	1			1	30		120			30

Zdroj dat: MŠMT, vlastní šetření v MŠ

Mateřské školy v Lukavci a Obratani jsou součástí základních škol. Pět mateřských škol má školní jídelnu, z toho jednu včetně školní vývařovny a výdejny. Kapacita školních jídelen mateřských škol je dostačující a podle vývoje počtu dětí je výhledově dostatečná. V souladu s Metodikou pro rovné příležitosti byla v rámci MŠ zjišťována přístupnost školního stravování. V území ORP Pacov nebyl ve sledovaném období (poslední tři roky) zjištěn případ, kdy by na oběd nechodilo dítě z ekonomických důvodů.

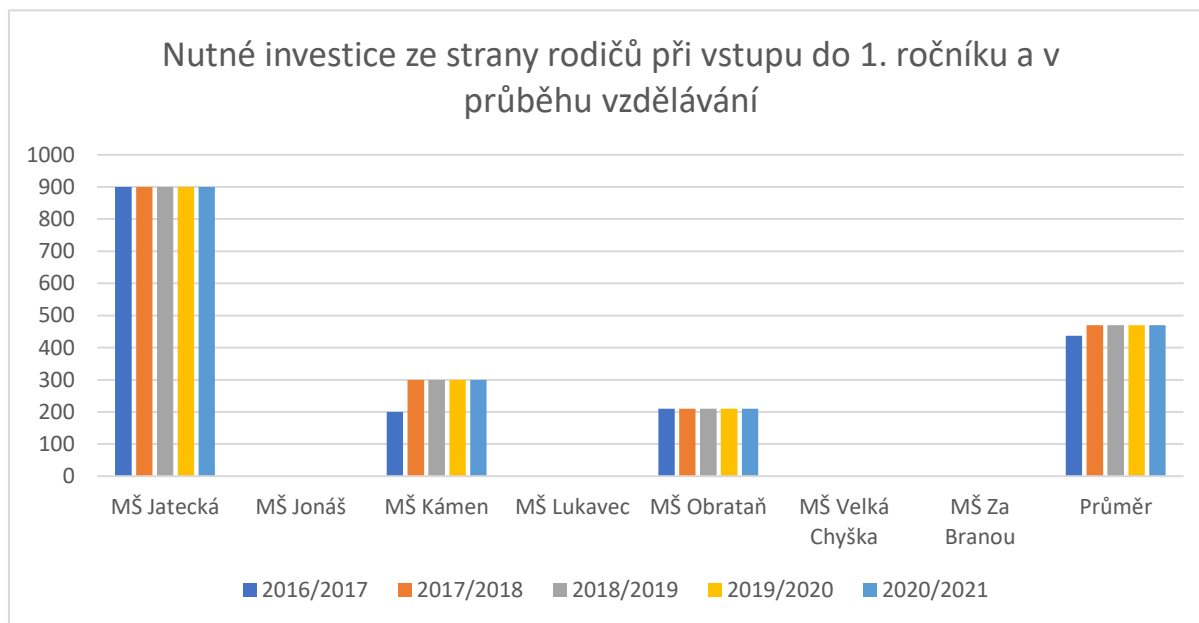
Financování

Na základě Metodiky pro rovné příležitosti zjišťoval RT MAP v ORP Pacov II rovné příležitosti ve vzdělávání z hlediska nákladnosti financí na školní rok. Informace poskytly pouze MŠ Jatecká, MŠ Kámen a MŠ Obrataň. Ostatní školky uváděly hodnoty za školné, popř. stravné nebo kroužky organizované při MŠ. Průměr nákladovosti na školní rok z uvedených dat se v současné době pohybuje okolo 463,- Kč, v roce 2020/2021 se jednalo o 470,- Kč. Na výši částky měla a má v současné době vliv epidemie koronaviru, a tedy i období uzavření MŠ.

V této oblasti je naplňována podstata rovných příležitostí ve vzdělávání. Více informací jsou obsažené v příloze¹¹.

Tabulka 16: Nákladovost v MŠ

Zdroj dat: vlastní šetření

Stav předškolního vzdělávání z pohledu sdílené logopedie

V rámci projektu došlo k navázání spolupráce v oblasti logopedické péče se všemi sedmi zapojenými mateřskými školami. Pro spolupráci se podařilo získat sdílenou logopedku, Mgr. Violu Jónovou, která navštěvovala všech 7 mateřských škol (dále jen MŠ) v ORP Pacov 1x za 14 dní, tedy 2–3 návštěvy měsíčně. Přičemž každé dítě mělo možnost konzultace z kapacitních důvodů 1 - 2x měsíčně, podle toho, kolik dětí bylo z každé MŠ nahlášeno. Když započítají i limity dětí, MŠ a sdílené logopedky, může se stát, že je

¹¹ Příloha č. 7 PV – Předškolní vzdělávání (Financování)

prodleva bez péče i větší než 1 měsíc. V ideálním případě by se však na každé dítě mělo dostat 1x za 14 dní.

Ve školním roce 2020/2021 se depistáže účastnilo 189 dětí. V předchozím školním roce 2019/ 2020 bylo na vyšetření přihlášeno 200 dětí. Pokles mohl být způsoben pravděpodobně tím, že děti navštěvovaly klinického logopeda a v takovém případě rodiče nevyužívali služeb sdíleného logopeda a nevznikla potřeba dát dítě opět vyšetřit.

Ve školním roce 2019/ 2020 byla speciálně – pedagogická péče poskytována 117 dětem, z celkového počtu 289 dětí v MŠ. Ve školním roce 2020/2021 bylo v péči o 10 dětí méně, tedy 107 dětí z celkového počtu 288 dětí. Důvodem mohla opět být saturovaná logopedická péče klinickým logopedem, ke kterému bylo dítě v případě nutnosti odesláno na depistáži. Dále odchod předškoláků do základní školy. A v neposlední řadě ukončení logopedické péče z důvodu pokroku.

Věkové rozpětí dětí bylo 3–7 let. U tříletých dětí byla péče zaměřena na interdentální výslovnosti sykavek. Sedmileté děti byly v MŠ z důvodu odkladu školní docházky.

V rámci spolupráce se postupně objevily i rozdíly mezi jednotlivými MŠ, které se projeví nejčastěji ve spolupráci a ochotě v organizačních záležitostech. To bylo zřejmě způsobeno rozdílným přístupem a prioritami vedení MŠ.

Z narušené komunikační schopnosti vedla jednoznačně nesprávná výslovnost. Někdy samostatně, jindy jako symptom opožděného vývoje řeči, vývojové dysfázie nebo jako součást myofunkčních poruch. Výjimkou nebylo ani ADHD (porucha pozornosti s hyperaktivitou). Dále byly v péči děti se zrakovým postižením, hypotonií a myotonickou dystrofií.

Metody a styl práce

Při práci sdíleného logopeda se bere ohled na zábavnou formu, tedy aby cvičení děti bavilo. Děti jsou vnímány co nejkomplexněji, a kromě výslovnosti je řešena také schopnost se vyjadřovat (tvorba vět), úroveň slovní zásoby, sluchového a zrakového vnímání, porozumění, jemná a hrubé motoriky, grafomotoriky a vizuomotoriky. Hravou podobou se trénuje paměť, pozornost, předmatematické

a předčtenářské dovednosti. Logopedie probíhá jinak než jen jako klasické opakování slov a vět. Děti si při logopedii hrají a kreativně tvoří. Sdílený logoped se snaží péči poskytovat inovativními metodami a postupně jsou tak do terapií zapojovány prvky aromaterapie, muzikoterapie, arteterapie, jógy. Na rozehřátí bývají dětem předkládány úkoly s tématem souvisejícím s aktuálním ročním obdobím či událostí v měsíci (pouštění draků, Mikuláš, Vánoce, tučňáci atd.).

Z metod se osvědčila výroba jednoduchých pomůcek, které děti zaujmou a přitáhnou k logopedii. S dětmi byly vedeny sešity, kam se zadávaly domácí úkoly, na nichž se dítě mnohdy podílelo vlastní tvorbou.

Přestože se pro školky jedná o nadstandartní a ojedinělou službu, potažmo pro rodiče, ne všichni toho využívali. Velká část práce se nutně musela odehrávat v domácím prostředí. Úspěch šlo očekávat ve chvíli, kdy to děti bavilo i doma a kdy se rodiče aktivně zapojili do spolupráce. Proto byly rodičům poskytovány náměty na hravé procvičování. Úkoly byly zadávány tak, aby mělo dítě dojem, že si u logopedického procvičování hraje.

Nicméně z dotazníku spokojenosti vyplývá, že obecně si rodiče možnosti logopedie v jejich MŠ cenili. Pozitivně kvitovali, že byli ušetřeni dojíždění a složitější logistiky. I ze zpětné vazby od dětí je patrné, že je logopedie bavila a na setkání se těšily. Na druhou stranu je nutno však zmínit i to, že sdílená logopedka se setkala i s dětmi, které logopedie nebavila, doma necvičily a pokrok byl tedy minimální. Jsou také rodiče, kteří nechtěli služeb sdíleného logopeda využívat. A to z důvodu docházení ke klinickému logopedovi anebo proto, že jednoduše nevidí (resp. neslyší) důvod, proč jejich dítě logopedickou péči potřebuje.

Způsoby práce a fungování během Covidu

První vyhlášení karantény s sebou přineslo otázku, zda a jakým způsobem se přemístit do on-line světa. V březnu, dubnu a listopadu roku 2020 probíhala setkání on-line přes Messenger, WhatsApp nebo Skype. Sdílená logopedka si připravila prezentaci pro každého dětského klienta. Přípravy na lekce byly podstatně časově náročnější z důvodu digitalizace pracovních listů s obrázky. V některých případech byly i vyráběny materiály dětem na míru, aby splňovaly aktuální potřeby a byly pružné. Zároveň i některé klinické logopedky fungovaly během uzavření školských zařízení on-line, tak rodičům stačilo jedno on-line setkání

a služby sdíleného logopeda tak nevyužili. Ve školním roce 2019/2020 se on-line logopedie účastnilo celkem 11 dětí.

Ve školním roce 2020/2021 možnost on-line setkání využily pouze 2 děti. Důvody mohou být následující: dostupná off-line péče klinického logopeda jakožto nezdravotnického pracovníka ve zdravotnictví, unavení rodiče z konce v nedohlednu, nemocnost rodin a technické omezení.

V březnu a dubnu 2021 probíhala logopedie formou „Video za video“. To znamená, že rodiče nahráli své dítě s posledním procvičovaným úkolem a sdílený logoped poslal zpětnou vazbu. Výhodou této formy byla její časová flexibilita – nebylo potřeby být v konkrétním čase po konkrétní dobu on-line. Zároveň to ale kladlo vyšší nároky na sebedisciplínu, narozdíl od přesně domluveného termínu při on-line simultánním setkání. Této formy spolupráce se zúčastnilo 9 dětí. I v tuto dobu totiž navštěvovaly některé děti své klinické logopedky a tato forma péče rodičům vyhovovala více, než on-line svět. Někteří rodiče se rozhodli počkat, až distanční výuka a omezení skončí a děti se vrátí do MŠ. Pro co nejdostupnější nabídku a podporu byly učiněny následující kroky: na popud sdíleného logopeda učitelky rozeslaly hromadné emaily s nabídkou možnosti on-line logopedie, tatáž nabídka visela na webu. Zájem i přesto nebyl zdaleka tak valný, jak bylo předpokládáno. Důvody jsou uvedeny výše.

Problematické oblasti

Jako nejslabší stránka sdílené logopedie bylo s největší pravděpodobností vyhodnoceno nepravidelné a nedostatečné domácí procvičování. Přestože se sdílená logopedka snažila děti i rodiče maximálně motivovat, výsledky nebyly dle očekávání. Sdílená logopedka vytvořila eBook zdarma, aby si díky němu rodiče uvědomili nutnost krátkého, leč pravidelného domácího procvičování. Aby pochopili, že (sdílený) logoped je průvodce, ale stěžejní práce spočívá pak na nich doma.

S ohledem na stavební dispozice MŠ bylo vyzorováno, že některé děti fyziologicky správně nezvládají chůzi ze schodů a do schodů. To vede k dalšímu pozorování a zkoumání úrovní jemné a hrubé motoriky. Právě úroveň hrubé motoriky, tedy činnosti velkých svalových skupin, ovlivňuje úroveň jemné motoriky (drobné úkony prstů). Ta samozřejmě úzce ovlivňuje schopnost držet psací náčiní, tzv. grafomotoriku. A na vrcholu pomyslné pyramidy stojí motorika mluvidel. Tedy obratnost nejmenších svalů

v těle, které se signifikantně podílí na správné výslovnosti. A pokud děti nezvládají ve svém věku dané činnosti, je zde předpoklad, že i výslovnost nebude fyziologicky správná. Doba pandemie se na pohybu dětí velmi výrazně podepsala. Proto je jim potřeba dávat příležitost se co nejvíc hýbat, jak je to možné, aby měly možnost se adekvátně rozvíjet.

Investice do infrastruktury z EU

Zhodnocení technického stavu a stavu vybavenosti MŠ, rozbor investičních a neinvestičních potřeb MŠ včetně jejich součástí.

Tabulka 7: Přehled mateřských škol a jejich kapacita

Investice v letech 2010–2015	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR
Celkový podíl škol, které v posledních 5 letech investovaly z EU do infrastruktury školy (stavba, rekonstrukce, modernizace budovy, učebny, místnosti, dvora atp.). ¹⁾	75,0 %	43,5 %	39,2 %
Celkový podíl škol, které v posledních 5 letech investovaly z EU do vnitřního vybavení školy. ²⁾	0,0 %	22,7 %	24,0 %

Pozn.:

¹⁾ Počet MŠ v ORP/kraji/republice, které v posledních 5 letech investovaly v rámci evropských projektů do infrastruktury školy (stavby, rekonstrukce ...) alespoň v jedné z 10 konkrétních položek staveb a rekonstrukcí (viz následující tabulka "Stavby, rekonstrukce"), vztažený k celkovému počtu MŠ v ORP/kraji/republice, které vyplnily dotazník.

²⁾ Počet MŠ v ORP/kraji/republice, které v posledních 5 letech investovaly v rámci evropských projektů do vnitřního vybavení v alespoň jedné z 15 konkrétních položek vybavení (viz tabulka "Vybavení"), vztažený k celkovému počtu MŠ v ORP/kraji/republice, které vyplnily dotazník.

Zdroj dat: MŠMT, 2020

Tabulka 18: Stavby, rekonstrukce

Stavby, rekonstrukce	Podíl MŠ, které v posledních 5 letech investovaly z EU do příslušné stavby/ rekonstrukce školy ¹⁾			Podíl MŠ v rámci ORP plánujících stavět/ rekonstruovat ²⁾		Podíl MŠ v rámci ORP, jejichž plán se bude týkat bezbariérovosti ³⁾
	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR	2016–2018	2019–2020	
1. Nová výstavba nebo přístavba budov	0,0 %	5,9 %	6,9 %	25,0 %	0,0 %	25,0 %
2. Bezbariérové stavební úpravy a rekonstrukce	0,0 %	3,0 %	3,2 %	50,0 %	0,0 %	50,0 %
3. Ostatní rekonstrukce, udržovací práce a modernizace pláště budovy; zateplení budov; (projekty energeticky udržitelné školy apod.)	50,0 %	29,7 %	26,8 %	25,0 %	0,0 %	25,0 %
4. Stavební úpravy a rekonstrukce tříd	25,0 %	9,7 %	10,3 %	25,0 %	0,0 %	25,0 %
5. Stavební úpravy a rekonstrukce knihovny	0,0 %	0,7 %	0,7 %	25,0 %	0,0 %	25,0 %
6. Stavební úpravy a rekonstrukce herny	25,0 %	6,3 %	5,7 %	25,0 %	0,0 %	25,0 %
7. Stavební úpravy a rekonstrukce tělocvičny	0,0 %	1,9 %	1,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
8. Stavební úpravy a rekonstrukce prostor na podporu polytechnického vzdělávání (např. keramická dílna)	0,0 %	1,5 %	1,9 %	25,0 %	0,0 %	25,0 %
9. Stavební úpravy a rekonstrukce školní jídelny	25,0 %	9,7 %	6,3 %	25,0 %	0,0 %	25,0 %
10. Stavební úpravy a vybavení na podporu podnětného venkovního prostředí školy, např. hřiště, zahrady apod.	0,0 %	15,2 %	20,0 %	75,0 %	0,0 %	25,0 %

Pozn.:

¹⁾ Počet MŠ v ORP/kraji/republice, které v posledních 5 letech investovaly v rámci evropských projektů do příslušných staveb a rekonstrukcí, vztažený k celkovému počtu MŠ v ORP/kraji/republice, které vyplnily dotazník. Zeleně jsou zvýrazněné ty položky, kam investice z EU nejčastěji směřovaly.

²⁾ Počet MŠ v ORP, které plánují stavět/rekonstruovat v daném období (MŠ mohla zvolit jak období 2016–2018, tak období 2019–2020), vztažený k celkovému počtu MŠ v ORP, které vyplnily dotazník. Zeleně jsou zvýrazněné ty položky, které MŠ uváděly nejčastěji.

³⁾ Počet MŠ v ORP, jejichž plán stavět/rekonstruovat se bude týkat bezbariérovosti, vztažený k celkovému počtu MŠ v ORP, které vyplnily dotazník.

Zdroj dat: MŠMT, 2020

Tabulka 19: Vybavenost

Vybavení	Podíl MŠ, které v posledních 5 letech investovaly z EU do příslušného vybavení školy ¹⁾		Podíl MŠ v rámci ORP plánujících pořízení vybavení ²⁾	
	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR	2016–2018
1. Vybavení třídy	0,0 %	9,7 %	12,5 %	25,0 %
2. Vybavení prostorů školy pro rozvoj polytechnických dovedností	0,0 %	7,4 %	6,2 %	50,0 %
3. Vybavení knihovny	0,0 %	4,5 %	5,4 %	50,0 %
4. Vybavení herny	0,0 %	8,2 %	9,3 %	50,0 %
5. Vybavení tělocvičny	0,0 %	1,9 %	2,7 %	25,0 %
6. Vybavení školní jídelny	0,0 %	9,3 %	6,1 %	25,0 %
7. Vybavení výpočetní technikou pro potřeby pedagogických pracovníků	0,0 %	8,6 %	8,9 %	75,0 %
8. Software pro ICT techniku	0,0 %	5,2 %	6,7 %	75,0 %
9. Nové didaktické pomůcky	0,0 %	12,3 %	12,4 %	50,0 %
10. Připojení k internetu v hernách, ve škole	0,0 %	4,8 %	5,4 %	50,0 %
11. Interaktivní tabule	0,0 %	5,9 %	5,8 %	50,0 %
12. Audiovizuální technika (televize, projektor apod.)	0,0 %	5,9 %	5,3 %	25,0 %
13. Vybavení bezbariérovým nábytkem pro děti se SVP	0,0 %	0,0 %	0,6 %	25,0 %
14. Didaktické a kompenzační pomůcky pro děti se SVP	0,0 %	3,0 %	3,9 %	50,0 %
15. Vybavení na podporu podnětného vnitřního prostředí školy např. čtenářské koutky, prostor na rozvoj jednotlivých pregramotností, polytechnických dovedností apod.	0,0 %	5,6 %	6,2 %	50,0 %

Pozn.:

¹⁾ Počet MŠ v ORP/kraji/republice, které v posledních 5 letech investovaly v rámci evropských projektů do příslušného vybavení, vztažený k celkovému počtu MŠ v ORP/kraji/republice, které vyplnily dotazník. Zeleně jsou zvýrazněné ty položky, kam investice z EU nejčastěji směřovaly.

²⁾ Počet MŠ v ORP, které plánují pořízení příslušného vybavení v daném období (MŠ mohla zvolit jak období 2016–2018, tak období 2019–2020), vztažený k celkovému počtu MŠ v ORP, které vyplnily dotazník. Zeleně jsou zvýrazněné ty položky, které MŠ uváděly nejčastěji.

Zdroj dat: MŠMT, 2020

Dostupnost a rozbor součástí souvisejících s pohybovou aktivitou

Všechny mateřské školy v ORP Pacov zřizované obcemi mají vlastní školní zahradu, Církevní mateřská škola Jonáš využívá školní zahradu Mateřské školy Pacov, Jatecká 571. Dvě mateřské školy (Kámen, Lukavec) jsou navíc vybaveny vlastní tělocvičnou. Mateřská škola Za Branou má k dispozici také nové dopravní hřiště. K výuce dopravní výchovy ho mohou využívat ostatní školky a školy v území. Mateřským školám v Pacově jsou dále k dispozici dvě hřiště s umělým povrchem, atletické hřiště, a po domluvě také tělocvičny Základní školy Pacov a Gymnázia Pacov, příp. sokolovna. MŠ v Lukavci a Obratani mohou využívat také sportoviště základních škol a další hřiště v obcích. V Obratani dále vzniklo nové multifunkční workoutové hřiště, které je situováno přímo u školy.

Základní vzdělávání

• Vývoj počtu ZŠ v řešeném území

V území ORP Pacov působí v současné době celkem 3 základní školy – Základní škola Pacov, Základní škola a Mateřská škola Lukavec a Základní škola a mateřská škola Obrataň. Všechny školy jsou zřizovány obcemi.

Základní škola Pacov vznikla k 1. 1. 2014 sloučením původních subjektů Základní školy Pacov, nám. Svobody 321, okres Pelhřimov, a Základní školy Pacov, Za Branou, okres Pelhřimov, které do 31. 12. 2013 fungovaly jako dvě samostatné organizace. Základní škola Pacov je plně organizovanou školou s I. stupněm, II. stupněm, speciálními třídami pro výuku žáků se specifickým postižením, školní družinou a školním klubem, organizuje doplňkovou činnost v souladu se zřizovací listinou. Do 31. 12. 2008 fungovala v Pacově také Základní škola Pacov, Španovského 319 (dříve Zvláštní škola Pacov), s 2 až 3 třídami pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, jejímž zřizovatelem byl Kraj Vysočina. Od 1. 1. 2009 její činnost převzala Základní škola Pacov, náměstí Svobody 321, okres Pelhřimov se třídami pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ve školním roce 2020/2021 provozovala dvě speciální třídy pro celkem 22 žáků. Činnosti školy nyní probíhají celkem ve 4 samostatných budovách v Pacově – náměstí Svobody 321, Za Branou 1184, Za Branou 1185 a Španovského 319.

Základní škola Lukavec je plně organizovanou devítiletou školou, od roku 2003 je její součástí mateřská škola působící jako odloučené pracoviště. Základní škola sdružuje základní školu, školní jídelnu a školní

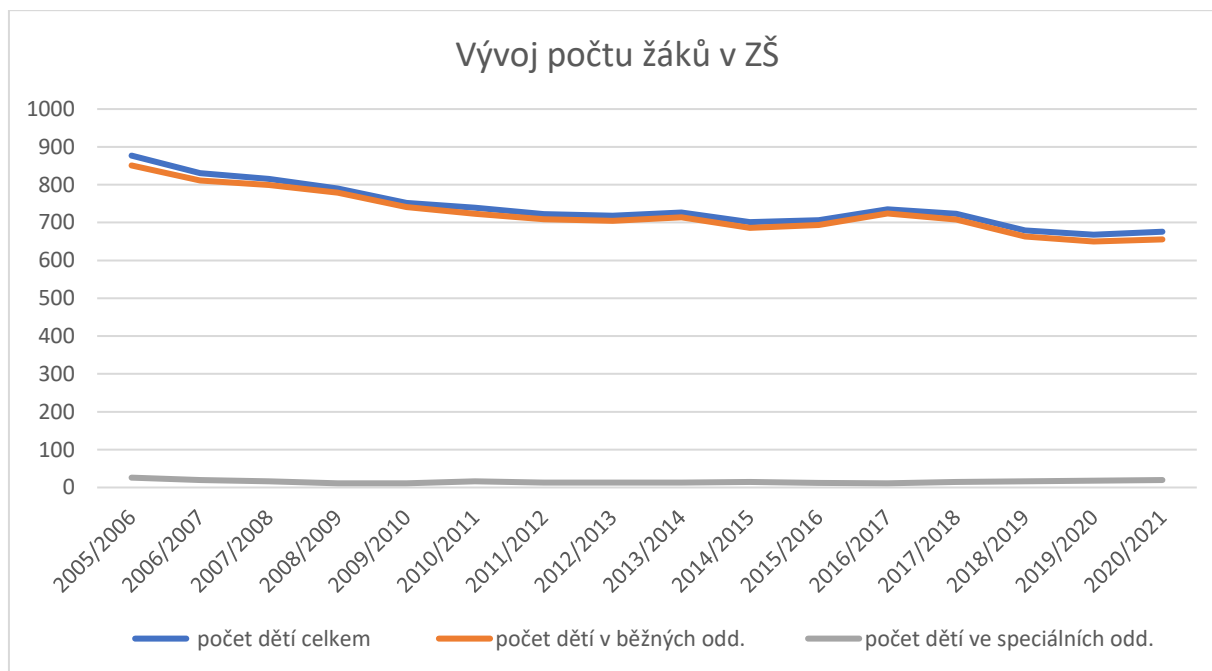

družinu. Reálná kapacita školy je 250 žáků. Od srpna 2001 ZŠ Lukavec sídlí v nových prostorách a patří k nejmodernějším školám v Kraji Vysočina.

Základní škola a mateřská škola Obrataň byla v dřívějších letech školou plně organizovanou, od září 2005 fungovala jako malotřídní škola s prvním stupněm tvořeným dvěma třídami, od školního roku 2009/2010 je pouze jednotřídní s 5 postupnými ročníky, které jsou členěny do skupin. Od 1. 1. 2016 je škola registrována jako základní škola se speciální třídou, s kapacitou 2 žáci. Podrobná data jsou uvedena v příložených tabulkách.¹² Co se týče technického zázemí – v jarních měsících roku 2021 se uskutečnila demolice staré budovy mateřské školky a na jejím místě byla v květnu 2021 zahájena stavba nové školní budovy.

Vývoj počtu žáků v ZŠ

Tabulka 20: Vývoj počtu žáků v ZŠ

Zdroj dat: vlastní šetření v ZŠ

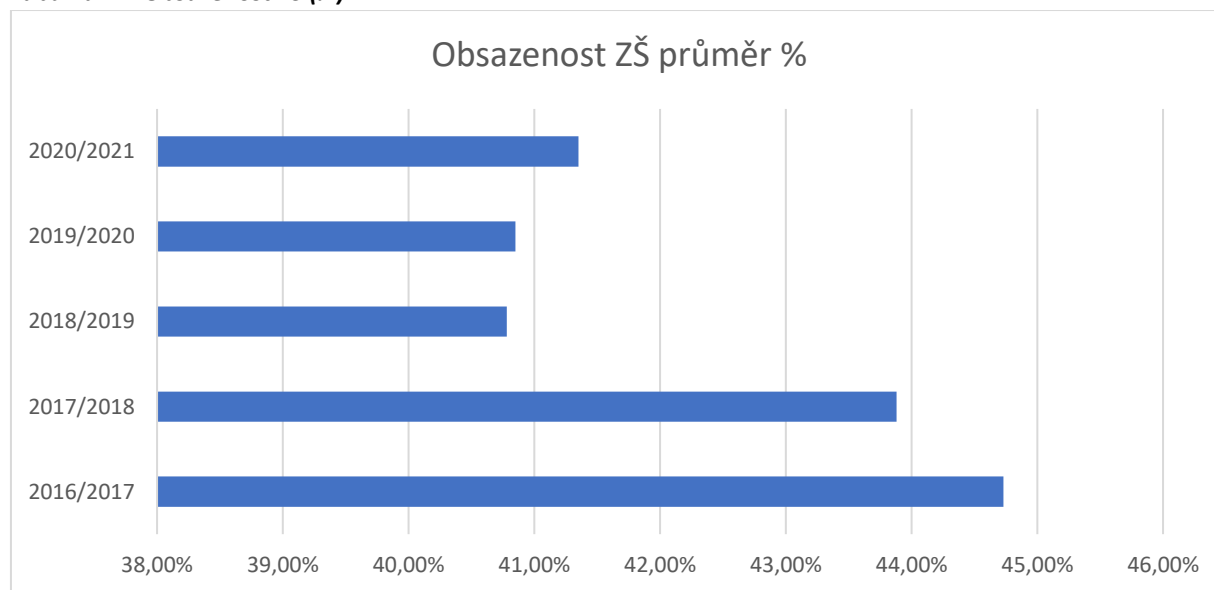
¹² Příloha č. 7 ZV – Základní vzdělávání (Vývoj počtu žáků v ZŠ)

Počet žáků základních škol v ORP Pacov od začátku šetření, od školního roku 2005/2006 do současnosti postupně klesal z cca 877 na cca 668 žáků, tj. pokles o zhruba 23 % (úbytek 209 žáků) během cca 15 let. V posledním školním roce došlo k mírnému vzrůstu počtu na 676 žáků. Ve sledovaném období posledních 5 let navštěvovalo základní školy v území ORP průměrně cca 696 žáků, z toho přibližně 16 (2,3 %) z nich speciální třídy. Nejvyšší počet žáků tradičně navštěvuje ZŠ v Pacově (ve sledovaném období 2016 – 2021 průměrně cca 571 dětí), zhruba 99 žáků ZŠ Lukavec, na ZŠ Obrataň připadá průměrně cca 26 dětí.

Největší základní školou v ORP Pacov je Základní škola Pacov s kapacitou 894 žáků. Základní škola Lukavec má kapacitu 240 žáků, nejmenší školou je ZŠ Obrataň s kapacitou 120 žáků. Kapacita Základní školy Pacov je využívána z cca 64 %, ZŠ Lukavec je obsazena zhruba ze 41 %, ZŠ Obrataň z cca 22 %.

Tabulka 21: Obsazenost ZŠ (%)

Zdroj dat: vlastní šetření

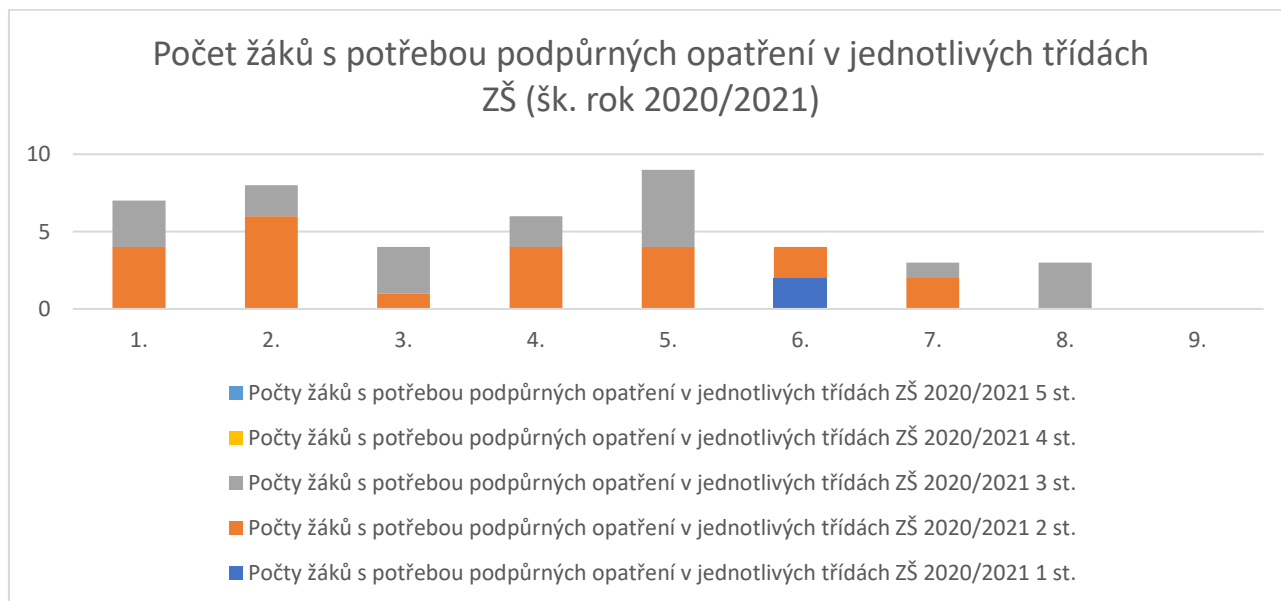
Žáci s podpůrnými opatřeními

V základních školách v ORP Pacov se nacházelo v posledním aktuálně vyhodnoceném školním roce 2020/2021 celkem 44 žáků s podpůrnými opatřeními v 1. – 9. třídách (1.-3. stupeň opatření, 4. – 5. stupeň nevyžaduje žádný žák). V ZŠ Obrataň se nachází takoví žáci, ZŠ Pacov navštěvuje 20 integrovaných žáků a ZŠ Lukavec 20 žáků. Tyto informace byly zjišťovány od škol na základě Metodiky pro rovné příležitosti.

Při srovnání kapacity a obsazenosti základních škol v ORP Pacov ve školním roce 2020/2021 a před 5 lety dospějeme k podobným hodnotám – kapacita zůstává beze změny, celkový počet žáků navštěvujících základní školy byl v posledním vyhodnoceném školním roce 2020/2021 o 59 dětí nižší než na začátku šetření (2016/2017). Průměrně bylo ve školním roce 2020/2021 obsazeno 41 % celkové kapacity základních škol v ORP.

Podrobná data jsou uvedena v příložených tabulkách¹³

Tabulka 22: Počet žáků s potřebou podpůrných opatření v jednotlivých třídách

Zdroj dat: vlastní šetření

¹³ Příloha č. 7 ZV – Základní vzdělávání (Vývoj počtu žáků v ZŠ)

- **Vývoj počtu pracovníků v ZŠ**

V území ORP Pacov pracovalo v uplynulých cca 5 letech ve všech základních školách celkem průměrně kolem 58 učitelů ročně. Nejvíce učitelů zaměstnává jako největší ZŠ logicky ZŠ Pacov (v průměru kolem 41), ZŠ Lukavec průměrně 11–12 učitelů, ZŠ Obrataň pouze 2 (z toho 1 ředitelka, 1 učitelka).

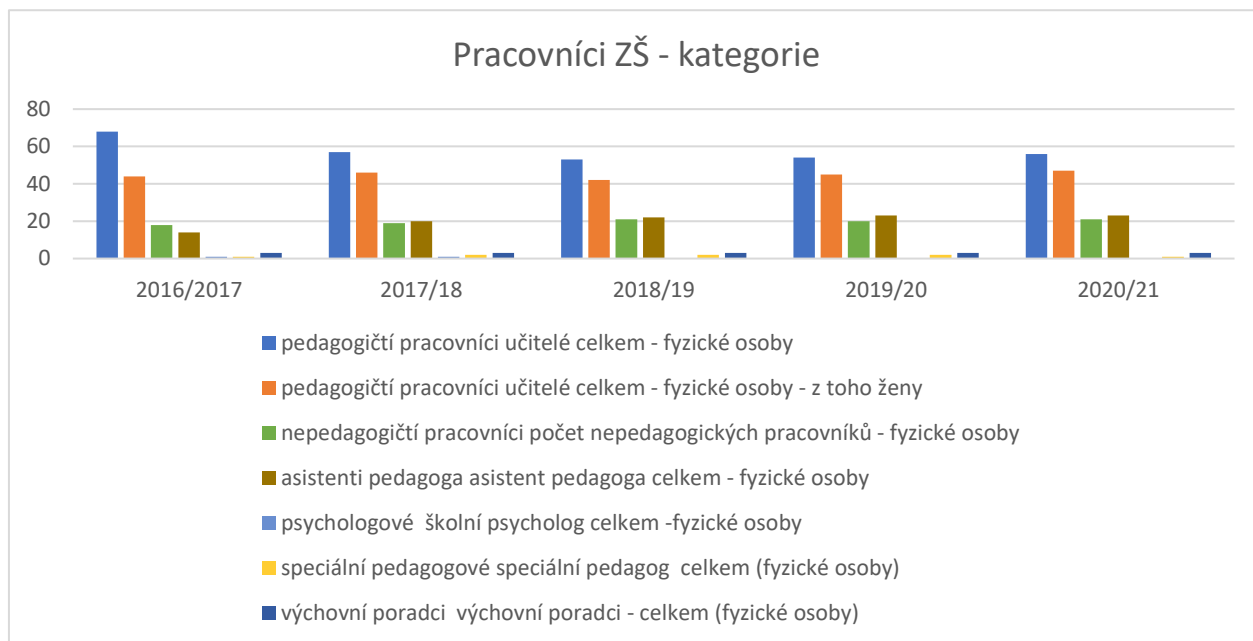
Počet učitelů a výchovných poradců je v uplynulých 4 letech poměrně stabilní, popř. neměnný (celkem 53 až 57 učitelů a 3 výchovní poradci). V ZŠ Lukavec ve sledovaném období pracuje 1 výchovný poradce a 2 v ZŠ Pacov. Výchovný poradce dlouhodobě působí v každé základní škole regionu s výjimkou ZŠ Obrataň. Jedná se vždy o pracovníky z řad učitelů, téměř výhradně ženy.

Ostatní pedagogičtí pracovníci, jejichž počet se ve sledovaném období nejvíce zvýšil, jsou asistenti pedagogů. Ve školním roce 2016/2017 působilo souhrnně na všech ZŠ pouze 14 asistentů pedagoga pro žáky se zdravotním postižením, zatímco v roce 2020/2021 jejich počet v území ORP Pacov stoupl na 23. Jako asistenti pedagogů pracují ve sledovaných školách skoro vždy ženy (výjimka je v posledním roce 2020/21), a to pouze na částečný úvazek.

V základních školách regionu pracuje v celkem přes 20 nepedagogických pracovníků – cca 11 v ZŠ Pacov, 8 v ZŠ a MŠ Lukavec a 2 v ZŠ a MŠ Obrataň. Jedná se o provozní a technickohospodářské pracovníky, školníky, uklízečky, kuchařky, topiče apod. Data o pracovnících škol jsou čerpána z poskytnutých údajů vedoucích pracovníků – povinných ukazatelů dle Metodiky pro rovné příležitosti, které byly získávány ve školním roce 2020/2021.

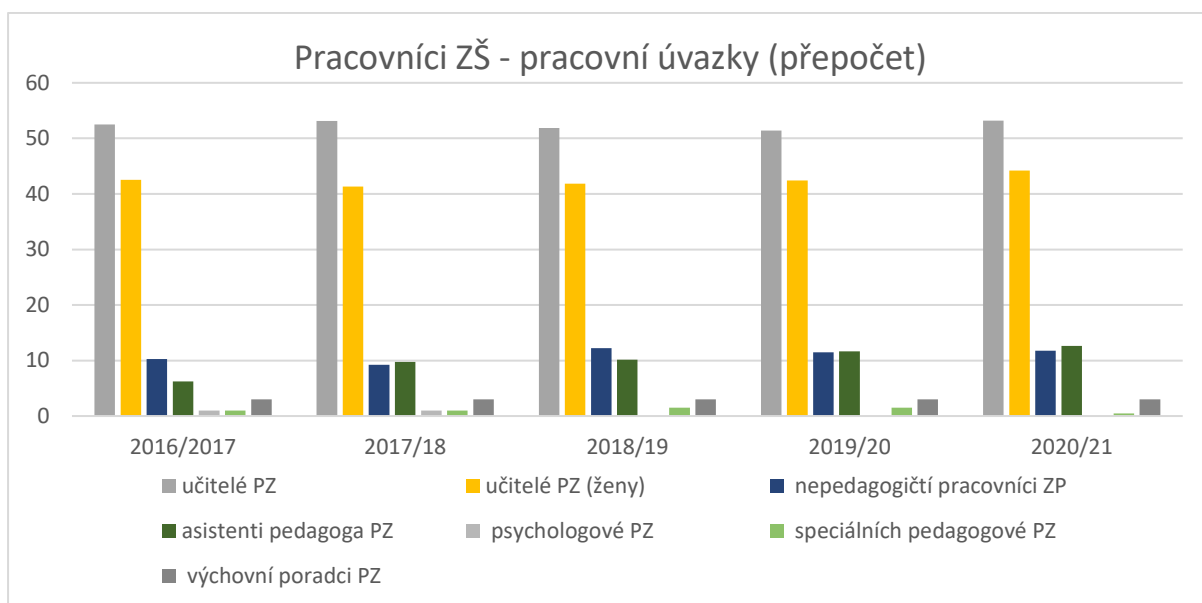

Tabulka 23: Pracovníci ZŠ – kategorie

Zdroj dat: vlastní šetření

Tabulka 24: Pracovníci ZŠ – pracovní úvazky (přepočet na plně zaměstnané)

Zdroj dat: vlastní šetření v ZŠ

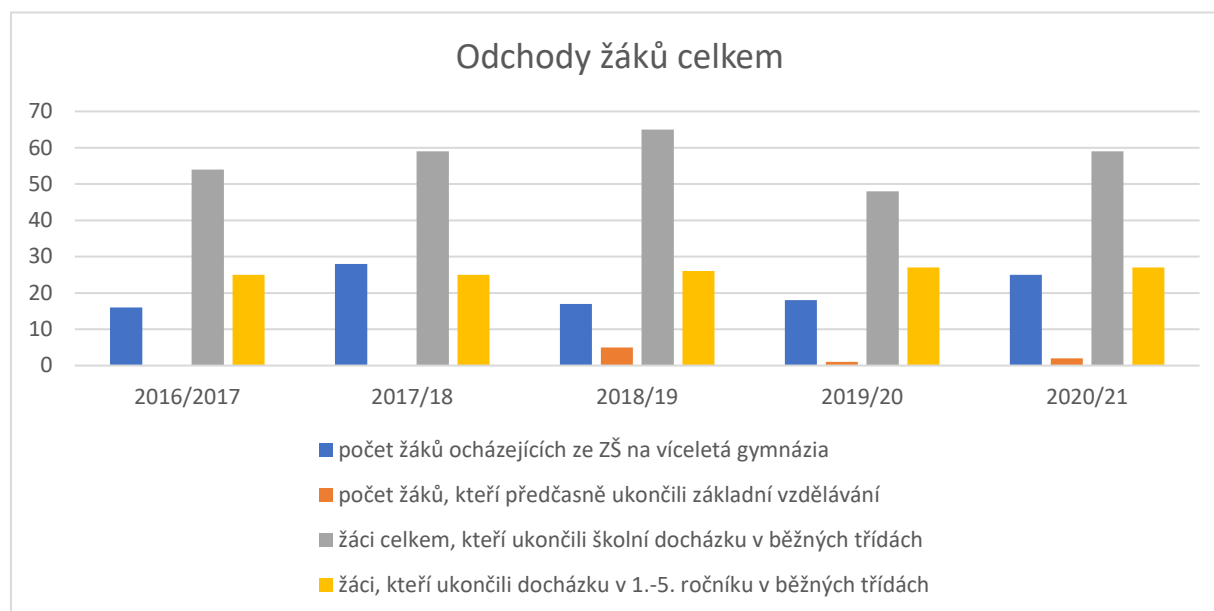
Počet pedagogických pracovníků v území se ve sledovaném období pohyboval v rozmezí 51,41-53,2 v přepočtu na plně zaměstnané. Z toho je v současné době zaměstnáno v přepočtu na plný úvazek 44,2 učitelek. Počet nepedagogických pracovníků je také celkem stabilní, v přepočtu na plné úvazky se pohybuje v rozmezí od 9,25 do 12,2 osob – fakticky je zaměstnáno v současné době 21 osob. Největší růst je personálně u kategorie asistentů pedagoga. Od začátku šetření vzrostl počet z 6,23 na 12,63 z ohledu na plně zaměstnané, tj. fyzicky ze 14 na 23 osob. Naopak psychologové v území žádní nejsou, v letech 2016-2018 zde působil jeden na plný úvazek. Počet speciálních pedagogů je stabilní, od školního roku 2017/2018 se zde nachází v přepočtu na plné zaměstnance 1,5 osoby. Po celou dobu šetření je v území také stabilní počet výchovných poradců v přepočtu na plné zaměstnance 3 výchovní poradci. Podrobnější informace o ne/pedagogických pracovnících a dalších kategoriích zaměstnanců jsou obsaženy v příloze ¹⁴.

¹⁴ Příloha č. 7 ZV – Základní vzdělávání (pedagogičtí pracovníci)

Docházka do škol a informace týkající se dokončení základního vzdělání

Tabulka 25: Žáci, kteří ukončili vzdělání

Zdroj dat: vlastní šetření v ZŠ

Každoročně ukončí školní docházku v běžných třídách v průměru 57 žáků. Do víceletých gymnázií odchází v průměru kolem 21 žáků. V roce 2017/2018 přešlo na gymnázia nejvíce žáků, tj. 28. Ve speciálních třídách každoročně ukončí docházku 1–3 žáci. Jelikož se v ZŠ Obrataň nachází pouze první stupeň, je v tabulce obsažen i počet dětí, které ukončily školní docházku v 1.- 5. ročníku.

Na základě Metodiky pro rovné příležitosti ve vzdělávání bylo zjišťováno, jaký je podíl žáků, kteří předčasně ukončili základní vzdělávání v důsledku povinné školní docházky. Počet těchto žáků byl za území ORP Pacov

v letech 2016-2021 celkem 10 případů, z toho nejvíce v letech 2018/2019 a 2020/2021 (za oba roky 3 případy). Více v přílohách dokumentu.¹⁵

Absence žáků na základních školách

Na základě Metodiky pro rovné příležitosti byla zjišťována průměrná absence žáků na školu. Data nejsou úplně kompletní, ZŠ Lukavec neuvedla údaj za školní rok 2019/2020. Nejvyšší průměr má ZŠ Lukavec, z vykázaného období cca 46 hodin. Následuje ZŠ Pacov se 41 hodinami a nejmenší průměr omluvených absencí, tj. 39,5 hodiny má ZŠ Obrataň. Průměrný počet omluvených absencí na základních školách v ORP Pacov je 42,21 hodin. Největší absence mívají zpravidla žáci posledních ročníků. Počet neomluvených absencí v rámci dotazování vykazala ze všech škol pouze ZŠ Pacov, průměr je 11,4 hodiny.¹⁶

Počty výchovných opatření ZŠ

Tabulka 26: Přehled výchovných opatření ZŠ

Počet výchovných opatření na základních školách v ORP Pacov			
	2018/2019	2019/2020	2020/2021
ZŠ Pacov			
ZŠ Obrataň	0	0	1
ZŠ Lukavec	8	0	0

Zdroj dat: šetření ZŠ

Index vzdělávacích problémů

Nedokončování základní školy, propadání a vysoké absence v hodinách. To všechno může negativně ovlivnit budoucnost dětí. Problémy ve škole se v dospělosti totiž mění v horší pozici na trhu práce, potažmo chudobu. V PAQ Research vytvořili z těchto tří ukazatelů Index vzdělávacích problémů. Ukázalo se, že vzdělávací neúspěšnost se netýká jen chudých krajů, ale i periferie těch bohatších. Také v prosperujících regionech se objevují ostrůvky vzdělávací neúspěšnosti.

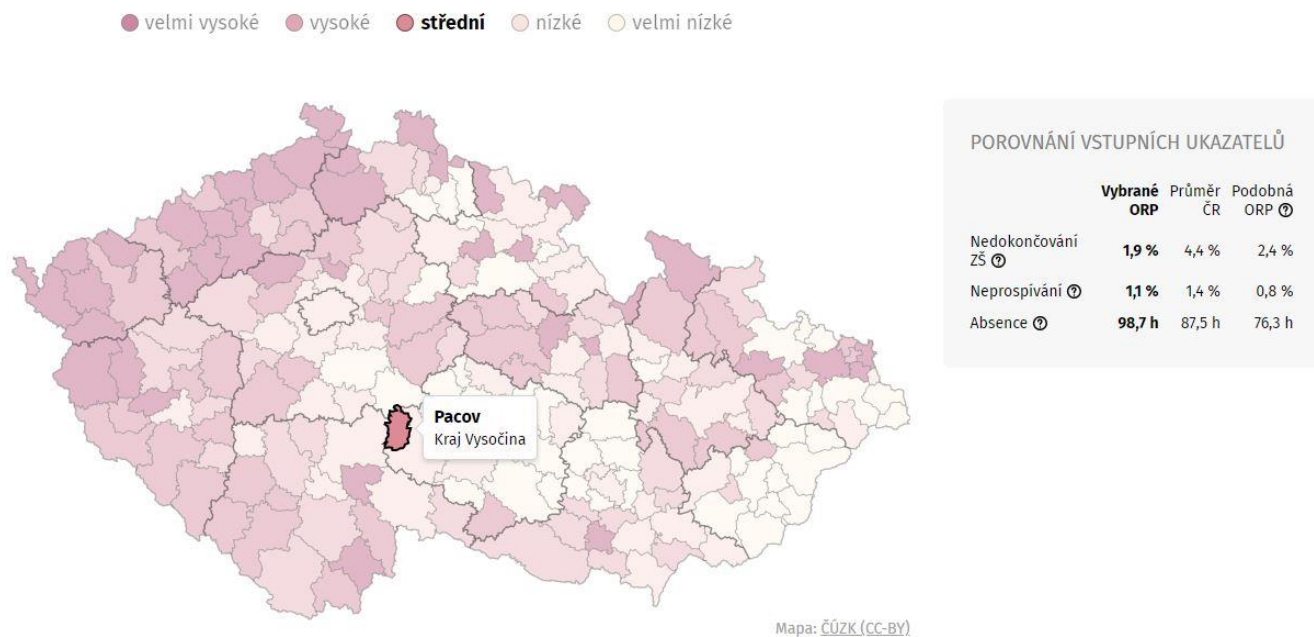
¹⁵ Příloha č. 7 ZV-Základní vzdělávání (Ukončení školní docházky)

¹⁶ Příloha č. 7 ZV-Základní vzdělávání (Absence žáků)

Obrázek 1: Vzdělávací problémy na základních školách v ORP Pacov

Vzdělávací problémy na základních školách v ORP

Zdroj: mapavzdelavani.cz

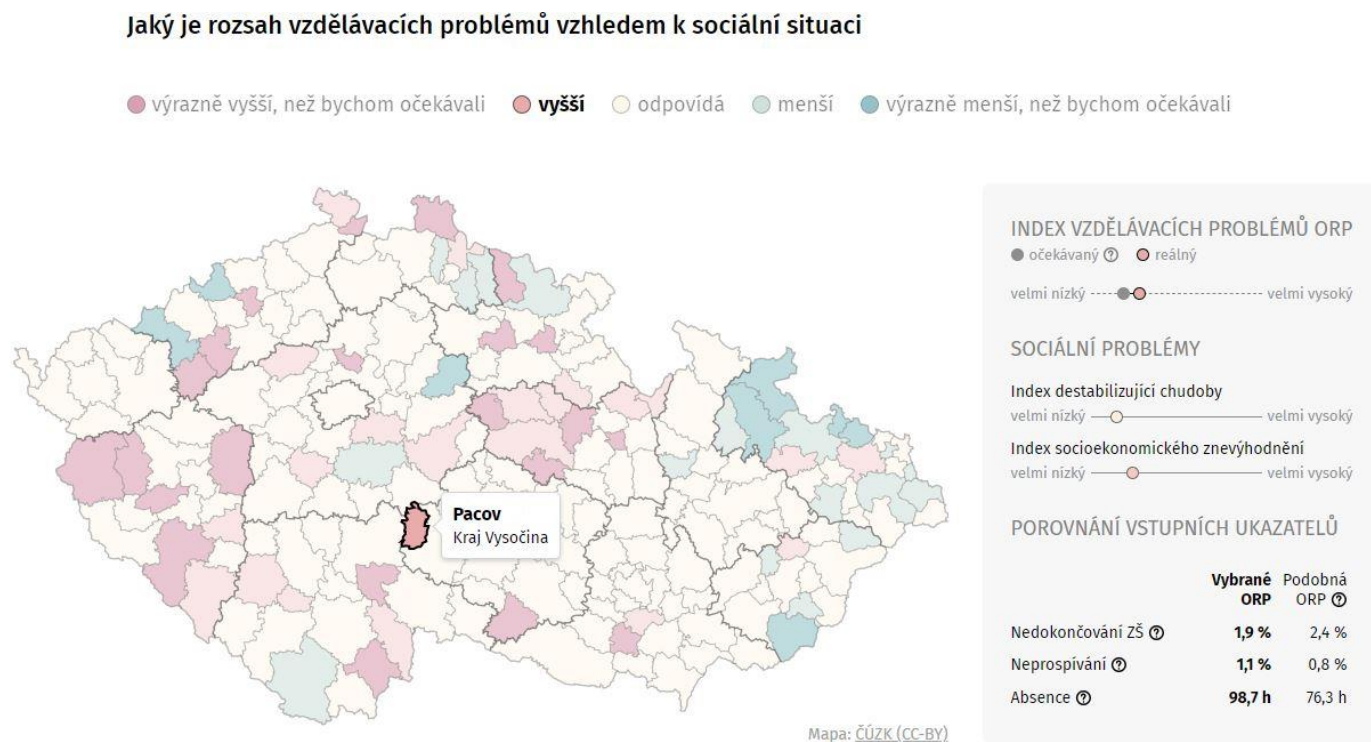
Index zaostávání vzdělávání za sociální situací ORP

U každé obce s rozšířenou působností (ORP) PAQ Research spočítali, jak vysoká by měla být míra vzdělávací neúspěšnosti na základě sociálních podmínek, a tato čísla porovnali s realitou. Ve většině regionů vzdělávací problémy odpovídají sociální situaci. V šestině ORP vzdělávání za sociální situací zaostává. Jde o okrajové části Plzeňského kraje, ale i další regiony, které si s neúspěchem nespojujeme. Zbývajících 9 % znevýhodněných dětí potenciál rozvíjí a vzdělávací neúspěšnost je tu nižší, než bychom očekávali. Řada těchto ORP je v Moravskoslezském kraji (Krnov aj.), ale jsou rozesety i v dalších částech republiky. Z těchto zjištění plynou i doporučení — některé obce musí zapracovat na výchozí sociální situaci rodin, jiné zejména na vzdělávacích podmínkách. Sociální problémy vysvětlují přes 70 % rozdílů vzdělávací neúspěšnosti

v českých ORP. Mají tedy velký vliv, obce ale k neúspěchu neodsuzují. Kvalitní práce škol může mnohé změnit.

Obrázek 2: Index zaostávání vzdělávání za sociální situací v ORP Pacov

Zdroj: mapavzdelavani.cz

Přehled zařízení ZŠ a jejich kapacita

Tabulka 27: Přehled zařízení ZŠ a jejich kapacita

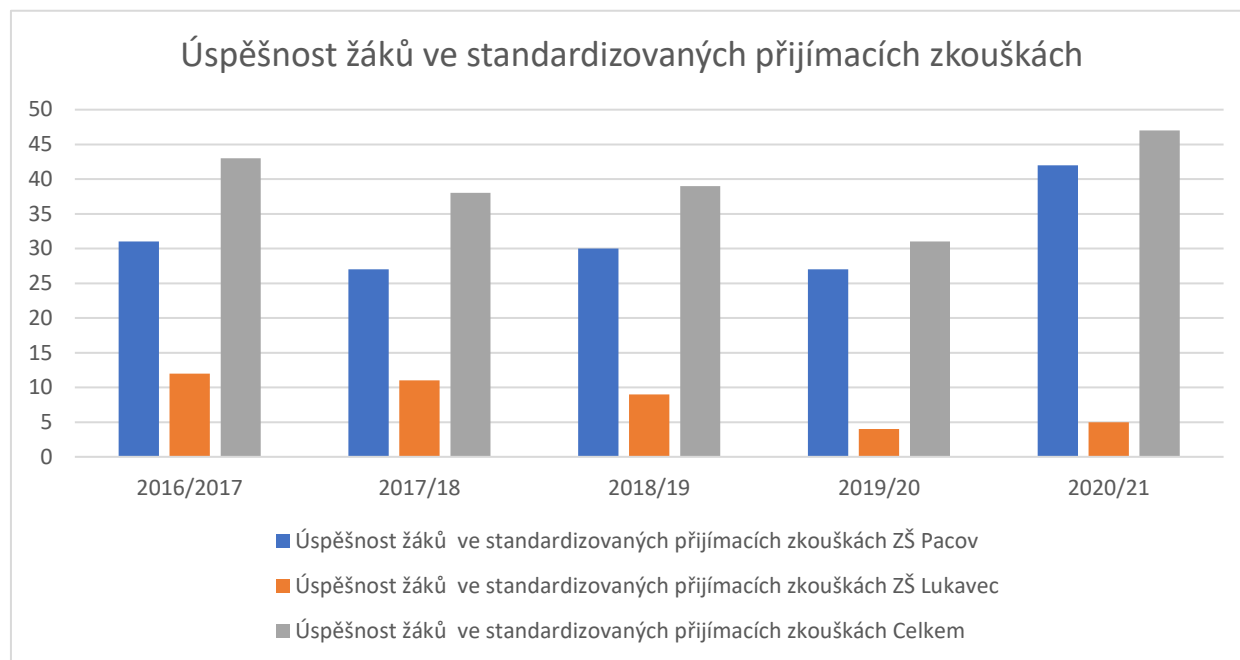
Název	ZŠO	ŠK	ŠD	ŠJ	ŠJ - VV	ŠJ - V	MŠO	MŠC	ZŠO	ŠK	ŠD	ŠJ	ŠJ - VV	ŠJ - V	úplná/ neúplná
Základní škola a Mateřská škola Lukavec	1		1	1		1	60		240		75	300		60	úplná
Základní škola	1								240						
Mateřská škola							60								
Školní družina			1								75				
Základní škola a mateřská škola Obrataň	1		1	1		1	20		120		50	120		30	neúplná
Základní škola	1								120						
Mateřská škola							20								
Školní družina			1								50				
Základní škola Pacov	1	1	1			1			894	70	230			90	úplná
Školní družina											230				
školní klub										70					
Školní jídelna Pacov				1								850			

Zdroj dat: MŠMT, Rejstřík škol a školských zařízení

Podíl a úspěšnost žáků při standardizovaných přijímacích zkouškách

Tabulka 28: Úspěšnost při přijímacích zkouškách

Zdroj dat: Vlastní šetření

Z celkového počtu 65 žáků, kteří v roce 2018/2019 ukončili školní docházku v běžných třídách, celkem 39 žáků skládalo standardizovanou přijímací zkoušku do maturitního studia. V dalším školním roce, tedy 2019/2020 z celkového počtu 36 žáků, kteří ukončili školní docházku v běžných třídách, celkem 27 žáků skládalo standardizovanou přijímací zkoušku do maturitního studia. Ve školním roce 2020/2021 z celkového počtu 60 žáků, kteří ukončili školní docházku v běžných třídách, celkem 32 skládalo standardizovanou přijímací zkoušku do maturitního studia.

Na základě Metodiky rovných příležitostí ve vzdělávání byla zjišťována úspěšnost žáků při standardních přijímacích zkouškách. Na území ORP Pacov se nacházejí pouze dvě ze tří ZŠ, které mají všech 9 tříd, proto bylo zjišťováno toto kritérium u nich. Celkem při přijímacích zkouškách za sledované období 2016–2021 uspělo 198 žáků, 157 ze ZŠ Pacov a 41 ze ZŠ Lukavec. V přijímacích zkouškách byli žáci nejúspěšnější ve

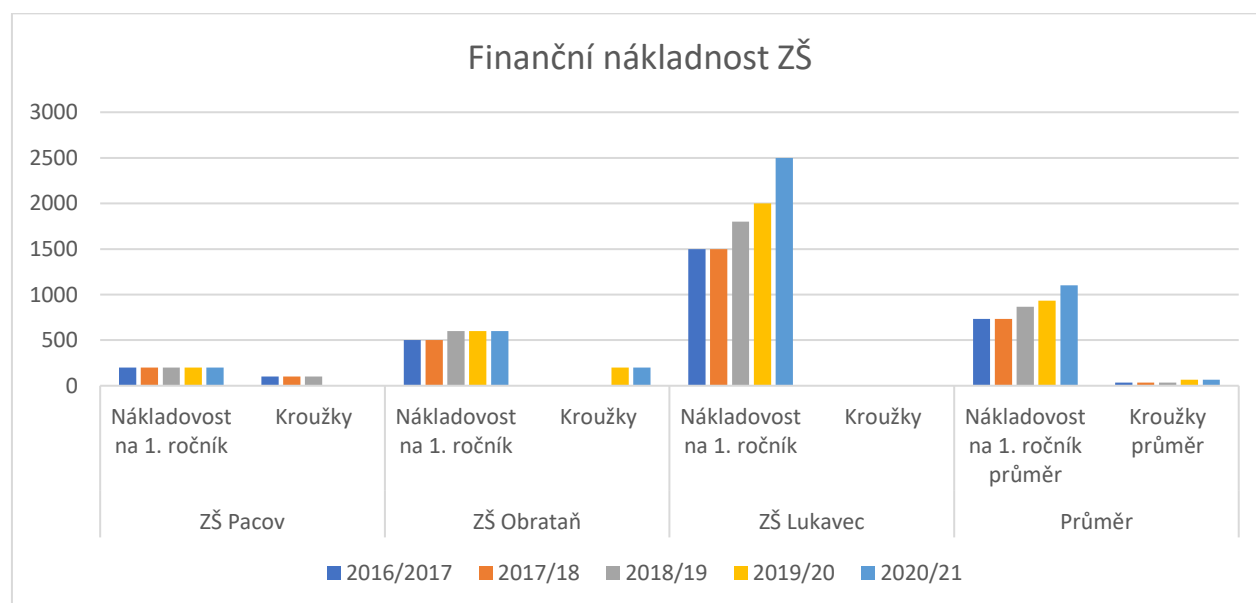

šk. roce 2020/2021, celkem 47 žáků. Nejméně úspěšní byli v roce 2019/2020. Průměrně každým rokem uspěje v přijímacích zkouškách ze škol v OPR Pacov 39 žáků, průměrně 31 ze ZŠ Pacov a 8 ze ZŠ Lukavec. Podrobnější informace jsou k nalezení v příloze.¹⁷

Financování ZŠ

Na základě Metodiky pro rovné příležitosti zjišťoval RT MAP v ORP Pacov II rovné příležitosti ve vzdělávání z hlediska nákladnosti financí na školní rok. Průměr finanční nákladnosti na 1. ročník ZŠ je v současné době 873,- Kč. Konkrétní nákladnost při začátku 1. roku školní docházky pro rodiče studentů ve školním roce 2020/2021 činí v ZŠ Pacov 200 Kč, v ZŠ Lukavec 2500 Kč a v ZŠ Obrataň 600 Kč. Poplatky za školní kroužky se v šetřeném období pohybovaly od 100 Kč do 200 Kč, v současné době poplatky za školní kroužky vybírá jen ZŠ Obrataň, 200 Kč. Více informací je obsaženo v příloze¹⁸.

Tabulka 29: Finanční nákladnost ZŠ

Zdroj dat: Vlastní šetření

¹⁷ Příloha č. 7 ZV-Základní vzdělávání (Ukončení školní docházky)

¹⁸ Příloha č. 7 ZV – Základní vzdělávání (Financování)

Investice do infrastruktury škol z EU

Tabulka 30: Investice v letech 2010-2015

Investice v letech 2010–2015	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR
Celkový podíl škol, které v posledních 5 letech investovaly z EU do infrastruktury školy (stavba, rekonstrukce, modernizace budovy, učebny, místnosti, dvora atp.) ¹⁾	66,7 %	51,4 %	52,7 %
Celkový podíl škol, které v posledních 5 letech investovaly z EU do vnitřního vybavení školy ²⁾	100,0 %	92,2 %	90,0 %

Pozn.:

¹⁾ Počet ZŠ v ORP/kraji/republice, které v posledních 5 letech investovaly v rámci evropských projektů do infrastruktury školy (stavby, rekonstrukce ...) alespoň v jedné z 15 konkrétních položek staveb a rekonstrukcí (viz následující tabulka "Stavby, rekonstrukce"), vztažený k celkovému počtu ZŠ v ORP/kraji/republice, které vyplnily dotazník.

²⁾ Počet ZŠ v ORP/kraji/republice, které v posledních 5 letech investovaly v rámci evropských projektů do vnitřního vybavení v alespoň jedné z 19 konkrétních položek vybavení (viz tabulka "Vybavení"), vztažený k celkovému počtu ZŠ v ORP/kraji/republice, které vyplnily dotazník.

Zdroj dat: MŠMT, 2020

Tabulka 8: Stavby, rekonstrukce

Stavby, rekonstrukce	Podíl ZŠ, které v posledních 5 letech investovaly z EU do příslušné stavby/rekonstrukce školy ¹⁾			Podíl ZŠ v rámci ORP plánujících stavět/rekonstruovat ²⁾		Podíl ZŠ v rámci ORP, jejichž plán se bude týkat bezbariérovosti ³⁾
	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR	2016– 2018	2019– 2020	
1. Nová výstavba nebo přístavba budov	0,0 %	7,4 %	5,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
2. Bezbariérové stavební úpravy a rekonstrukce	0,0 %	6,2 %	4,0 %	0,0 %	66,7 %	66,7 %
3. Ostatní rekonstrukce, udržovací práce a modernizace pláště budov; zateplení budov (projekty energeticky udržitelné školy apod.)	0,0 %	33,1 %	32,9 %	33,3 %	0,0 %	0,0 %
4. Stavební úpravy a rekonstrukce kmenových tříd	0,0 %	10,1 %	10,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
5. Stavební úpravy a rekonstrukce knihovny, informačního centra školy	33,3 %	3,5 %	4,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

6. Stavební úpravy a rekonstrukce učebny cizích jazyků	0,0 %	5,8 %	6,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
7. Stavební úpravy a rekonstrukce učebny fyziky	0,0 %	5,4 %	6,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
8. Stavební úpravy a rekonstrukce učebny chemie	0,0 %	5,4 %	5,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
9. Stavební úpravy a rekonstrukce učebny přírodopisu	0,0 %	4,3 %	4,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
10. Stavební úpravy a rekonstrukce učebny informatiky	0,0 %	10,9 %	12,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
11. Stavební úpravy a rekonstrukce tělocvičny	0,0 %	8,6 %	6,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
12. Stavební úpravy a rekonstrukce učebny uměleckých předmětů (např. hudebny apod.)	0,0 %	3,9 %	2,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
13. Stavební úpravy a rekonstrukce dílny/ cvičné kuchyňky	0,0 %	5,8 %	8,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
14. Stavební úpravy a rekonstrukce školní jídelny, družiny, klubu apod.	33,3 %	6,6 %	7,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
15. Stavební úpravy a vybavení na podporu podnětného venkovního prostředí školy, např. hřiště, školní zahrady, dopravní hřiště, botanické zahrady, rybníky, učebny v přírodě, naučné stezky apod.	0,0 %	14,8 %	14,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Pozn.:

¹⁾ Počet ZŠ v ORP / kraji / republice, které v posledních 5 letech investovaly v rámci evropských projektů do příslušných staveb a rekonstrukcí, vztažený k celkovému počtu ZŠ v ORP / kraji / republice, které vyplnily dotazník.

Zeleně jsou zvýrazněné ty položky, kam investice z EU nejčastěji směřovaly.

²⁾ Počet ZŠ v ORP, které plánují stavět/rekonstruovat v daném období (ZŠ mohla zvolit jak období 2016–2018, tak období 2019–2020), vztažený k celkovému počtu ZŠ v ORP, které vyplnily dotazník.

Zeleně jsou zvýrazněné ty položky, které ZŠ uváděly nejčastěji.

³⁾ Počet ZŠ v ORP, jejichž plán stavět/rekonstruovat se bude týkat bezbariérovosti, vztažený k celkovému počtu ZŠ v ORP, které vyplnily dotazník.

Zdroj dat: MŠMT, 2020

Tabulka 32: Vybavení

Vybavení	Podíl ZŠ, které v posledních 5 letech investovaly z EU do příslušného vybavení školy ¹⁾			Podíl ZŠ v rámci ORP plánujících pořízení vybavení ²⁾	
	v rámci ORP	v rámci kraje	v rámci ČR	2016–2018	2019–2020
1. Vybavení kmenových tříd	0,0 %	36,2 %	34,2 %	0,0 %	0,0 %
2. Vybavení polytechnických učeben (fyziky, chemie, přírodopisu, dílny, kuchyňky apod.)	33,3 %	25,3 %	29,9 %	0,0 %	0,0 %
3. Vybavení jazykové učebny	0,0 %	15,2 %	17,3 %	0,0 %	0,0 %
4. Vybavení knihovny	66,7 %	28,4 %	32,4 %	0,0 %	0,0 %
5. Vybavení počítačové učebny (stolní počítače)	0,0 %	58,0 %	55,2 %	0,0 %	0,0 %
6. Vybavení mobilní počítačové učebny (např. notebooky, tablety)	33,3 %	34,2 %	41,5 %	33,3 %	0,0 %
7. Vybavení tělocvičny	0,0 %	9,3 %	6,5 %	0,0 %	0,0 %
8. Vybavení umělecké učebny	0,0 %	3,5 %	3,5 %	0,0 %	0,0 %
9. Vybavení dílny/cvičné kuchyňky	0,0 %	17,5 %	22,8 %	0,0 %	0,0 %
10. Vybavení školní jídelny, družiny, klubu apod.	0,0 %	7,8 %	7,2 %	0,0 %	0,0 %
11. Software pro ICT techniku	33,3 %	54,9 %	55,3 %	0,0 %	0,0 %
12. Nové didaktické pomůcky	0,0 %	33,5 %	38,0 %	0,0 %	0,0 %
13. Připojení k internetu ve třídách, na škole a ve školských zařízeních	0,0 %	21,8 %	24,8 %	0,0 %	0,0 %
14. Interaktivní tabule	66,7 %	70,8 %	66,7 %	33,3 %	33,3 %
15. Audiovizuální technika (televize, projektory apod.)	33,3 %	44,0 %	48,4 %	33,3 %	33,3 %
16. Stroje či jiné vybavení nad 40 tis. Kč (vyjma strojů řízených počítačem)	0,0 %	1,9 %	2,0 %	0,0 %	0,0 %
17. Vybavení bezbariérovým nábytkem, přístroji, elektronikou pro žáky se SVP	0,0 %	3,1 %	2,9 %	0,0 %	0,0 %
18. Kompenzační/speciální pomůcky pro žáky se SVP	0,0 %	8,9 %	12,3 %	0,0 %	0,0 %
19. Vybavení na podporu podnětného vnitřního prostředí školy např. čtenářské koutky, prostor na sdílení zkušeností z výuky, na rozvoj jednotlivých gramotností apod.	0,0 %	10,9 %	13,1 %	0,0 %	0,0 %

Pozn.:

¹⁾ Počet ZŠ v ORP/kraji/republice, které v posledních 5 letech investovaly v rámci evropských projektů do příslušného vybavení, vztažený k celkovému počtu ZŠ v ORP/kraji/republice, které vyplnily dotazník. Zeleně jsou zvýrazněné ty položky, kam investice z EU nejčastěji směřovaly.

²⁾ Počet ZŠ v ORP, které plánují pořízení příslušného vybavení v daném období (ZŠ mohla zvolit jak období 2016–2018, tak období 2019–2020), vztažený k celkovému počtu ZŠ v ORP, které vyplnily dotazník. Zeleně jsou zvýrazněné ty položky, které ZŠ uváděly nejčastěji.

Zdroj dat: MŠMT, 2020, ÚIV, vlastní šetření ZŠ

Dostupnost a rozbor součástí souvisejících s pohybovou aktivitou

ZŠ Pacov využívá pro sportovní aktivity 2 vlastní tělocvičny a dvě hřiště s umělým povrchem (a samostatnou šatnou). Dále má k dispozici atletické hřiště a po domluvě také tělocvičnu Gymnázia Pacov, příp. sokolovnu. ZŠ v Lukavci má vlastní tělocvičnu, travnaté hřiště a hřiště na odbíjenou – v letošním roce došlo k jeho rozsáhlé rekonstrukci. ZŠ v Obratani využívá vlastní tělocvičnu a přilehlé travnaté hřiště.

Dostupnost a rozbor školních jídelen MŠ a ZŠ

Problematika stravování v mateřských a základních školách je řešena společně z důvodu úzkého propojení těchto zařízení díky existenci sloučených subjektů (ZŠ a MŠ Lukavec a ZŠ a MŠ Obrataň), které zajišťují stravování pro obě skupiny strávníků.

Ve správním území ORP Pacov zajišťuje stravování dětí z mateřských škol a žáků základních škol celkem 7 subjektů, z toho 4 samostatné mateřské školy (Kámen, Lukavec, 2 x Pacov), 2 sloučené základní a mateřské školy (Lukavec, Obrataň) a 1 samostatná školní jídelna (Pacov).

Mateřská škola Pacov, Jatecká 571, provozuje 1 jídelnu MŠ o kapacitě 105 strávníků a současně zajišťuje stravování pro Církevní mateřskou školu Jonáš, která sídlí ve stejném objektu.

Mateřská škola Za Branou Pacov má kapacitu jídelny při normálním provozu 130 strávníků. Mateřská škola Kámen a Mateřská škola Velká Chyška mají vlastní jídelnu MŠ, Kámen o kapacitě 60 strávníků, Velká Chyška 30 strávníků.

Dvě základní školy v území (ZŠ Lukavec a ZŠ Obrataň) jsou sloučené s mateřskými školami. Všechny tři školy v území disponují školní družinou, ZŠ Pacov navíc školním klubem pro II. stupeň. Kapacita ŠD a ŠK je vyhovující. V základní škole v Lukavci a Obratani je školní jídelna součástí ZŠ. Školní jídelna v Pacově zajišťuje stravování pro ZŠ Pacov a Gymnázium Pacov. Kapacity školních jídelen dostatečně pokrývají poptávku škol. Základní škola a Mateřská škola Lukavec a Základní škola a mateřská škola Obrataň provozují jednak vlastní školní jídelnu pro strávníky ze ZŠ, jednak školní jídelnu – výdejnu pro potřeby MŠ. Kapacita školní jídelny ZŠ a MŠ Lukavec činí 300 strávníků, školní jídelny – výdejny 60 strávníků. Školní jídelna ZŠ a MŠ Obrataň disponuje kapacitou 120 strávníků, školní jídelna – výdejna slouží pro 30 strávníků.

Školní jídelna Pacov je samostatnou příspěvkovou organizací Města Pacov, která zajišťuje stravování pro žáky ZŠ Pacov a studenty Gymnázia Pacov. Aktuální celková kapacita jídelny činí 850 strávníků.

Ve všech výše uvedených zařízeních se stravují jak děti a žáci MŠ a ZŠ, tak pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci škol a zaměstnanci školních jídelen.

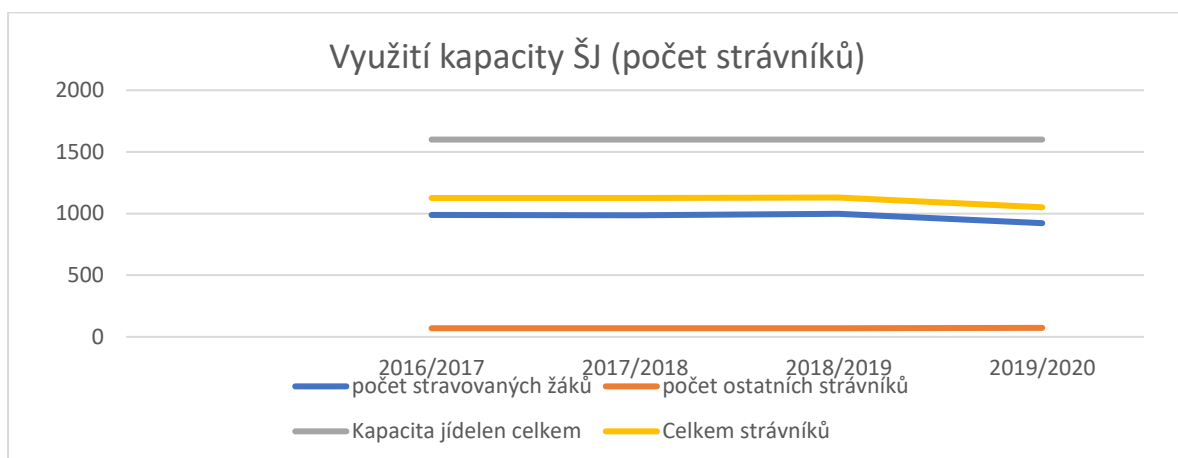
Celková kapacita všech zařízení školního stravování v území ORP Pacov souhrnně se pohybuje kolem 1600 strávníků, počet strávníků v posledním vyhodnoceném školním roce 2020/2021 činil zhruba 1079 osob. Počet strávníků, a tedy i využití kapacity školních jídelen, postupně stále klesá. V současné době je využito zhruba 69 % celkové kapacity stravovacích zařízení regionu. Dlouhodobě nejvyšší (plné) využití kapacity vykazuje jídelna MŠ Za Branou a školní jídelna – výdejna MŠ Obrataň.

V souladu s Metodikou pro rovné příležitosti byla v rámci ZŠ zjišťována přístupnost školního stravování. V území ORP Pacov nebyl ve sledovaném období (poslední tři roky) zjištěn případ, kdy by na oběd nechodilo dítě/žák z ekonomických důvodů (v případě, že se žáci nestravují, mají pro to jiné, než ekonomické důvody).

Tabulka 33: Využití kapacity ŠJ (počet strávníků)

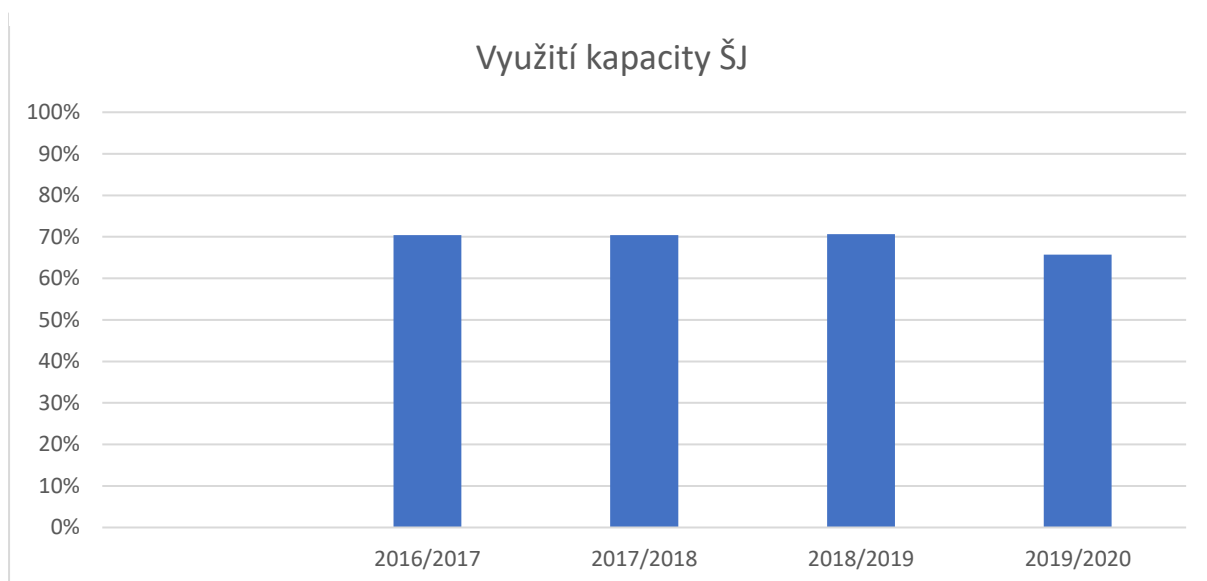

Zdroj dat: Vlastní šetření

Zdroj dat: Vlastní šetření

Tabulka 34: Využití kapacity ŠJ (%)

Zdroj dat: vlastní šetření

Základní umělecké vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

Základní umělecké vzdělání v území ORP Pacov poskytuje Základní umělecká škola Pacov, Španovského 319, jejímž zřizovatelem je Město Pacov. Škola většinu vzdělávacích aktivit provozuje ve svém sídle v Pacově, měla a má však zřízeny pobočky – v Černovicích, ale ta byla v roce 2005 zrušena a nově zřízeno odloučené pracoviště v Lukavci (v prostorách ZŠ). Původně byla v 50. letech založena jako hudební, v současné době nabízí jak hudební, tak výtvarný obor. Mimo to nabízí taneční průpravu pro děti a mládež. Celková kapacita školy činí 210 žáků, z toho 35 ve výtvarném oboru, 175 v hudebním oboru. Počet zájemců o přijetí do ZUŠ současnou kapacitu školy každoročně přesahuje. Vedení školy vyjednával s Krajem Vysočina dlouhodobě navýšení kapacity ZUŠ Pacov. Ve školním roce 2018/2019 se kapacita navýšila o 20 žáků (10 ve výtvarném a 10 v hudebním oboru). Ve škole stabilně působí celkem 10 kvalifikovaných učitelů, z toho 6 žen. Průměrný úvazek na 1 učitele činí cca 0,8. Podrobná data jsou uvedena v příložených tabulkách.¹⁹

Neformální a zájmové vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

- ***Střediska volného času, domy dětí a mládeže a jejich přehled***

Středisko volného času Sítí sídlí a poskytuje vzdělávací činnost v Pacově, současně provozuje střediska mimo ORP Pacov (v Pelhřimově, Nové Cerekvi, ve Veselí nad Lužnicí). Data uvedená v příložené tabulce²⁰ se vztahují ke všem střediskům.

Středisko volného času Sítí poskytuje v ORP Pacov ve školním roce 2021/2022 celkem 32 zájmových kroužků. Z toho 5 kroužků pro děti z MŠ probíhá pravidelně 1 x týdně a 2 kroužky pravidelně 1 x za 2 týdny, dále pro děti ze ZŠ 20 kroužků pravidelně 1 x týdně možnost je také individuální domluvy na kroužku Učíme se pohybem. Pro všechny věkové skupiny (MŠ a ZŠ) existuje kroužek Misijní klubko. Pro studenty gymnázia jsou určeny 4 kroužky, které probíhají pravidelně 1 x týdně. Kroužky probíhají v prostorách Církevní mateřské školy Jonáš, v prostorách Základní školy Pacov a Gymnázia Pacov,

¹⁹ Příloha č. 10. ZUŠ – Základní umělecké školy

v sokolovně a v tělocvičně při budově ZŠ Pacov Za Branou, popř. na hřišti, v keramické dílně v budově ZŠ náměstí Svobody a nově i v prostorách SVČ Síť nám. Svobody 220 – Radovně.

Neziskové organizace zabývající se vzděláváním působící v území

V území ORP Pacov působí mnoho zájmových organizací zabývajících se neformálním vzděláváním a volnočasovými aktivitami dětí a mládeže. Zaměření činnosti těchto organizací je velmi různorodé, od udržování místních tradic, přes sport, turistiku, ochranu přírody, rybaření, jezdeckví, tanec, hudbu a zpěv, protipožární ochranu, až po činnost sdružení rodičů a přátel škol.

Některé subjekty provozují aktivity pro děti a mládež denně (NZDM Spirála, Spolek Rodinné centrum Sovička), většina organizací nabízí volnočasové aktivity pravidelně několikrát (obvykle jednou až dvakrát) týdně. Mnoho volnočasových akcí pro děti je pořádáno příležitostně, např. v návaznosti na roční období a související tradice, svátky, prázdniny (velikonoční a vánoční dílny, oslavy Dne dětí, letní tábory apod.).

Až na výjimky se jedná o organizace čistě dobrovolné, bez zaměstnanců. Dle rejstříku ekonomických subjektů uvádí vlastní zaměstnance pouze tři organizace, a to Farní charita Pacov provozující nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Spirála (kategorie 10 až 19 zaměstnanců), dále Spolek Rodinné centrum Sovička Pacov a TJ Slavoj Pacov (obojí kategorie 1 až 5 zaměstnanců).

Většina organizací je dle právní formy registrována jako spolek nebo pobočný spolek, jedna organizace je evidovanou církevní právnickou osobou. Dle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) spadají tyto organizace do následujících kategorií: 84250 Činnosti v oblasti protipožární ochrany; 8899 Ostatní ambulantní nebo terénní sociální služby j. n.; 900 Tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti; 931 Sportovní činnosti; 93110 Provozování sportovních zařízení; 9319 Ostatní sportovní činnosti; 9499 Činnosti ostatních organizací sdružujících osoby za účelem prosazování společných zájmů j. n.; 94991 Činnosti organizací dětí a mládeže; 94995 Činnosti environmentálních a ekologických hnutí; 94999 Činnosti ostatních organizací j. n. Některé volnočasové aktivity jsou provozovány soukromými podnikatelskými subjekty (např. Stáj Horticon).

- **Veřejné knihovny**

Neformální vzdělávání dětí a mládeže zajišťují v území ORP Pacov mj. veřejné knihovny. Stěžejní roli zde hraje Městská knihovna Pacov, která je jedinou profesionální knihovnou zájmového regionu. Tato knihovna má specializované oddělení pro děti, které mohou zájemci využívat během školního roku 3 x týdně, o letních prázdninách 1 x týdně. V roce 2020 knihovna disponovala cca 47 000 knižními tituly a registrovala 872 čtenářů a přes 48 000 výpůjček literatury. To je oproti roku 2019 pokles téměř o polovinu. Pravděpodobnou příčinou může být fakt, že knihovna byla kvůli epidemii koronaviru 12 týdnů uzavřena a 18 týdnů byl omezen provoz vládními opatřeními. Během této doby se tak čtenáři mohli orientovat i na jiné způsoby trávení volného času. Knihovna nabízí řadu exkurzí, besed a tematických programů pro mateřské a základní školy a gymnázium. Čtenáři zde mohou dále využívat také počítače, tiskárnu s kopírkou a WIFI připojení k internetu. Knihovna zájemcům nabízí také on-line knižní katalog a Smart katalog, což je atraktivní služba pro mnohé mladé čtenáře.

Neprofesionální knihovny mají v regionu dlouhou, mnohdy více než stoletou tradici. V území ORP Pacov najdeme celkem 16 neprofesionálních knihoven (obecní nebo místní knihovny), přičemž 2 z nich v současné době z personálních důvodů nebo kvůli nezájmu čtenářů nepracují aktivně. Knihovna Městysu Lukavec provozuje 1 x týdně žákovskou knihovnu, ostatní knihovny nemají samostatná oddělení pro děti, ale v rámci knižního fondu nabízejí širokou škálu dětské literatury. Malým čtenářům knihovny v rámci svých služeb často zapůjčují také různé deskové apod. společenské hry, mají zde k dispozici veřejný internet, knihovny provozují meziknihovní výpůjční službu apod. Celkem 12 knihoven regionu nabízí on-line knižní katalog. Některé knihovny pořádají různé besedy, výstavy, nabízejí drobné výtvarné aktivity pro děti apod. Výpůjční doba knihoven je zpravidla 1 x týdně v odpoledních či podvečerních hodinách, popř. o víkendu, několik knihoven je otevřeno 2 x týdně, příp. je po domluvě možné knihy zapůjčit i mimo oficiální výpůjční dobu.

2.1.6 Zajištění dopravní dostupnosti škol v území

Dopravní dostupnost škol a školských zařízení v ORP je nutno členit z pohledu města Pacov a dalších obcí regionu.

Dopravní obslužnost Základní školy v Pacově je pro dojíždějící žáky zajištěna především prostřednictvím autobusových spojů (ICOM transport a.s., COMETT PLUS, spol. s r.o.), které do Pacova, jakožto spádového

sídla, směřují z celého regionu ORP, příp. železničním spojením (vlaky Českých drah, a.s.) ve směru Tábor – Pelhřimov. Značným kladem z pohledu bezpečnosti a docházkové vzdálenosti dojíždějících žáků je autobusová zastávka situovaná přímo u budovy Základní školy Pacov v ulici Za Branou. Do školní budovy na náměstí Svobody docházejí dojíždějící žáci z autobusového nádraží vzdáleného cca 600 m. K vlakovému nádraží vzdálenému cca 2 km zajíždějí několikrát denně autobusy, k některým spojům musí cestující pěšky. Část žáků dojíždí do školy a ze školy autem s rodiči či jinými příbuznými a známými, kteří pracují v Pacově nebo přes něj projíždějí, příp. když děti navštěvují zájmové kroužky, díky nimž nestíhají odjezdy autobusů. V případě pacovských mateřských škol je situace obdobná, přičemž v případě dětí dojíždějících samostatně autobusem mateřské školy zajišťují jejich doprovod od autobusové zastávky do školky a zpět k autobusu. Nedochozí tedy k tomu, že by děti navštěvující mateřskou školu byly bez dozoru.

Dostupnost Základní školy a Mateřské školy Lukavec není z hlediska veřejné dopravy pro dojíždějící děti a žáky optimální. Městys Lukavec proto zajistil jejich svoz a rozvoz obecním dopravním prostředkem. Obecní autobus a jeho časové dojezdy jsou řešeny s rodiči dojíždějících dětí a žáků.

Dopravní dostupnost Základní školy a mateřské školy Obrataň je z hlediska spojů veřejné dopravy dostačující. Obcí prochází páteční komunikace ve směru Pelhřimov – Tábor, do obce jsou tak směřovány spoje lokálních i dálkových autobusových linek. Zároveň je zde vlakové spojení ve směru Tábor – Pelhřimov (vlaky Českých drah, a.s.) a dvě zastávky úzkorozchodné železnice Jindřichohradeckých místních drah, a.s., na trati Obrataň – Jindřichův Hradec. Problémem z hlediska bezpečnosti dojíždějících žáků je umístění autobusových zastávek v bezprostřední blízkosti vysoce frekventované silnice I. třídy a nutnost tuto silnici přecházet při cestě do školy (to se týká i místních žáků docházejících ze vzdálenějších částí obce). Nebezpečnost situace částečně zmírňují zpomalovací semaforey u přechodu pro chodce.

Obec Kámen a obec Velká Chýška nereflktují značné problémy v oblasti dopravy dětí do mateřské školy. Dovozy dětí je v případě potřeby zajišťován především soukromými dopravními prostředky rodičů.

V současné době je v Kraji Vysočina projednáván a připravován nový dopravní systém, jehož cílem je optimalizace spojů veřejné hromadné dopravy. Jeho spuštění je plánováno v blízké budoucnosti.

2.1.7 Aktuální situace v oblasti inkluzivního vzdělávání

Aktuální situace v oblasti inkluzivního vzdělávání ze zkušenosti sdílené logopedky

Na základě přidělených podpůrných opatření z příslušného Speciálně pedagogického centra se odvíjí péče v MŠ a terapie na logopedii. Nejvíce dětí s podpůrnými opatřeními je v logopedické třídě. Podpůrná opatření a vyjádření SPC dávají terapiím směr a lze, alespoň částečně, zhodnotit pokrok nebo stagnaci.

V některých MŠ fungují asistenti pedagoga (dále jen AP), kteří se aktivně podílí i na komplexní logopedické péči. Mnohdy je AP přítomen na terapii a ukazuje, co s dítětem dělají a zároveň má možnost se inspirovat k dalším činnostem, třeba více s ohledem na řeč a její stimulaci. V některých případech přímo pracuje podle pokynů sdíleného logopeda. Jelikož sdílený logoped navštěvuje danou školku, vše se odehrává v přirozeném prostředí dítěte i AP a tím je usnadněna jak komunikace, tak spolupráce.

Ve Výroční zprávě České školní inspekce za školní rok 2020/2021 jsou uváděny příčiny odkladu školní docházky následovně:

- Logopedické vady a poruchy řeči 21,4 %
- ADHD 1,1 %
- Grafomotorika 4,8 %
- Zdravotní postižení/znevýhodnění 4,2%

Z těchto čísel jasně vyplývá, že je nutnost se oblasti logopedie v mateřských školách, respektive v předškolním věku, věnovat. Jazykové cesty se u dětí uzavírají přibližně kolem 7–8 roku věku. Přesto je však nespornou výhodou, má-li dítě před nástupem do 1. třídy zvládnuté všechny hlásky a jeho výslovnost je správná. Tento fakt mu poté usnadňuje sluchové rozlišování nejen při diktátech, např. že nezaměňuje L za R atp.

Docházení na logopedii dětem napomáhá k rozvoji školního úspěchu. Pracuje se díky němu na oslabených stránkách, které už nemusí dítě limitovat při základním vzdělání. A za druhé se dítě učí plnit povinnosti, má možnost se naučit koncentrovat na úkol. Je také rozvíjen potenciál budoucích žáků ZŠ. Naučí se pracovat se

svými silnými stránkami, posilují si sebevědomí a sebeuvědomění vlastního těla a jeho schopností. To jim pak usnadňuje nástup do nového kolektivu i životního období.

2.1.8 Sociální situace

Sociálně patologické jevy

Sociálně patologické jevy jsou jevy společensky nežádoucí, doslova se jedná o jakési „nemoci, patologie“ společnosti. Protože porušují sociální, právní a morální normy společnosti. V dnešní době je pojem nahrazován termínem rizikové chování, což je chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu sociálních, zdravotních, výchovných a dalších rizik jak pro jednotlivce, tak pro společnost.

Obecně se dle setkání metodiků ŠPP na školách u dětí školního věku a mládeže řeší agresivita (fyzické a slovní napadání až šikana spolužáků, vyučujících a kyberšikana), problémy s kázní (nevhodné vyjadřování vůči pedagogům, nerespektování pokynů, vulgarismy, stupňující se arogance, neplnění povinností), záškoláctví (včetně nepovolených odchodů ze školy), zneužívání návykových látek (cigarety, alkohol, drogy), vandalismus, krádeže, rasismus a xenofobie, rizikové sexuální chování, inklinace k sektám, sebepoškozování (včetně poruch příjmu potravy), lhaní a podvádění, závislosti na virtuálních drogách (internet - netolismus, počítačové hry), poruchy spojené se syndromem CAN aj.

Zdroj: <http://www.nuv.cz>

Školská zařízení a školy jsou podle zákona č. 561/2004 Sb. povinny při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb přihlížet k základním fyziologickým potřebám žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a předcházení vzniku rizikového chování.

- **Prevence rizikového chování na základních školách v ORP Pacov**

Cílem prevence rizikového chování u dětí a mládeže je výchova ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování, zachování integrity osobnosti, odolnosti vůči negativním společenským jevům apod. Úkolem škol je v tomto směru bránit výskytu rizikového chování nebo maximálně omezovat škody působené jeho výskytem mezi žáky.

Základní školy v ORP Pacov mají zpracované Minimální preventivní programy (dále MPP), které se pravidelně každý rok aktualizují. Na jejich tvorbě se obvykle podílí většina pedagogických pracovníků a

všichni s nimi musí být také seznámeni.

ZŠ Pacov ve výroční zprávě 2020/2021 uvádí jako součást MPP také Program proti šikanování. Ve zmíněném školním roce byla pozornost věnována zejména rizikovým skupinám žáků, spolupráci s rodiči a jasnému vytyčení řešení výchovných problémů. Základní škola Pacov byla zapojena do internetového projektu Nenech to být, který bojuje proti šikaně a vylučování z kolektivu na školách. Velká pozornost byla dále věnována práci s třídním kolektivem – třídnické hodiny, pravidelná činnosti Školního parlamentu, spolupráce s rodiči – konzultační hodiny, třídnické schůzky atd. Problematika sociálně patologických jevů byla projednávána na pedagogických radách a při pravidelných schůzkách Školního poradenského pracoviště. Základní škola spolupracovala s PPP Pelhřimov, OSPOD a Policií ČR.

Mezi standardní činnosti školního metodika prevence patřily metodické, koordinační, informační a poradenské činnosti. Jestliže se objevil výskyt nebo náznak některých sociálně patologických jevů, byla přijata opatření, aby se zabránilo dalšímu šíření ve školním nebo i mimoškolním prostředí.

Vzhledem k tomu, že je v ZŠ Lukavec velmi dobré sociální klima, až na výjimky nedocházelo k situacím, které by napovídaly, že ve škole dochází k rizikovému chování žáků. Tuto příznivou situaci také ovlivnila absence žáků ve škole (distanční výuka). Během prezenční výuky se nikdo ve zvýšené míře nechoval hrubě či urážlivě ke svým spolužákům. Ve výroční zprávě ZŠ Lukavec (2020/2021) je dále uvedeno, že v případě zjištěného nevhodného či jinak nepřípustného chování došlo k bezodkladnému řešení této situace a to vyučujícími, výchovnou poradkyní a metodičkou prevence. V případě nutnosti i s rodiči žáků. Nebyly zjištěny žádné náznaky šikany nebo užívání návykových látek. Také nebyly zjištěny žádné indicie k poruchám příjmu potravy či sebepoškozování. V rámci prevence rizikového chování základní škola Lukavec úzce spolupracuje s PPP a SPC, OSPODem, PČR, ZS, HZS a dalšími institucemi nabízejícími programy a aktivity k osvětě a pomoci v oblasti všech rizikových faktorů, které na děti mohou působit. V ZŠ v Obratani je jedna třída s pěti postupnými ročníky rozdělenými do skupin. Jedná se o žáky prvního stupně základní školy. Stejně jako ostatní školy má za cíl seznámit děti a jejich rodiče s informacemi v oblasti prevence rizikového chování žáků. Dle webových stránek vedou pedagogové žáky ke zdravému životnímu stylu, rozvoji osobnosti, vhodnému využití volného času (např. prostřednictvím kroužků) a k odmítání sebezníčujícího chování.

Všechny základní školy v ORP Pacov se snaží vytvářet takové podmínky, aby k negativním projevům v chování žáků docházelo co nejméně, a to prostřednictvím těchto nástrojů: třídnické hodiny, dozory o

přestávkách, školní parlament, spolupráce s rodiči – třídní schůzky, projednávání jednotlivých případů na pedagogických radách, pobytové výjezdy, Restart programy ve spolupráci s NZDM Spirála a další činnosti vedoucí ke stmelení kolektivu a pozitivnímu klimatu v jednotlivých třídách. Pedagogové vedou žáky ke zdravému životnímu stylu průřezově vyučovacími předměty, a také prostřednictvím besed zaměřených na prevenci rizikového chování. V některých třídách byly realizovány dlouhodobé projekty, které byly spojeny se zážitkovými pobyty. Školy považují za důležitou zejména pravidelnost, systematičnost a návaznost preventivních aktivit.

Je nutné dodat, že zásadní vliv na dítě mají už od narození jeho rodiče. Ti jsou zodpovědní za to, jak se jejich dítě projevuje a chová v sociálních interakcích. Rodiče by v případě problémů neměli delegovat zodpovědnost na školu, ale aktivně spolupracovat na vytváření zdravé osobnosti svých dětí. Podle zjištění z pacovské základní školy však spolupráce s rodiči mnohdy nefunguje tak, jak by bylo zapotřebí.

- ***Jednotlivé typy rizikového chování, které se vyskytuje v základních školách ORP Pacov***

Lhaní, podvádění

Lhaní a podvádění při písemných a jiných pracích je běžnou součástí chování žáků ve všech školách, nejen v ORP Pacov. V prvním případě se jedná zejména o únik z nepříjemných situací, které by mohly žákům přinést problémy a neumí je řešit jinak. Ve školách se lhaní obvykle řeší poznámkami, které však ve výsledku nemají výrazně nápravný charakter. Podvádění má s příchodem moderních technologií trochu jiný charakter než dříve. Přestože školy v ORP Pacov mají ve svých směrnicích zákaz používání mobilních telefonů v době vyučování, výjimečně se stane, že tyto přístroje nahradí běžné „taháky“. Internet může být pro některé žáky také velkým pomocníkem při podvodech. Díky němu se snadno dostanou např. k předem připraveným referátům. Pro pedagogy je časově náročné zjišťovat, zda je práce připravena opravdu žákem, nebo je stažena z internetu.

Záškoláctví

Záškoláctví je nejklasičtější porucha chování, která je spojena jak se základním, tak středním školstvím. Žáci a studenti úmyslně, často bez vědomí rodičů, nechodí do školy a zameškávají tak vyučování. Záškoláctví může být spojeno se zneužíváním návykových látek, gamblingem, kriminalitou apod. Jeho příčiny jsou různé – špatné vztahy mezi žáky, nechuť k učení, strach z pedagogů, vliv party či rodiny apod. Může být jak impulzivní, tak účelové – předem plánované.

Ve výroční zprávě ZŠ Pacov za školní rok 2020/2021 nejsou uvedeny žádné případy záškoláctví. Tento fakt je obecně příkládám převažující distanční výuce. Výchovné komise ZŠ Pacov se sešly v loňském školním roce pětikrát. Nejčastěji byly se zákonnými zástupci žáků i žáky samotnými projednávány neomluvené neúčasti na on-line hodinách, neplnění úkolů zadávaných po dobu distanční výuky a uváděné potíže s technickým zabezpečením potřebným pro výuku na dálku.

Na ZŠ Pacov bylo ve školním roce 2018/2019 a 2019/2020 záškoláctví řešeno min. ve dvou případech. Přestože se to děje jistě častěji, rodiče se v některých případech za své děti postaví a zameškané hodiny jim omluví. Je-li to nutné, škola využívá pomoc pracovníků místního odboru sociálních věcí a zdravotnictví. Ostatní školy tuto organizaci v posledních 3 letech nevyužily. V ZŠ v Lukavci se záškoláctví prokazatelně nevyskytuje.

Krádeže

Krádeže se objevují standardně ve všech školách. Je však nutné rozlišovat zcizení věci neuvědomělé (nepromyšlené, zkratkovité), které se často děje v předškolním a mladším školním věku, a zcizení vědomé. Pro vědomé krádeže může být řada motivací. Děti mohou krást pro sebe (touží po věci, kterou jim rodiče nemohou pořídit), pro rodinu, a to s její podporou, pro partu, agresora (původce šikany), ukotvení své pozice v partě, prestiž apod. Na takové chování má obvykle zásadní vliv prostředí, kde dítě vyrůstá, a postavení v partě či kolektivu.

V současné době však nové zabezpečovací technologie umožňují tuto situaci zmírňovat. Např. v ZŠ Pacov jsou zavedeny osobní skříňky pro dva žáky a škola je během vyučování zvenku uzamčena. Podle metodiky prevence byly před tímto zabezpečením krádeže, zejména v šatnách, častější. Dnes se s nimi spíše nesetkávají. Odbor sociálních věcí a zdravotnictví v posledních dvou letech krádeže u dětí mladších 15 let v ORP Pacov neřešil. Ve věkovém rozmezí 15 až 18 let to bylo ve 3 případech, v dalších dvou se jednalo o porušení domovní svobody.

Zneužívání návykových látek (cigarety, alkohol, drogy)

Podle výzkumu katedry psychologie Univerzity Palackého v Olomouci, který vyšel v roce 2014 a byl uskutečněn na 54 školách, zhruba 3 % dětí od 11 do 15 let kouří více než 5 cigaret denně. Při přepočtech na celkovou populaci se měsíčně opije zhruba 14 tisíc dětí v tomto věku. Experimenty s marihuanou jich

potvrdilo 11 %. Autor projektu je přesvědčen, že se jedná o dolní hranici skutečného stavu.

Na výsledcích výzkumu můžeme vidět, že první setkání s návykovými látkami nezřídka přichází již na základní škole. Na místních základních školách sice v posledních dvou letech problémy s drogami nebyly zjištěny, ale to neznamená, že s nimi žáci nemají zkušenosti. To, jakým způsobem riskují své zdraví ve svém volném čase, nejsou pedagogové povinni sledovat. To je plně v kompetenci rodičů, kteří v některých případech nemají přehled o tom, co jejich potomci dělají.

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví řešil v roce 2016 problém s alkoholem u dětí a mladistvých ve 4 případech, z toho u jednoho dítěte mladšího 15 let. V roce 2015 pracovnice odboru vedly 3 případy s jedinci ve věku 15 až 18 let, které se týkaly zneužívání návykových látek (nealkoholových). Přestože se čísla nezdaří vysoká, pracovnice potvrzují, že problematika zneužívání drog má v regionu spíše rostoucí tendenci.

Agresivní chování

S agresivním chováním žáků se setkávají učitelé na všech základních školách v ORP Pacov. Není však výjimkou, že se takové chování vyskytuje už v předškolních zařízeních. Agresivita žáků je směřována jak k jejich vrstevníkům (příp. mladším dětem), tak k pedagogům. Podle vyjádření některých pedagogů se v posledních letech agresivní chování stupňuje.

Agresivita se projevuje ve formě fyzických potyček, hádek, vulgarismů, slovních pomluv apod. Poslední tři uvedené jsou typické zejména pro dívky.

Podle zjištění ze ZŠ Pacov je agresivní chování častější u dětí ze sociálně slabých rodin, které vyrůstají v prostředí, kde trestání může být normou. V této škole jsou pro žáky v rámci prevence agresivního chování uskutečňovány jednorázové programy. Podle metodiky prevence je účinnější realizovat tyto programy spíše dlouhodobě, ale problémem jsou jak vysoké ceny, tak jejich začlenění do rozvrhu žáků, který je už tak nabitý. Škola se aktivně snaží v této oblasti vzdělávat i pedagogy. Podle výroční zprávy ZŠ Pacov za školní rok 2020/2021 byl zaznamenán jeden případ zhoršení výchovných obtíží spojenými s výbuchy hněvu a agresí vůči okolí. Výchovná poradkyně a školní speciální pedagožka se snažily ve spolupráci s rodiči žáků najít vhodná řešení.

V ZŠ v Lukavci, která je menšího „rodinného“ charakteru, jsou podle výchovné poradkyně žáci spíše bezproblémoví a prosociální. Pokud vznikne nějaký problém, je řešen dle MPP. Žáci mají prostor pro

výběr adekvátního „trestu“, který schválí pedagog. Agresivnímu chování a vulgárnímu vyjadřování se snaží předcházet důsledným sledováním a napravováním nežádoucích projevů. Dále pak např. realizováním dozorovaných sportovních aktivit o přestávkách. Podle výroční zprávy ZŠ Lukavec za školní rok 2020/2021 nedocházelo k agresivnímu chování ze stran žáků. Tuto příznivou situaci také ovlivnila absence žáků ve škole, kdy výuka probíhala převážně distančním způsobem. Během prezenční výuky se nikdo ve zvýšené míře nechoval hrubě či urážlivě ke svým spolužákům.

V ZŠ v Obratani jsou podle webových stránek nejčastěji řešenými problémy o přestávkách drobné potyčky, vulgární vyjadřování a nerespektování pravidel. S nevhodným chováním a vulgárním vyjadřováním se občas pedagogové setkávají i během vyučování.

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví v Pacově řešil v posledních 3 letech se žáky do 15 let 3 případy nerespektování autority učitele.

Sebepoškozování

Sebepoškozování, k čemuž vede snížená schopnost vypořádat se s emocemi, je fenoménem posledních let, a to zejména u adolescentů. Často se těžko zjišťuje a pedagogové s jeho řešením nemají velké zkušenosti. Ve výroční zprávy ZŠ Pacov za školní rok 2020/2021 nejsou zaznamenány případy sebepoškozování nebo šikany. V předešlých letech (školní rok 2018/2019 a 2019/2020) se v ZŠ Pacov setkali se sebepoškozování ve 3 případech. Podle slov metodičky prevence někteří rodiče problémy tohoto typu u svých dětí spíše bagatelizují, místo aby je řešili s odborníky a zjistili pravý důvod jejich chování.

Sebepoškozování může mít řadu příčin. Na děti je dnes v mnoha případech kladen velký tlak, resp. musí toho zvládat více, než dokážou. Někteří rodiče mají vysoká očekávání na školní prospěch svých dětí, často je přehlcojí různými mimoškolními aktivitami a nemají na ně čas. Jiným extrémem může být psychické a fyzické týrání či zanedbávání dětí. Média a sociální sítě hrají v této problematice také velmi významnou roli. Důvodů, které v dětech způsobují tlaky a nezvladatelné emoce, jež ventilují formou sebepoškozování, může být mnoho, stejně jako způsobů, kterými to provádějí. Na ubližování si vzniká závislost podobně jako na alkoholu, protože přináší úlevu, vyplavení endorfinů a negativních emocí. Úleva je však krátkodobá, proto se sebepoškozující se jedinci točí v bludném kruhu. Důležité je, aby škola uměla v takových případech citlivě zasáhnout a pomoci žákům vyhledat odbornou pomoc.

Na základní škole v Lukavci nebyly, podle výroční zprávy 2020/2021, zjištěny žádné indicie k sebepoškozování.

Zdroj: VZ ZŠ Pacov 2020/2021, VZ ZŠ Lukavec 2020/2021 a vlastní šetření

Šikana

Určit, co je šikana, a co není, je pro mnohé pedagogy i rodiče nesnadné. Důležité je rozlišovat mezi tzv. škádlením (teasing) a šikanou. Při škádlení jde o nevinnou hru mezi spolužáky, často chlapci a dívkami, která nemá za cíl nikomu ublížit. Při šikaně už ovšem tento záměr je. Jde často o úmyslné ubližování, k němuž je používána manipulace a agrese. Šikana je častěji záležitostí dlouhodobou a platí u ní pravidlo, že útočník má buďto psychickou, nebo fyzickou převahu nad obětí. Ta vnímá útok vždy jako nepříjemný. V ZŠ Pacov se ve školním roce 2018/2019 a 2019/2020 šikana řešila za pomoci odboru sociálních věcí a zdravotnictví v 1 případě. Neznamená to ovšem, že se neděla ve více případech. Šikana se často vyvíjí skrytě bez vědomí pedagogů či rodičů. Obvykle o ní ví celá třída, ale jednotlivci se bojí promluvit či pomoci, aby se nestali také její obětí. Proto je důležité, aby učitelé vnímali přímé i nepřímé varovné signály a včas reagovali. V pacovské ZŠ je v případě potřeby možné realizovat vrstevnický program, který provádí kvalifikovaná metodička prevence. V posledních 3 školních letech však nebyl uskutečněn, jelikož nebyl nezbytně nutný.

V ZŠ v Lukavci se šikana také objevila v dřívějších letech, a to na prvním stupni. Chování žáka škola řešila škola s odborníky. Podle výroční zprávy základní školy v Lukavci nedošlo ve školním roce 2020/2021 zjištěny žádné náznaky šikany.

Česká školní inspekce zjistila, že šikana má v posledních letech silně rostoucí tendenci. Zatímco ve školním roce 2012/2013 ji řešilo 31 % základních škol, v letech 2014/2015 už to bylo 41 % škol. V letech 2013-2015 ji tedy řešila téměř každá druhá škola (47, 2 %). Zajímavé je, že v 92 % případů se jednalo pouze o první z pěti fází šikany (zrod ostrakismu), přibližně v polovině o druhou (fyzická agrese a přitvrzování manipulace). Třetí až pátá fáze (vytvoření jádra, přijetí norem, dokonalá šikana) byla řešena pouze v jednotkách škol.

Kyberšikana

Kyberšikanou se rozumí zneužití moderních komunikačních prostředků (mobilů, počítačů, internetu, sociálních sítí aj.) s cílem někoho poškodit, znemožnit nebo mu ublížit. To v době, kdy téměř každý žák

na druhém stupni ZŠ vlastní mobilní telefon (mnohdy připojený k internetu), není složitou záležitostí. Na ZŠ Pacov v posledních 3 letech kyberšikanu neřešili, i když bychom měli brát v úvahu, že se o ní pedagogičtí pracovníci nemusí vždy dozvědět. V letech předešlých se u žáků této školy problém objevil, stejně jako v ZŠ v Lukavci. Pacovská ZŠ v této oblasti spolupracuje s Nízkoprahovým zařízením pro děti a mládež Spirála v Pacově, které pro žáky 6. až 9. tříd realizuje program zabývající se prevencí tohoto rizikového jevu.

Vandalismus

V případě vandalismu jde o svévolné poškozování či ničení veřejného majetku bez zjevné příčiny. Ve škole se jedná zejména o ničení školních lavic a pomůcek, vyškrabování nápisů do omítek a ničení majetku spolužáků. Mimo školu jde o ničení veřejného prostranství, graffiti apod. Motivací pro žáky může být mnoho – uvolnění napětí, potvrzení vlastní moci, zahnání nudy, vyjádření vlastního názoru na společnost, spolužáky, pedagogy apod. V ZŠ Pacov se s touto problematikou nijak masivně nesetkávají. ZŠ Obrataň uvádí na svých webových stránkách, že vandalismus je spíše problémem mimoškolním. ZŠ Lukavec se s vandalismem nesetkává.

Poruchy příjmu potravy

Mentální anorexie, bulimie nebo přejídání jsou záležitostmi zejména dívek a žen, přesto se nevyhýbají ani mužům. V dospělé populaci je poměr mužů a žen 1:10, u dětí je poměr chlapců vyšší. Všechna tato onemocnění jsou velmi nebezpečná. Pokud se neléčí včas, mohou způsobit metabolický rozvrat, ale i smrt. V ZŠ Pacov se v posledních třech letech tento problém také objevil. V ostatních školách regionu se s ním nesetkali. Při zjištění, že žákyně nebo žák základní školy trpí poruchou příjmu potravy, je nutné zahájit včasnou spolupráci s rodinou, která u vzniku této nemoci často hraje velkou roli.

Rasismus a xenofobie

Rasismem a xenofobií se rozumí soubor projevů, které směřují k potlačení práv a zájmů menšin. Jde o zastávání rasové nerovnocennosti a podporu rasové nesnášenlivosti a netoleranci vůči menšinám a odlišnostem. Základní školy v ORP Pacov se rasovými problémy dosud nezabývaly, což ovšem, stejně jako u jiných uvedených typů rizikového chování, neznamená, že se s nimi příslušníci menšin nesetkávají. Podle slov terénních pracovníků z lokality Hrádek u Pacova se romské děti občas s nepřijetím ze strany spolužáků potýkají.

Netolismus

Děti a teenageři jsou nejpočetnější skupinou lidí závislých na virtuálních drogách – televizi, počítačích, mobilních telefonech, sociálních sítích, chatování, hraní počítačových her apod. Čas strávený dětmi a teenagery na elektronických přístrojích se pohybuje často v řádu několika hodin denně. Žáci, kteří tyto přístroje nadužívají, chodí do školy mnohdy nepřipravení a unavení, čehož si všímají i pedagogové místních základních škol. „Závislé“ děti často ztrácí přátele v realitě, nechodí příliš ven, nemají moc jiných zájmů, ztrácí sociální i komunikační dovednosti, rychlou výbavnost slov apod. K těmto záležitostem se přidružují i zdravotní problémy (zrak, nemoci páteře). Důležité je, aby rodiče hlídali čas trávený dětmi ve společnosti moderních komunikačních prostředků a nastavili jim jasné hranice. Při léčbě závislosti je pak zásadní, aby si dítě našlo jiný zájem, který je pro něj natolik zábavný, že nemusí utíkat na dlouhou dobu k mobilu nebo počítači.

Výskyt sociálně vyloučené lokality

Podle *Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR (tzv. Gabalovy analýzy)*, kterou zpracovávala společnost GAC spol. s r. o. v období od ledna 2014 do května 2015, je v Kraji Vysočina 13 sociálně vyloučených lokalit, všechny mimo území ORP Pacov.

Aktualizovaná *Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v Kraji Vysočina pro roky 2016 – 2022* však uvádí, že v ORP Pacov takováto lokalita existuje, a to v Hrádku u Pacova. Podle ní žije v lokalitě 0 - 100 osob. Jejich počet není možné přesně specifikovat z důvodu časté migrace.

Krajská strategie nevycházela pouze z výše uvedené Gabalovy analýzy, ale také z analýz, které byly zpracovány v rámci projektu „Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit v Kraji Vysočina“. Oba zmíněné zdroje mají odlišný pohled na pojem „sociálně vyloučená lokalita“, proto se v nich také výsledné počty těchto oblastí liší. Krajská analýza, která jich zmiňuje 29, se více zaměřila na ty, v nichž žijí příslušníci romské komunity, a mapovala také menší lokality vč. ubytoven.

V Hrádku u Pacova působí od dubna 2014 (s téměř roční přestávkou) terénní sociální služba Oblastní charity Jihlava s názvem Terénní programy Sovy, která se zaměřuje i na práci s dětskými klienty. Pracovníci této služby potvrzují, že migrace je v místě častá. Dříve do lokality dojížděli pravidelně několikrát týdně, současná podoba spolupráce je nastavena pouze podle potřeby. Do lokality tedy terénní programy Sovy již nejezdí pravidelně, avšak obyvatelé Hrádku o možnosti využít tuto službu ví a v případě potřeby

pracovníky sami kontaktují, pak dochází ke spolupráci na konkrétní individuální zakázce. Nejčastěji pracovníci pomáhají dětem s individuální i skupinovou přípravou do školy a realizují s nimi volnočasové aktivity. Kromě toho např. v roce 2016 uskutečnili sbírkovou akci a děti z lokality vybavili školními pomůckami.

Další sociální službou, kterou mohou děti a mladí lidé v nepříznivé sociální situaci využívat, je nízkoprahové zařízení Spirála sídlící v Pacově. Jelikož je Spirála určena pro osoby ve věku od 11 do 23 let, mladší děti z lokality Hrádek ji v současnosti nemohou využívat, což je poměrně problematické.

Sociální a další služby zaměřené na děti, mládež a rodiče poskytované v regionu (nízkoprahové kluby, odpolední kluby, rodinná centra, dětské skupiny, mateřská centra atd.)

- **Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Spirála (Farní charita Pacov)**

V ORP Pacov sídlí jediná ambulantní sociální služba zaměřená na děti a mladé lidi, a tou je nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Spirála, které zřizuje Farní charita Pacov. Spirála v Pacově funguje již od roku 2001, i když zpočátku působila jako komunitní centrum.

Služba je k dispozici 5 dní v týdnu v odpoledních hodinách, a to zdarma a na základě dobrovolné docházky. Je určena pro děti a mladé lidi ve věku 11–23 let z Pacovska. Posláním této služby je vytvářet bezpečný prostor pro děti a mládež k smysluplnému trávení volného času, v němž pracovníci poskytují informace, podporu a pomoc vyplývající z individuálních potřeb dětí a mládeže z Pacova a okolí. Snahou je motivovat děti a mládež k zodpovědnosti za vlastní život a předcházet tak sociálním a jiným rizikům. Kromě výše uvedeného realizují pracovníci besedy a jiné aktivity zaměřené na prevenci rizikového chování, poskytují sociální poradenství, pomoc při vyplňování potřebných dokumentů, jednání s úřady, kontaktu se společností a v neposlední řadě nabízejí pestré škálu možností trávení volného času, v nichž se mohou jednotlivci seberealizovat.

NZDM má striktně daná pravidla, která zakazují šikanu, agresivní chování, přístup pod vlivem návykových látek apod.

- **Rodinné centrum Sovička**

Posláním této organizace se sídlem v Pacově je posílení role rodiny a rodičovské výchovy ve společnosti.

V rámci tohoto poslání má zejména podpůrnou, vzdělávací, terapeutickou a relaxační funkci. Rodinné centrum Sovička je místo, kde se rodiče (příp. prarodiče) s malými dětmi mohou neformálně scházet, vyměňovat si zkušenosti, zúčastňovat se různých programů či se aktivně podílet na jejich vytváření. Zejména matkám organizace umožňuje vyjít z izolace, posilovat sebevědomí, uplatnit své znalosti a dovednosti, udržovat profesní orientaci apod.

Pro děti jsou v rodinném centru připraveny pravidelné týdenní programy (herny, skotačení s básničkami, cvičení, anglický jazyk aj.), během nichž se zdokonalují ve svých dovednostech, budují nová přátelství, získávají nové zkušenosti a informace. Organizace také pořádá výlety, pravidelné zábavné akce pro veřejnost (Den dětí, pálení čarodějnic, dětské karnevaly apod.) nebo besedy s odborníky.

V létě RC Sovička realizuje pravidelné týdny letní družiny (obdoba příměstského tábora). Nabízí také hlídání dětí.

- ***Dětská skupina Domeček (péče o děti předškolního věku)***

Dětská skupina Domeček je alternativní službou péče o děti předškolního věku. Je zřízena dle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, v platném znění. Služba je poskytována dětem ve věku od 1,5 roku do 5 let. Program a denní režim je uzpůsoben dětem a je podobný režimu v mateřské škole, respektuje však vývojový stupeň mladších dětí (nošení plen přes den apod.). Kolektiv maximálně 8 dětí slibuje individuální přístup. Děti mohou docházet různé dny v týdnu na dopoledne, odpoledne nebo celý den. Péči vždy zabezpečují 2 vychovatelky. Prostory skupiny disponují i Montessori koutkem. Plán výchovy a péče je zaměřen na formování osobnosti a rovnoměrný fyzický a psychický vývoj dítěte. Děti jsou vedeny ke vzájemné spolupráci a pomoci, rozvoji uměleckých a tvořivých schopností.

- ***Terénní programy Sovy (Oblastní charita Jihlava)***

Terénní programy Sovy jsou sociální službou určenou pro lidi žijící ve vysoké míře sociálního vyloučení. Smyslem těchto terénních programů je zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, poskytování pomoci při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí osobám, které žijí v sociálně vyloučeném prostředí, lokalitách, komunitách s cílem prevence prohloubení sociálního vyloučení a s následným začleněním do společnosti.

TP Sovy působí od roku 2014 v lokalitě Hrádek u Pacova. Dospělým lidem služba nabízí základní sociální poradenství, doprovod při jednání na úřadech, pomoc s listinami, pomoc při vyřizování osobních dokladů, sociálních dávek, pomoc při získávání zaměstnání, při řešení dluhů, ztrátě bydlení, materiální pomoc atd.

S dětmi pracovníci realizují aktivity zaměřené na individuální a skupinovou přípravu do školy a volnočasové aktivity.

- **Klíč – centrum pro rodinu (Oblastní charita Pelhřimov)**

Klíč – centrum pro rodinu je terénní sociální služba, která je určena rodinám s nezletilými nebo nezaopatřenými dětmi ohroženými vnějšími i vnitřními vlivy (sociální vyloučení, nezaměstnanost, domácí násilí aj.), které nejsou schopny řešit vzniklou nepříznivou situaci vlastními silami; dále těhotným ženám v nesnázích a rodičům odloučeným od svých dětí. KLÍČ pomáhá rodinám ke zlepšení jejich fungování – pomáhá jim uvědomit si a naplnit potřeby jednotlivých členů. Posláním služby je, aby se rodičům i dětem společně žilo lépe. Služba je poskytována převážně v bydlišti uživatelů (vč. ORP Pacov), a to bezplatně na základě jejich potřeb a možností.

Pracovníci pomáhají s výchovou a vzděláváním dětí, hospodařením rodiny (rozpočet, dluhy, dávky), doprovody a telefonáty (úřad, lékař, škola), hledáním zaměstnání, vhodného bydlení aj. Cíle služby jsou zejména pomoc se zajištěním nejdůležitějších potřeb rodiny; podpora rodičovských kompetencí; ochrana práva dítěte, které žije v sociálně znevýhodněném prostředí, na příznivý vývoj a řádnou výchovu; udržení dítěte v podmínkách funkční rodiny – prevence odebrání dítěte z rodiny; prevence sociálně patologických jevů – zejména týrání, zneužívání, zanedbávání a bezdomovectví; zvýšení sociálních kompetencí uživatelů – vedení uživatele k tomu, aby byl schopen předejít vzniku nepříznivé životní situace a samostatně řešit své běžné záležitosti; pomoc rodičům se zkontaktováním dítěte v náhradní výchově a jeho návratem; pomoc těhotným ženám v sociálně právní oblasti.

2.1.9 Aktuální situace a dopady pandemie Covid – 19

Pandemie onemocnění Covid – 19 výrazně ovlivnila už poslední měsíce školního roku 2019/2020, kdy se od 12. března až do 17. května 2020 v rámci prvního nouzového stavu kompletně uzavřela školská zařízení.

Významně pak další nouzový stav zasáhl i následující školní rok 2020/2021, který byl v průběhu října a listopadu 2020 s menšími přestávkami ve znamení distanční výuky a dále pak celoplošně od 1. března 2021. V závěru dubna pak došlo ke znovuotevření škol formou rotační výuky pro první stupeň, na konci dubna a během května se přidal touto formou docházky druhý stupeň a k plné prezenční výuce bez rotace na všech ZŠ došlo až 24. května 2021.

Realizační tým MAP se snažil v nelehké době uzavření školských zařízení a velmi rychlého přechodu na on-line výuku v mateřských i základních školách podpořit několika způsoby. Šlo zejména o následující kroky:

- Propojení základních škol s pí. Hyksovou z projektu Syto – pomoc s konkrétnější domluvou podpůrných školení na Teams pro školy (zdarma v rámci Syto).
- Distribuce informace pro ZŠ ohledně možnosti internetu zdarma od společnosti Starnet pro sociálně slabé rodiny.
- Nabídka logopedické péče (Skype, messenger, Whatsapp) on-line zdarma, sdílená logopedka s nabídkou osobně kontaktovala rodiče, později logopedická péče formou „video za video“.
- Nabídka MAP "ušitá na míru" pro každou školu, členěná dle potřeb cílových skupin (pedagog, rodiče) - jednalo se o tipy, metodiky pro rodiče, instruktáže, odkazy, sdílení informací atd. z jiných institucí, z jiných MAP, z FB atd., které byly prověřeny, selektovány a přizpůsobeny aktuální situaci a potřebám ze škol.
- Mapování zájmu pedagogů o on-line vzdělávací webináře MAP.
- Sdílení a přeposílání nabídek tematických webinářů, konferencí, on-line akcí pro žáky atd. (např. webináře pro ŠPP škol, nabídka konference MŠMT).
- Zajištění webináře Psychohygiena v době Covid pro pracovníky škol členy pracovních skupin i přizvané hosty
- Všem MŠ zaslány v době znovuotevírání školek podpůrné materiály "Až se sejdeme ve škole, krizové plány" (převzaté od jiných společností s možností distribuce)
- Mapování potřeb MŠ před otevřením školek prostřednictvím elektronické ankety + práce s výstupy.
- Všem ZŠ zaslán v době znovuotevírání škol odkaz na FAQ k 1. fázi návratu žáků do škol, dále výchovným poradcům materiály (převzaté od jiných společností s možností distribuce), jak zahájit

výuku po dlouhé zvláštní odmlce - "Spolu to zvládneme, práce se třídou po půlročním odloučení - pro učitele 2. stupně" a "Sborník technik pro třídnické hodiny v době po karanténě - Jsme z toho venku?".

- Po znovuotevření škol během května 2021 v rámci spolupráce s NZDM Spirála realizovány Restart programy v rámci třídnických hodin pro 6. – 9. ročníky ZŠ, další běh Restart programů září – říjen 2021

Kromě výše uvedeného realizační tým MAP v době nouzového stavu a nejvýraznějších vládních opatření pracoval s lektory centra 3D tisku na tvorbě katalogu produktů 3D tisku (k následné nabídce zapojeným ZŠ a MŠ), metodice pro zájmový kroužek 3D tisku a rovněž byly vyrobeny spony na roušky a respirátory, které byly následně distribuovány do DSS Pacov.

V průběhu prvního pololetí 2021 byly také realizovány dva odpolední webináře pro rodiče a veřejnost (Rizikové chování u dětí a mládeže, sebepoškozování a Jak mít šťastného a spokojeného prvňáčka) a jeden pro ředitele školských zařízení (Novela právních předpisů ve školství od 1.1.2021).

Na situaci uzavírání nejen školských zařízení, ale v podstatě všech kulturních a sportovních akcí reagovalo i Rodinné centrum Sovička. Připravilo pro rodiny s dětmi venkovní tematické akce (např. velikonoční stezka Pacovem, poznávání zvířat dle obrázků na plotě zahrady, čarodějnické překvapení s úkoly na zahradě centra, odkazy na domácí aktivity pro děti), uspořádalo dobrovolnické vánoční a velikonoční pečení cukroví zejména pro členy složek v první linii (IZS, HZS, zařízení sociálních služeb v Pacově a okolí...), zajistilo distribuci respirátorů a potravinových balíčků od nadací pro ekonomicky slabé rodiny. Také na svém FB profilu sdílelo odkazy na webináře a informace zabývající se rodinnými tématy a problematickými oblastmi, které současná situace do rodin přinesla.

Co se týče dopadů pandemie onemocnění Covid-19 v oblasti vzdělávání nejen na obyvatele (žáky, jejich rodiny i pedagogy) území ORP Pacov, ale celé společnosti, lze říct, že se odrazila zejména v tématu zdraví a duševní pohody, úrovně vzdělávání, způsobech vzdělávání ze strany pracovníků škol a změnil se i socioekonomický stav rodin. Velmi důležitým aspektem, který distanční výuka přinesla je, že zatímco škola dává dětem v útlém věku autonomii postupně, v rámci distance bylo od dětí vyžadováno více, než je z vývojového hlediska vhodné. Pedagogové byli kromě nutnosti plánovat výuku na dálku zahlceni výrazně

vyšším objemem komunikace, stejně tak školy jako instituce. V důsledku snížení personálních kapacit z důvodu uzavření také školy musely operovat s rozdílným personálním rozložením. Rodiny samotné byly významně zatíženy novou povinností zajistit kompletní alternativní péči o své dítě (od stravování až po vzdělávání) – pokud se nemohli postarat sami (popř. pověřit rodinné příslušníky či starší sourozence), bylo nutno najít a platit hlídání, což významně zasáhlo do rozpočtu mnoha rodin a mohla se tak podstatně změnit jejich ekonomická situace.

Zdroj: Eduin.cz

2.1.10 Návaznost na dokončené základní vzdělávání (úzká provázanost s KAPem)

Na úrovni Kraje Vysočina je zpracováván Krajský akční plán vzdělávání v Kraji Vysočina, tzv. KAP. Ten řeší zejména rozvoj středních a vyšších odborných škol v Kraji Vysočina ve smyslu plánování strategických kroků vedoucích ke zvýšení kvality vzdělávací soustavy v sekundárním a částečně i terciálním vzdělávání. Povinné priority MAP a KAP se vzájemně nepřekrývají, ale v rámci tvorby KAP je několik tzv. průřezových priorit, které vedle SŠ a VOŠ zahrnují i oblast předškolního a základního vzdělávání. Konkrétně jde o priority:

- Rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků;
- Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání (podpora zájmu, motivace a dovedností v oblasti vědy, technologií, inženýringu a matematiky „STEM“, což zahrnuje i EVVO – environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu);
- Kariérové poradenství v základních školách.

Mezi MAP a KAP probíhá přenos informací na úrovni průřezových priorit, které mohou být shodné, v rámci MAP jsou ale určeny pro ZŠ nebo MŠ. Je proto důležitý včasný přenos informací o plánovaných aktivitách a potřebách škol. Pro tyto účely je vždy jeden člen realizačního týmu KAP zároveň členem řídicího výboru MAP. Tím by měl být zajištěn potřebný přenos informací mezi KAP a MAP na území Kraje Vysočina.

V území SO ORP Pacov se nacházejí dvě školy zajišťující sekundární vzdělávání, a to Gymnázium Pacov a Soukromá střední škola pedagogiky a sociálních služeb, s.r.o. v Obratani. Jedná se o školská zařízení umožňující střední vzdělávání a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Studenti mají v regionu na výběr studium gymnazijního zaměření nebo si mohou zvolit střední pedagogické vzdělávání.

Většina studentů dojíždí do okolních ORP nebo větších sídel sousedních krajů. Vzhledem k velikosti území a sídelní struktury je přítomnost dvou středních škol nadstandardní.

Absolventi středních škol mají v území ORP Pacov šanci najít zaměstnání ve školství, stavebnictví, zemědělství, kožedělném, strojírenském a dřevozpracujícím průmyslu, obchodu, hotelnictví, potravinářství nebo zdravotnictví.

Tabulka 35: Seznam středních škol na území ORP Pacov

Vzdělávací zařízení	Základní údaje			Školy a školská zařízení			Kapacita		
Název	Počet subjektů	Sídlo	Zřizovatel	SŠ	SŠ soukromé	ZPDVPPS*	SŠ	SŠ soukromé	ZPDVPPS*
Gymnázium Pacov	1	Pacov	Město Pacov	1			200		
Soukromá střední škola pedagogiky a sociálních služeb, s.r.o.	1	Obrataň	Společnost s ručením omezeným		1	1		680	Neuvádí se

Zdroj dat: Vlastní šetření

* Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků – soukromé

Tabulka 36: Vazba mezi KAP Kraje Vysočina a MAP ORP Pacov II

KAP Kraje Vysočina (poslední aktualizovaná verze Prioritizace potřeb - září 2019)		MAP ORP Pacov (poslední aktualizovaná priorit a cílů - verze říjen 2020)	
Oblast podpory	Obecný cíl	Priorita	Cíl
1. Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	A 1.3 Zvýšení úrovně rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě u žáků ZŠ, SŠ/VOŠ s důrazem na úzké propojení. vzdělávacího obsahu a metod výuky ve školách s aktuálními trendy vývoje v podnikatelské praxi (aktivizační výuka).	Priorita II. Rozvoj pre/gramotností a podpora klíčových kompetencí předškolního, základního a zájmového/neformálního vzdělávání	2.3 Rozvoj klíčových kompetencí (občanské, sociální, kreativita a podnikavost aj.) 2.4 Podpora odborných kapacit, osobnostně sociálního a profesního růstu pedagogických pracovníků/lektorů zájmového/neformálního vzdělávání a sdílení dobré praxe
2. Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)	A.2.1 Posílení motivace dětí, žáků a studentů, ale i rodičů k rozvíjení kompetencí v technické a přírodovědné oblasti (včetně environmentálního vzdělávání).	Priorita I. Zajištění dostupnosti a zvýšení kvality infrastruktury předškolního, základního a zájmového/neformálního vzdělávání Priorita II. Rozvoj pre/gramotností a podpora klíčových kompetencí předškolního, základního a zájmového/neformálního vzdělávání	1.2 Zajištění moderního a vyhovujícího materiálního a technického vybavení škol, školských zařízení a subjektů zájmového/neformálního vzdělávání včetně přilehlých/souvisejících prostor s důrazem na zvyšování kvality vzdělávání (3D centrum) 2. 1 Rozvoj polytechnického vzdělávání a EVVO (technické, řemeslné a přírodovědné obory) 2.2 Rozvoj pre/gramotností (digitální, čtenářská, matematická, jazyková, mediální)
3. Rozvoj kariérového poradenství	A.4.1 Vybudování funkčního systému a zkvalitnění všech procesů kariérového poradenství ve školách.	Priorita II. Rozvoj pre/gramotností a podpora klíčových kompetencí předškolního, základního a zájmového/neformálního vzdělávání Priorita III. Rozvoj inkluzivního vzdělávání, spolupráce a zlepšení bezpečného klima v předškolním, základním a zájmovém/neformálním vzdělávání	2.4 Podpora odborných kapacit, osobnostně sociálního a profesního růstu pedagogických pracovníků/lektorů zájmového/neformálního vzdělávání a sdílení dobré praxe 3.2 Rozvoj efektivního systému spolupráce mezi subjekty a cílovými skupinami
4. Rozvoj výuky cizích jazyků	B 7.1 Zvýšení úrovně jazykových kompetencí absolventů škol na úroveň odpovídající nejen požadavkům vzdělávacích institucí poskytujících další stupeň vzdělávání a následně zaměstnavatelů, ale také bezproblémové komunikaci a orientaci v multikulturním světovém kontextu (včetně orientace v cizojazyčných digitálních zdrojích a komunikačních médiích).	Priorita II. Rozvoj pre/gramotností a podpora klíčových kompetencí předškolního, základního a zájmového/neformálního vzdělávání Priorita III. Rozvoj inkluzivního vzdělávání, spolupráce a zlepšení bezpečného klima v předškolním, základním a zájmovém/neformálním vzdělávání	2.2 Rozvoj pre/gramotností (digitální, čtenářská, matematická, jazyková , mediální) 2.4 Podpora odborných kapacit, osobnostně sociálního a profesního růstu pedagogických pracovníků/lektorů zájmového/neformálního vzdělávání a sdílení dobré praxe 3.2 Rozvoj efektivního systému spolupráce mezi subjekty a cílovými skupinami

	B 7.2 Podpora rozvoje odborných a zejména didaktických kompetencí pedagogických pracovníků vyučujících cizí jazyky i jazykových kompetencí nejazykářů.		
5. Rozvoj digitálních kompetencí (včetně konektivity a bezpečného internetu)	B.8.1 Pokračovat v podpoře proměny tradiční výuky v rámci počátečního vzdělávání směrem k výuce zaměřené na transferový rozvoj digitální gramotnosti žáků jako průřezové klíčové kompetence.	Priorita II. Rozvoj pre/gramotností a podpora klíčových kompetencí předškolního, základního a zájmového/neformálního vzdělávání Priorita III. Rozvoj inkluzivního vzdělávání, spolupráce a zlepšení bezpečného klima v předškolním, základním a zájmovém/neformálním vzdělávání	2.2 Rozvoj pre/gramotností (digitální, čtenářská, matematická, jazyková, mediální) 2.4 Podpora odborných kapacit, osobnostně sociálního a profesního růstu pedagogických pracovníků/lektorů zájmového/neformálního vzdělávání a sdílení dobré praxe 3.3 Rozvoj bezpečného a stabilního klima škol (rozvoj systému řízení a hodnocení kvality, řešení problémového chování dětí/žáků, zajištění školního psychologa, spolupráce s ŠPZ a NZDM, podpora manažerských a inovativních systémů)
6. Čtenářská a matematická gramotnost a obsah kurikula	B 9.1 Rozvoj čtenářské gramotnosti každého žáka vzdělávajícího se v rámci počátečního vzdělávání na jeho maximální dosažitelnou úroveň. B 9.2 Rozvoj matematické gramotnosti žáků jako komplexního souboru kompetencí (znalostí i dovedností), které se uplatňují při rozpoznání, formulování a řešení každodenního života v nejrůznějších situacích a kontextech, do nichž jsou tyto problémy zasazeny.	Priorita II. Rozvoj pre/gramotností a podpora klíčových kompetencí předškolního, základního a zájmového/neformálního vzdělávání Priorita III. Rozvoj inkluzivního vzdělávání, spolupráce a zlepšení bezpečného klima v předškolním, základním a zájmovém/neformálním vzdělávání	2.2 Rozvoj pre/gramotností (digitální, čtenářská, matematická, jazyková, mediální) 2.4 Podpora odborných kapacit, osobnostně sociálního a profesního růstu pedagogických pracovníků/lektorů zájmového/neformálního vzdělávání a sdílení dobré praxe 3.3 Rozvoj bezpečného a stabilního klima škol (rozvoj systému řízení a hodnocení kvality, řešení problémového chování dětí/žáků, zajištění školního psychologa, spolupráce s ŠPZ a NZDM, podpora manažerských a inovativních systémů)

Zdroj dat: dokumentace KAP - Kraj Vysočina, vlastní zpracování

2.2 Specifická část analýzy

2.2.1 Témata MAP v řešeném území

Klíčová témata (povinná, doporučená, volitelná) dle závazných postupů tvorby MAP jsou řešena s ohledem na území ORP Pacov.

Hlavní důraz je kladen na podporu dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem a dětí a žáků se SVP. Horizontálním principem průřezově se prolínajícím všemi tématy je inkluzivní přístup a princip vzdělávání. U témat (opatření) je brán ohled na rozvoj potenciálu a osobnosti dětí a žáků do 15 let.

Aktivity probíhají na celé vertikální úrovni vzdělávání – děti/žáci/studenti, pedagogičtí pracovníci, vedoucí pracovníci škol, rodiče, a to napříč horizontálními vzdělávacími oblastmi a obory – péče o děti do tří let věku, předškolní a základní vzdělávání, neformální a zájmové vzdělávání včetně knihoven, muzeí, NNO a veřejnosti.

Témata v ORP Pacov:

Povinná témata MAP II:

- Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání (dále ZV),
- Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost-kvalita-inkluze,
- Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem.

Volitelná témata MAP II:

- Implementace aktivit k naplnění doporučených opatření MAP (v případě, že je obsahuje SR MAP zpracovaný pro ORP).
- Implementace aktivit k naplnění průřezových a volitelných opatření MAP (v případě, že je obsahuje MAP zpracovaný pro ORP).

Doporučená témata MAP II (s vazbou na Krajské akční plány):

- Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání a EVVO
- Rozvoj podnikavosti a kreativity dětí a žáků,
- Kariérové poradenství na ZŠ

Průřezová a volitelná opatření MAP:

- Rozvoj digitálních kompetencí dětí a žáků,
- Rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka,
- Rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků,
- Rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí a žáků.

Priority a cíle MAP ORP Pacov:

PRIORITA I Zajištění dostupnosti a zvýšení kvality infrastruktury předškolního vzdělávání:²¹

- SC 1.1 Zajištění dostupnosti a vyhovujícího stavebně-technického stavu škol, školských zařízení a subjektů zájmového/neformálního vzdělávání včetně přílehlých/souvisejících prostor a bezbariérovosti s důrazem na zvyšování kvality vzdělávání,
- SC 1.2 Zajištění moderního a vyhovujícího materiálního a technického vybavení škol, školských zařízení a subjektů zájmového/neformálního vzdělávání včetně přílehlých/souvisejících prostor s důrazem na zvyšování kvality vzdělávání.

PRIORITA II Rozvoj pre/gramotností a podpora klíčových kompetencí předškolního, základního a zájmového/neformálního vzdělávání

- SC 2.1 Rozvoj polytechnického vzdělávání a EVVO (technické, řemeslné a přírodovědné obory) s důrazem na uplatnění na trhu práce,
- SC 2.2 Rozvoj pre/gramotností (digitální, čtenářská, matematická, jazyková, mediální) a rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka,

²¹ Každá priorita a její cíle jsou podrobněji rozpracovány ve 3. části dokumentu MAP Strategický rámec MAP.

- SC 2.3 Rozvoj klíčových kompetencí (občanských, kulturní identity, kreativity a podnikavosti, iniciativy),
- SC 2.4 Podpora odborných kapacit, osobnostně sociálního a profesního růstu pedagogických pracovníků/vedoucích kroužků a sdílení dobré praxe.

PRIORITA III Rozvoj inkluzivního vzdělávání, spolupráce a podpora bezpečného klima škol

- SC 3.1 Rozvoj inkluzivního vzdělávání (inkluzivita, individualizace, podpora dětí s SVP a ohrožených školním neúspěchem, podpora rovného přístupu ve vzdělávání),
- SC 3.2 Rozvoj efektivního systému spolupráce mezi subjekty a cílovými skupinami,
- SC 3.3 Zlepšení klima škol (rozvoj systému řízení a hodnocení kvality, řešení problémového chování dětí/žáků, zajištění školního psychologa, spolupráce s ŠPZ a NZDM, podpora manažerských a inovativních systémů, rozvoj bezpečného a stabilního klima škol)

Cíle MAP ve vazbě na povinná, doporučená a volitelná opatření (témata) Postupů MAP se třemi úrovněmi vazby (1 - slabá, 2 – střední, 3 – silná)

Tabulka 37: Cíle MAP ve vazbě na povinná, doporučená a volitelná opatření

Opatření MAP		PRIORITA I		PRIORITA II				PRIORITA III.		
		Cíl 1.1	Cíl 1.2	Cíl 2.1	Cíl 2.2	Cíl 2.3	Cíl 2.4	Cíl 3.1	Cíl 3.2	Cíl 3.3
Povinná opatření	Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost - inkluze - kvalita	xxx	xxx	xx	xx	xx	xxx	xxx	xxx	xxx
	Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání	xx	xx	x	xxx	x	x	xx	x	x
	Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem	xxx	xxx	xx	xx	xx	xxx	xxx	xxx	xxx
Doporučená opatření	Rozvoj podnikavosti a kreativity dětí a žáků	xx	xx	xxx	xx	xxx	x	x	x	xx
	Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání a EVVO	xx	xx	xxx	xx	x	x	x	x	x
	Kariérové poradenství na základních školách	x	x	xx	x	x	x	x	x	xxx
Volitelná a průřezová opatření	Rozvoj digitálních kompetencí dětí a žáků	xx	xx	xx	xxx	xx	x	x	x	x
	Rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka	xx	xx	xx	xxx	x	x	xx	x	x
	Rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků	x	x	x	x	xxx	xx	xx	xxx	xxx
	Rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí a žáků	x	x	x	x	xxx	x	x	x	x

Zdroj dat: MŠMT, vlastní zpracování

2.2.2 Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území – jejich zapojení, způsob spolupráce a komunikace apod.

Cílem této analýzy je systematicky poznat základní charakteristiky cílových skupin v několika sledovaných oblastech. Při analýzách byla důležitá spolupráce se školami a školskými zařízeními, představiteli obcí a dalšími partnery. V rámci této činnosti proběhly individuální rozhovory a konzultace s cílovými skupinami a organizacemi, setkání s představiteli obcí a konzultace s odborem školství v ORP Pacov. Důležitá byla jejich ochota při dotazování a specifikaci některých klíčových informací.

Celkově z analýzy vyplývají jako klíčové cílové skupiny rodiče, děti a žáci škol a školských zařízení, pedagogičtí pracovníci, vedoucí pracovníci škol a představitelé obcí. Současně mají pochopitelně největší očekávání a kladou vysoké nároky na školy a školská zařízení především ve finanční oblasti a kvalitě vzdělávání. Jejich očekávání bývají často v rozporu. Zmíníme například fenomén slučování škol, který škole (potažmo zřizovateli) snižuje náklady, ale bohužel často také kvalitu. Pedagogičtí pracovníci preferují nižší počty dětí ve třídách, stejný zájem mají rodiče. Jedná se samozřejmě o přínos především pro děti a žáky, kterým tak jednotlivě může být věnována větší pozornost, podpořena seberealizace a je tak lépe uplatněn individuální přístup skloňovaný dnes ve všech pádech. V rozporu s tímto principem jsou školy, školská zařízení, obce a zřizovatelé, kteří vyšším počtem žáků/dětí ve třídách snižují své náklady. Jako opatření a střední cestou této situace je při zvyšujícím se počtu žáků/dětí alespoň udržet kvalitu, ale v lepším případě se ji snažit ještě pozvednout především v oblasti procesů a tzv. přidané hodnoty ve výuce.

Největší rizika nesou školy a školská zařízení a následně jejich zřizovatelé, v našem případě především obce. Týkají se jich hlavně rizika finanční, nepříznivého demografického vývoje nebo kvality vzdělávání. V tomto směru navázání rozmanitých forem spolupráce zvýší celkově kvalitu vzdělávání. Další rizika jsou spojována s pedagogickými pracovníky. Uvedme například významné ohrožení syndromem vyhoření a s ním spojený neprofesionální přístup, nízká motivace pedagogů ze strany vedení nebo vysoká fluktuace. Určitá rizika jsou spojena i s rodiči (neochota spolupracovat, nedůvěra). Další dotčené skupiny jsou zmíněny okrajově pro přehlednost a komplexnost analýzy.

Opatření jsou samozřejmě vázána na vlastníka rizika. Z tohoto pohledu řešení problematiky z velké části ulpívá na školách a školských zařízeních a stejnou ne-li větší měrou na jejich zřizovatelích, tj. obcích. Jedná se především o **zajištění finančních prostředků**, následně ale i zajištění kvality vzdělávání v oblasti vstupů, výstupů, procesů a tzv. přidané hodnoty. Další potřebu opatření vidíme ve finanční a morální **motivaci pedagogů** ze strany vedení a v podpoře jejich vzdělávání, **rozvoji pre/gramotností a klíčových kompetencí**, dostatečném **materiálním a technickém vybavení**, **podpoře spolupráce na všech vertikálních a horizontálních úrovních**, **informovanosti a strategického řízení** a **podpoře neformálního a zájmového vzdělávání**. Součástí těchto opatření je i zajištění školního psychologa a rodilého mluvčího. Všechna opatření respektují inkluzivní přístup, podporu bezpečného klimatu ve školách a holisticky profesionální přístup a moderní principy ve vzdělávání.

Tabulka 38: Analýza základních cílových skupin (očekávání, rizika, komunikace, opatření)

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti, žáky v MŠ, ZŠ nebo mají zájem o MŠ, ZŠ	- kvalitní vzdělávání (inovativní a moderní metody a formy výuky, bezpečné prostředí škol z hlediska dostupnosti, infrastruktury, vybavení; bezpečné prostředí a klima školy z hlediska psychické hygieny, kvalifikovaní pedagogičtí pracovníci; respektující přístup mezi dětmi/žáky a učiteli; využívání výukových programů a nabídek pro školy, např. z muzeí, knihoven, od spolků; užší spolupráce škol, spolků, obcí a organizací vč. SŠ, gymnázií) - vyváženost rozvrhů a dodržování psychické hygieny (relaxační prostory, terénní výuka, venkovní učebny), přihlédnutí k dojíždějícím žákům – přizpůsobení výuky na navazující spoje (komunikace a spolupráce s dopravci) - kvalitní a vyvážené stravování (sledování moderních trendů, zdravé potraviny a zdravé pokrmy z nich, využívání regionálních produktů, alternativní stravování s přihlédnutím ke specifickým dietám a alergiím, vhodné rozvržení jídel v nabídce dne i celého týdne) - pestrá nabídka mimoškolních aktivit a činností - nabídka školních družin – prázdninový provoz, programy, příměstské tábory - přijatelné ceny za služby škol - dostatečná kapacita především v MŠ - zajištění zařízení pro děti, které nedovršily 3 let věku (zařízení jeslového typu, rodinné centrum apod.)	- nedostatečná spolupráce rodiny se školou, neochota spolupracovat - neschopnost a neochota hradit náklady na školní aktivity zkvalitňující výuku, stravování a volný čas - neadekvátní požadavky ze strany rodičů - malá informovanost a nevyužívání aktivit škol a volnočasových aktivit - nedůvěra rodičů v malé regionální školy - nedůvěra rodičů v kvalifikovanost pedagogů - nedostatek míst MŠ pro děti - nedostupnost nebo nedostatek míst zařízení pro děti mladší 3 let	- osobní (třídní schůzky, SRPDŠ, školní rada, akce pro rodiče s dětmi, brigády a spolupráce na projektech školy, konzultace s pedagogy, dny otevřených dveří, prezentace na akcích...) - média (články ve zpravodajích, webové stránky škol, elektronická komunikace, případně informování v rádiu či TV ...) - osobní schůzka před zahájením docházky do MŠ a povinné školní docházky; spolupráce MŠ a ZŠ (rodiče se mohou zapojit)	- prověřit a zkvalitnit informační kanály (webové stránky, přehled školních, mimoškolních i volnočasových aktivit, katalogizace a elektronizace dat) - motivovat rodiče k využívání nabídky škol a volnočasových aktivit (zlomení nedůvěry) - zkvalitnit PR škol - prověřit nabídku aktivit škol - vzdělávací aktivity pro rodiče - motivační aktivity pro zvýšení spolupráce rodiny a školy - prověřit neuspokojenou potřebu rodičů na dostatek volných míst pro děti v MŠ - zjistit zájem o zařízení jeslového typu a zařízení pro péči o děti do 3 let věku

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Školy a školská zařízení	- udržení nebo zvýšení stávající nabídky a standardu výuky na úrovni vstupů, procesů, přidané hodnoty a výstupů - naplněná kapacita - zájem žáků, rodičů o dění ve škole - zájem zřizovatele, sponzorů - dostatek finančních prostředků a jistota financování - zvýšení podpory ze strany státu, kraje, obce (finance, vhodně řešená legislativa) - zdravé prostředí a klima školy (vč. školního psychologa, výchovných poradců, kariérních poradců, kvalifikovanost a profesionalita pedagogických sborů) - "dobré jméno" školy a školského zařízení	- pokles nebo stagnace kvality vzdělávání na úrovni vstupů, procesů, přidané hodnoty a výstupů - nepříznivá demografická křivka, konkurence škol - nedostatečná kapacita MŠ - neochota Kraje Vysočina navýšit kapacitu ZUŠ - neochota ke spolupráci se zřizovatelem - neochota ke spolupráci s rodiči, žáky, dětmi - nedostatek financí - nedostatečné PR škol - nedostatek odborníků (např. asistenti pedagoga, školní psycholog)	- školní rada - školní parlament - SRPDŠ - pedagogické porady - další standartní komunikace - jednání zřizovatelů a vedení škol	- pravidelné setkávání a strategické plánování - zabezpečení kvality škol na úrovni vstupů, procesů, výstupů a přidané hodnoty* - zjistit potřebu školního psychologa a případné jeho zajištění - navýšení kapacity MŠ, ZUŠ - investice (snižování provozních výdajů, např. zateplení budov) - zvýšit důvěru veřejnosti ke kvalitám škol, zefektivnit PR škol

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	MŠ: - hrát si a objevovat - pestré sportovní, relaxační a tvořivé aktivity ZŠ: - zábavná, pestrá a hravá forma výuky (názornost, atraktivnost, simulační hry, projektové vyučování ...) - dostatek motivace a podpory od pedagogů - rozsah a kvalita vybavení - nadstavbová výuka (terénní výuka, vyučování v praxi) - pestrá nabídka mimoškolních a volnočasových aktivit - minimální hodinové zatížení (minimální rozsah výuky) a vhodně nastavený rozvrh hodin	- nedostatečný zájem o kvalitnější vzdělávání a mimoškolní aktivity - neochota spolupracovat s pedagogy, rodiči - šikana (tolerovaná, neadekvátně řešená, nedůvěra k výchovným poradcům ...) - nevhodně zvolené obory, SŠ, neuplatnitelnost na trhu práce - nezvládnutá inkluze, nepříznivé psychické dopady - záškoláctví a další kázeňské prohřešky - přetížení žáků, nevhodné nastavení rozvrhů hodin, osnov	- osobní (komunikace s pedagogy, školní parlamenty, třídnické hodiny, školní časopis, SRPDŠ, žáci mezi sebou, akce školy ...) - média (internetové stránky, sociální sítě, plakátování, regionální zpravodaje, interaktivní projekty na webových stránkách pro žáky školy ...) - schránka důvěry, výchovní poradci, školní psycholog - respektující přístup a komunikace	- prověřit potřebu kariérního poradenství - prověřit potřebu školního psychologa, fungování schránky důvěry a výchovných poradců - nastavit dostatečnou prevenci sociálně – patologických jevů - respektující partnerský přístup - prověřit fungování školního parlamentu, školního časopisu - zařídit pro školy školního psychologa a kariérní poradenství - připravit přehledy s nabídkou školních i mimoškolních a volnočasových aktivit - aktivizační metody výuky, motivování dětí/žáků - bezpečné klima

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Pedagogové a další zaměstnanci	- kvalitní pracovní podmínky (mzdové ohodnocení, motivace a podpora ze strany vedení, uznání společnosti) - kvalitní pracovní prostředí (atmosféra) - mzdové ohodnocení (osobní) za mimoškolní, nadstavbové aktivity k výuce - podpora pro celoživotní vzdělávání, DVPP - spolupráce s dětmi/žáky a rodiči - zájem o vzdělávání ze strany dětí/žáků, ale i rodičů - vhodně a efektivně nastavená pracovní doba (rozvrhy) - kvalitní a efektivní profesionální podpora (asistenti, školní psycholog, PPP, SPC ...)	- neprofesionální přístup (tolerování a nevhodné řešení šikany, nedostatečný individuální přístup k dětem, žákům, nepříznivé psychické dopady, ...) - neochota k celoživotnímu vzdělávání, DVPP - nedostatečná schopnost navázat s rodiči spolupráci - neochota podílet se na nadstavbových a mimoškolních aktivitách - nedostatek prostoru pro zkvalitňování procesů a přidané hodnoty - ohrožení syndromem vyhoření - nedostatek mužů ve školství - vysoká fluktuace (stoupající věk pedagogů) - vysoká administrativa - nedostatek motivace a podpory zaměstnavatele	- osobní (třídní schůzky, SRPDŠ, školní rada, akce pro rodiče s dětmi, brigády a spolupráce na projektech školy, pedagogické porady, dny otevřených dveří, školní ples, prezentace na akcích...) - média (standardní) - konzultace ŠPZ (PPP, SPC, školní psycholog, výchovní poradci, preventisti ...)	- finanční a morální motivace pedagogů ze strany vedení, zřizovatelů - inspirace dobrými příklady praxe - podpora a financování celoživotního vzdělávání a DVPP - profesionální konzultace ze strany školního psychologa a jiných odborníků - navázání spolupráce s organizacemi a spolky - navázání efektivní spolupráce s dětmi/žáky, rodiči (respektující přístup) - odměny/výhody za nadstavbové a mimoškolní aktivity - osobnostní sociální a profesní rozvoj (psychohygienu)

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	- kvalitní řízení školy - efektivní hospodaření školy a využívání prostředků - optimalizovat výdaje na provoz a investice - poskytování kvalitního vzdělání, úspěšná inkluze – uspokojení občanů - dostatečně řešené PR škol a školských zařízení - zájem obyvatel ze spádových obcí o služby školy - spolupráce s okolními obcemi (odkud žáci/děti dojíždí) - efektivní komunikace školy a obce (výroční zprávy, zpětné vazby, konzultace, porady a pravidelné schůzky s odborem školství, strategické plánování ...) - dostatečné a vhodně řešené dopravní spojení z/do obce a škol odkud žáci a děti dojíždí (četnost a časy) - informovanost od obce a školy, která je spádová nebo kam žáci/děti dojíždí - zajištění MŠ a ZŠ pro své občany - minimální nebo žádné příspěvky od obcí (jež nemají školy) na provoz a mzdy ZŠ a MŠ	- neefektivní řízení školy - nízká kvalita vzdělání, nedostatek nebo nevyužití kapacity MŠ a ZŠ, nedostatek financí, neochota ke spolupráci, nedostatek kvalitních pedagogických pracovníků, malá informovanost o škole ...) - nedostatek financí na běžný provoz a opravy - nedostatek financí na investice, vybavení, inkluzi - nedostatečný zájem o školu v daném území - rušení spojů, dopravní obslužnosti, nedostatečná infrastruktura - nepříznivý demografický vývoj a změny legislativy	- školní rada, SRPDŠ, výkazy a výroční zprávy - společná jednání ředitelů i za účasti zřizovatelů - výroční zprávy, výkaznictví - strategické plánování a řízení - projektové záměry	- pravidelná společná jednání zřizovatelů s vedením škol - využívání financování v rámci fondů EU - zjištění zájmu škol o služby školám (vzdělávání pedagogů a žáků, výukové programy, exkurze, terénní programy apod.) - podpora PR škol - zjištění kvality a efektivnosti škol
Ostatní zřizovatelé (mimo obce)	- udržet zařízení (být alternativou) - nabízet specializace - získat podporu - spolupráce s ostatními školami, zařízeními	- nedostatek zdrojů - velká specializace – nedostatek zájemců o služby zařízení - nezájem obce	- jednání s obcemi, školami a ostatními školskými zařízeními - PR a další propagační aktivity	- motivovat zaměření ze strany obce - podpora rozvíjení služeb pro občany

Zdroj dat: vlastní zpracování

3. Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území

Tabulka 39: Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	2	5	10	Změna energetického managementu, využití fondů, vlastní podnikatelské aktivity, vytváření finančních rezerv	Zřizovatelé škol a školských zařízení
Nedostatek financí na investice a vybavení	3	4	12	Využití fondů EU, vytváření finančních rezerv, aktivity spolupráce, sponzoring	Zřizovatelé škol a školských zařízení
Nedostatek financí na platy	2	4	8	Legislativa, nastavení normativů, efektivní alokace finančních prostředků	Stát
Nedostatek financí na projekty spolupráce a nadstavbové aktivity	2	3	6	Využití fondů EU, projektových záměrů a aktivit spolupráce	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Rizika financování z fondů EU (administrativa, sankce, předfinancování)	3	3	9	Zvýšení informovanosti, nabídka možností, vzdělávání	Žadatel o dotace; svazek obcí; MAS; zřizovatelé škol a školských zařízení
Nedostatečné využívání finančních prostředků z fondů EU	3	3	9	Zvýšení informovanosti, nabídka možností, vzdělávání	Svazek obcí; zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení; MAS
Finanční náročnost inkluzivního a individuálního přístupu	3	4	12	Využití fondů EU, aktivity a projekty spolupráce (např. vysoké a střední školy)	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Organizační riziko					
Nedostatek dětí/příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	3	3	9	Výhledové studie, podpora trendů vyšší	Zřizovatelé škol a školských zařízení

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
				porodnosti, strategické plánování a spolupráce	
Konkurence škol, přetahování žáků, nevhodné rozmístění v území	3	3	9	Spolupráce škol a obcí, strategické plánování	Zřizovatelé škol a školských zařízení
Nedostatek kvalifikovaného a profesionálního personálu a následná kvalita výuky	3	4	12	Vzdělávání, zvýšení profesní motivace, zlepšení pracovních podmínek, možnosti sebezrovoje a seberealizace	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení; kraj
Rušení dopravních spojů zajišťujících dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	2	4	8	Jednání o obnově spojů, spolupráce obcí, zajištění vlastních dopravních prostředků	Obce a zřizovatelé; kraj
Nezájem či neochota obcí ke spolupráci	2	4	8	Dojednání spolupráce, strategické plánování, snižování finančního podílu	Obce a zřizovatelé
Nedostatečná kapacita MŠ	3	2	6	Rozšíření kapacity výstavbou nové MŠ	Zřizovatelé škol; obce
Nedostatečná kapacita ZUŠ Pacov	3	2	6	Žádat Kraj Vysočina o navýšení kapacity	Zřizovatelé ZUŠ
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů, inkluzivní vzdělávání)	4	3	12	Upozornění na dopady změn legislativy	Obce a zřizovatelé
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku (slučování škol ...)	3	4	12	Upozornění na dopady změn legislativy	Obce a zřizovatelé
Technické riziko					
Nevyhovující technický stav budov ZŠ, MŠ	3	5	15	Využití fondů EU	Zřizovatelé škol a školských zařízení;

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
					školy a školská zařízení
Zastaralé či nevyhovující vybavení	4	4	12	Využití fondů EU, upozornění státu na nenaplněvané ustanovení zákona ve věci přispívání na učební pomůcky a vybavení	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Bezbariérovost, bezpečnost, hygienické podmínky	3	5	15	Využití fondů EU (projekty spolupráce – snažší dosažení finančních prostředků)	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Věcné riziko					
Neefektivní řízení školy, nedostatečná komunikace mezi vedením školy a pedagogy	3	4	12	Vytvoření komunikační strategie, poradenský servis, efektivita výběrového řízení, vzdělávání, zvýšení profesní motivace	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Nízká kvalita výuky	3	4	12	Zvýšení profesní a osobní motivace zaměstnanců škol, vzdělávání, seberozvoj a seberealizace pedagogických pracovníků, sledování kvality výuky ze strany obce ve spolupráci s ČŠI, prověření nabídky škol a personálního obsazení, vzdělávání pedagogů, podpora a rozvoj procesů a tzv. přidané hodnoty ve výuce	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Nezájem rodičů o spolupráci	3	3	9	Vzdělávání rodičů, vysvětlování problematiky vzdělávání, zefektivnit PR škol, zefektivnit prostředky informování rodičů,	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení; obce

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
				zefektivnit přístup školy – spolupráce ZŠ a MŠ	
Personální rizika (aprobovanost, fluktuace, věk, nezáměr o vzdělávání a spolupráci ...)	4	4	16	Finanční a morální motivace, vzdělávání pedagogických pracovníků, informování, vyhledávání lídrů, podpora osobnostního, sociálního a profesního rozvoje	Školy a školská zařízení
Nezdravé klima škol	3	4	12	Prevence sociálně-patologických jevů, vzdělávání, respektující a partnerský přístup	Školy a školská zařízení
Nedostatečná informovanost o volnočasových aktivitách	2	3	6	Zefektivnit prostředky informování veřejnosti, katalogizace dat	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Absence školního psychologa a nedostatečná spolupráce ŠPZ	4	3	12	Zajištění školního psychologa, finanční účast zřizovatele, meziobecní spolupráce, zajištění dostupnosti ŠPZ	Zřizovatelé škol a školských zařízení; školy a školská zařízení
Nezáměr dětí/žáků o zapojení se do aktivit škol	3	5	15	Motivace a zapojení žáků např. nabídkou i ze strany pedagogů; pestrá, hravá a zajímavá výuka; motivování učitelé, vzdělávání, partnerský přístup	Školy a školská zařízení
Rizika sociálně-patologických jevů, šikana, záškoláctví ...	3	3	9	Preventivní programy, spolupráce s odborníky, nízkoprahovým zařízením Spirála, vzdělávání pedagogických pracovníků	Školy a školská zařízení

Zdroj dat: vlastní zpracování

3.1 Východiska pro strategickou část

Na základě výsledků analýz dotazníkového šetření MŠMT ČR a na základě vlastního šetření v území navrhl realizační tým problémové oblasti, které předložil na jednáních pracovních skupin. Předložené problémové oblasti byly upraveny, odstraněny či doplněny podle reálné situace v území. Z problémových oblastí byly dále vybrány ty skutečně prioritní, případně vznikly sloučením několika problémových oblastí, opět podle reálných potřeb v území. Návrhy pracovních skupin a realizačního týmu následně upravil a schválil Řídící výbor. Na základě diskusí v pracovních skupinách a výsledků analýz byla realizačním týmem vypracována SWOT-3 analýza pro každou prioritní oblast. Návrhy byly v druhé polovině projektu aktualizovány a opět předloženy pracovním skupinám k posouzení a případnému upravení. SWOT- 3 analýzy prošly schválením Řídícího výboru.

3.1.2 Vymezení prioritních oblastí rozvoje v řešeném území

Každá prioritní oblast má definované své specifické cíle (dále SC) odpovídající principům SMART. V rámci všech priorit a cílů se prolínají horizontální principy, jelikož žádné z navržených opatření (potažmo projektových žádostí) nesmí být s nimi v rozporu. Rovný přístup a nediskriminace je součástí partnerství a spolupráce. V rámci projektu je respektována rovnost mužů a žen, žádné aktivity MAP nediskriminují na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, světového názoru, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace. Jsou dodržovány principy MAP (spolupráce, oslovení všech aktérů a veřejnosti do plánovacích procesů, principy dohody a otevřenosti, demokracie). Současně jsou zachovávány hodnoty a zásady komunitního a strategického plánování. Informování, plánovací a komunikační proces, akční a strategické plánování, finanční ohodnocení pracovníků a další aktivity MAP jsou genderově nediskriminující a vyvážené. Projekt dodržuje zásady pro dosahování rovnováhy mezi ekonomickou, sociální a environmentální oblastí. Žádné aktivity MAP nejsou v rozporu s udržitelným rozvojem. Žádná z priorit není v rozporu s horizontálními principy.

V rámci nastavení novely školského zákona (Zákon č. 561/2004 Sb.) inkluzivní vzdělávání/přístup chápeme jako průřezový princip, který je uplatněn horizontálně v návrhu priorit (rovné příležitosti). Každá priorita, cíl, opatření či projektový záměr je v souladu s tímto principem, který vychází i evropských principů rovných příležitostí.

Prioritní oblasti (včetně cílů jsou podrobně popsány v dokumentu Strategický rámec MAP):

- zajištění dostupnosti a zvýšení kvality infrastruktury předškolního vzdělávání,
- rozvoj pre/gramotností a podpora klíčových kompetencí předškolního, základního a zájmového/neformálního vzdělávání,
- rozvoj inkluzivního vzdělávání, spolupráce a podpora bezpečného klima škol.

Veškeré výstupy výzkumu potřeb mateřských a základních škol, které zprostředkovalo MŠMT ČR, a výstupy vlastního šetření analytické části včetně identifikace problémů, návrhu prioritních oblastí a cílů, byly

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

projednávány na jednání pracovních skupin. Jednotlivé pracovní skupiny byly sestaveny z aktérů v území. Výstupy byly dále projednány na Řídícím výboru MAP.

3.1.3 SWOT-3 analýzy pracovních skupin projektu MAP v ORP Pacov II

SWOT analýza je metoda, pomocí níž lze velmi přehledně identifikovat silné a slabé stránky ve vztahu k příležitostem a hrozbám, jejichž původcem je vnější prostředí. Název vychází z počátečních písmen anglických slov strengths (silné stránky), weaknesses (slabé stránky), opportunities (příležitosti) a threats (hrozby), které reprezentují 4 oblasti zájmu. Níže je uvedena SWOT - 3 analýza jednotlivých prioritních oblastí rozvoje vzdělávání na území SO ORP Pacov. Příčiny problémových oblastí jsou uvedeny v popisu jednotlivých SWOT analýz vždy u slabých stránek.

INKLUZIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, PODPORA ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ

SILNÉ STRÁNKY

- Školy jsou informovány a dostatečně využívají dotační tituly (především Šablony) k zajištění personálních kapacit (asistenti pedagogů, školní asistenti, speciální pedagogové, chůvy...)
- Učitelé cítí potřebu se vzdělávat a mají podněty pro zvýšení kvality inkluzivního vzdělávání a školy spolupracují
- ZŠ a MŠ v území mají odborníky a zkušenosti se speciálním vzděláváním (logopedická třída v MŠ a speciální třída na ZŠ)

SLABÉ STRÁNKY

- Chybějící individuální přístup pedagoga k žákovi s příslušnou speciální potřebou (vysoký počet žáků ve třídách, trvání na stereotypech v metodách a formách výuky), nedostatečně kvalifikovaní asistenti pedagogů a někdy neefektivní spolupráce s pedagogy, neefektivní začleňování žáků se sníženým intelektem (mentální retardací) a poruchami chování
- Nedostatečný praktický rozměr DVPP (často jen teoretické znalosti), chybějící přesah do praxe (výuky) – neučí zpracovat poznatky ze seminářů v praxi, chybějící koučink, mentoring a supervize
- Negativní vnímání a odmítání inkluze ze strany pedagogů i rodičů, mylné informace a nedostatečná osvěta v této oblasti, často neznalost komplexnosti podpůrných opatření

PŘÍLEŽITOSTI

- Zajištění a zapojení odborníků a expertů do projektů a do výuky, zvýšení informovanosti pedagogů a rodičů v této oblasti, navázání komplexnější spolupráce např. s PPP, SPC, celková úprava vyučovacího procesu
- Plná bezbariérovost objektů a dostatečná vybavenost kompenzačními a speciálními pomůckami
- Rozšíření možností DVPP o praktický rozměr (mentoring, supervize, koučink, efektivní praktické školení, organizování praktického procvičování získaných

HROZBY

- V některých školách jsou potřebné bezbariérové úpravy finančně velmi nákladné (a není možnost získat dotace)
- Nízká efektivita spolupráce s PPP a jejich nedostatečná kapacita
- Nedostatečně odborné nebo chybějící profesní kapacity v území (kvalitní asistenti pedagoga, školní psychologové, logopedi,...) a neúnosně vysoké počty dětí na třídách (není možné aplikovat inkluzivní/individuální přístup)

dovedností z kurzu)

Zdroj: vlastní šetření PS

Z hlediska inkluzivního vzdělávání a podpory rovných příležitostí se členové PS pro rovné příležitosti shodli na tom, že silnými stránkami v území je využívání dotačních titulů k zajištění personálních kapacit podporující inkluzivní vzdělávání a nastavení rovných příležitostí. Mezi silné stránky se také řadí dlouhodobé zkušenosti se speciálním vzděláváním a odborné kapacity. Patří sem především speciální třída ZŠ pro žáky se SVP a logopedická třída MŠ. Učitelé se chtějí vzdělávat a využívají nabízená školení zaměřená na inkluzi, speciální vzdělávání, prevenci školního neúspěchu atp.

Slabou stránkou byl shledán chybějící individuální přístup a s tímto bodem také související trvání na stereotypch v metodách a formách výuky. Slabou stránkou je nízká kvalifikovanost asistentů pedagogů a někdy neefektivní spolupráce mezi nimi. Složitější je také začleňování žáků se sníženým intelektem a poruchami chování. V území se také nachází školní objekty, které nejsou doposud částečně nebo zcela bezbariérové. Jako slabá stránka je vnímán nedostatečný praktický rozměr DVPP a chybějící mentoring a supervize. Velký vliv na stav inkluzivního vzdělávání má jeho negativní vnímání, nedostatečná informovanost a odmítání inkluzivních přístupů. Příčinou těchto problémů jsou vysoké počty dětí na třídách, vyhoření učitelů a trvání na stereotypch, uchopitelnost inkluzivního vzdělávání v praxi, nedostatečný praktický rozměr DVPP, celkové společenské vnímání inkluze, chybějící finanční prostředky na zajištění dostatečné kapacity personálu pro zajištění individuálního přístupu, administrativní náročnost dotačních titulů a nízké požadavky MŠMT na kvalifikaci asistentů pedagoga a dalšího personálu pracujícího s dětmi s SVP. Celkově na zavádění inkluze a rovného přístupu má negativní vliv uspěchané a neefektivní zavádění inkluzivního vzdělávání ze strany MŠMT. Nebyl dostatečně připraven prostor ve školách, školy a systém školství ČR nebyl připraven kapacitně, personálně ani finančně. Chybí dlouhodobá vize ČR, jak finančně zajistit inovace zavedené pomocí dotačních titulů.

Příležitostmi v území je zajištění expertů do výuky, rekonstrukce školních prostor, a tak zajistit lepší bezbariérovost v objektech. Rozšíření vzdělávání o praktický rozměr.

Hrozbami členové PS shledávají nedostatek finančních prostředků na rekonstrukce školních objektů a na zajištění odborných pracovníků. Obrovskou hrozbou je také nízká efektivita spolupráce s PPP, kdy jsou PPP přehlcné, čekací doba je velmi dlouhá a pracovník PPP nemá dostatek času na objektivní zhodnocení každého jedince, který má SVP. Hrozbou jsou nedostatečně kvalifikované profesní kapacity v území a vysoké počty dětí na třídách, kde není v praxi reálné efektivně praktikovat inkluzivní přístup.

PODPORA ZVÝŠENÍ KVALITY VZDĚLÁNÍ V MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI

SILNÉ STRÁNKY

- Učitelé cítí potřebu se vzdělávat, mají podněty pro zvýšení kvality v matematické gramotnosti a někteří jsou ochotni využívat netradičních a nových metod výuky či jejich prvků
- Nabídka kroužků k matematické gramotnosti - logické a deskové hry – využívání dotačních titulů
- Částečné využívání interaktivních médií, informačních a komunikačních technologií v oblasti rozvoje MG

SLABÉ STRÁNKY

- Nedostatečná podpora finanční gramotnosti
- Nedostatečný mentoring, rozvoj praktického DVPP v oblasti MG a praktický rozměr ve výuce MG (stereotypy ve výuce, nízká sebmotivace)
- Nedostatečný praktický rozměr, nízká úroveň popularity matematiky, převod dovedností do praxe s vazbou na povolání (nízká úroveň kariérového poradenství), nízká motivace žáků a malá podpora nadaných

PŘÍLEŽITOSTI

- Podpora matematického, logického a kritického myšlení žáků, rozvoj praktického využívání matematiky a systematizovat vazbu vzdělávání na povolání (kariérové vzdělávání) – popularizace matematiky u dětí a rodičů, zvýšení využívání interaktivních metod
- Zavádění mentoringu a podpory DVPP v oblasti rozvoje matematické pre/gramotnosti a zvýšení spolupráce s firmami
- Rozvoj finanční gramotnosti

HROZBY

- Nedostatek finančních prostředků na zabezpečení stabilní podpory a rozvoje MG, a to včetně nedostatečné podpory v oblasti materiálně-technické (licence, vybavení, výukové programy, ...)
- Nízká finanční gramotnost v rodinách a nepodpoření rozvoje MG ze strany rodičů, neinformovanost v oblasti kariérových možností
- Ohrožení způsobu logického myšlení vycházející z matematické a finanční gramotnosti – podceňování role matematiky a její negativní vnímání

Zdroj: vlastní šetření PS

Velkým pozitivem je, že se učitelé chtějí vzdělávat a zajímají se moderní metody výuky. Školy nabízejí kroužky matematické gramotnosti - logické a deskové hry, ale jsou dotačně omezeny (časově, finančně, personálně). Školy využívají interaktivních médií, průběžně se dle finančních a dotačních možností vybavují informační a komunikační technologií.

Mezi slabé stránky a jejich příčiny patří nízká úroveň finanční gramotnosti ve školách i v rodinách, nedostatečný praktický rozměr DVPP a nízká praktičnost a popularita matematiky, a to i ve vztahu ke kariérovému poradenství. Chybí motivace žáků, podpora rodičů a společenská popularizace matematiky.

Příležitostmi v této oblasti jsou zvýšení povědomí, podmínek a kvalitní výuky matematiky a s ní souvisejících oborů/předmětů. Významně je vnímání popularizace matematiky a jejích oborů, zvýšení praktičnosti DVPP a potažmo celkově matematiky. V neposlední řadě je třeba zvyšovat finanční gramotnost na úrovni společnosti, rodičů, učitelů a žáků/děti.

Všichni členové pracovních skupin se shodli, že největší hrozbou matematické gramotnosti je nepodpoření matematické gramotnosti ze strany rodičů a podceňování role matematiky. Rodiče si mohou myslet, že dítě ve svém budoucím povolání nebude matematiku vůbec potřebovat a neuvědomují si, že matematika na základní škole slouží hlavně k rozvoji logického myšlení a zlepšuje způsob kognitivního myšlení. Hrozbou je také nedostatek financí na systematický rozvoj matematiky a jejích oborů ze strany státu.

PODPORA ZVÝŠENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ VE ČTENÁŘSKÉ A JAZYKOVÉ GRAMOTNOSTI

SILNÉ STRÁNKY

- Učitelé cítí podporu ze strany ředitelů a zřizovatelů v oblasti čtenářské gramotnosti (především zázemí a financování) a rozvíjí se v oblasti čtenářské gramotnosti, školy využívají dotační tituly
- Využívání a zavádění inovativních metod (např. Sfumato)
- Podpora logopedické péče v MŠ

SLABÉ STRÁNKY

- V běžné výuce není dostatek prostoru na rozvoj čtenářské a jazykové gramotnosti, chybí inovativní výukové metody (dílny čtení, praktická výuka jazyků aj.), neochota některých učitelů používat inovativní metody výuky čtení a rozvoje čtenářské a jazykové gramotnosti, syndrom vyhoření, stereotypy
- Nízká úroveň jazykového vzdělávání pro využití cizího jazyka v praxi
- Zvyšující se počty dětí s narušenou komunikační schopností v předškolním vzdělávání s rizikem ohrožení školní úspěšnosti

PŘÍLEŽITOSTI

- Zajištění rodilého mluvčího do výuky a na mimoškolní akce, využívání metody CLIL a zajištění pravidelných aktivit pro upevnění znalosti cizího jazyka v praxi
- Zajištění sdíleného logopeda v území
- Motivovat děti a žáky v oblasti čtenářské gramotnosti (čtenářské kroužky, dílny čtení, čtečky do škol, rozvoj knihoven na ZŠ, projektové vyučování či dny, soutěže, fiktivní TV studio, výstavy dětských knih, vyprávěcí karty, exkurze, výlety, jazykové divadlo, výlety, spolupráce s knihovnou aj.)

HROZBY

- Nadměrné používání ICT techniky dětmi/žáky (sociální sítě, média ...) na úkor četby, snižující se schopnost práce žáků s textem a nezájem o literaturu
- Nízká časová dotace ve výuce českého a cizího jazyka na rozvoj čtenářské a jazykové gramotnosti, nedostatek finančních možností zajistit rodilé mluvčí a logopedickou péči, aktivity rozvíjející praktickou stránku jazyka)
- Nedostatek logopedů a lektorů jazyka v území

Zdroj: vlastní šetření PS

Účastníci hodnotí jako silnou stránku podporu ze strany ředitelů a zřizovatelů v oblasti čtenářské gramotnosti a využívání dotačních titulů. Škola využívá inovativní metodu Sfumato a má velmi dobré výsledky a několikaleté zkušenosti. Školy i zřizovatelé se snaží podporovat rozvoj logopedické péče a prevenci logopedických vad, které jsou min. 80% příčinou odkladů školní docházky.

Mezi slabé stránky a jejich příčiny řadíme praktickou stránku výuky cizích jazyků, trvání na stereotypch některých učitelů v čtenářské a jazykové gramotnosti. Alarmující je také zvyšující se počet dětí s narušenou komunikační schopností a s tím spojené ohrožení školní úspěšnosti.

Příležitostí je využívání praktických aktivit v jazykovém vzdělávání a využívání moderních metod výuky. Hledání možností podpory logopedické péče a její rozvoj a rozšíření. Využívat moderní a pro děti atraktivní formy podporující čtení a popularizovat jazykovou a čtenářskou gramotnost.

Hrozbami je konkurence v oblasti ICT technologií na úkor četby a jazykových dovedností, nízká časová dotace na výuku těchto předmětů a požadavky na osnovy, nedostatek logopedů v území.

PODPORA ZVÝŠENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ V POLYTECHNICKÉM VZDĚLÁVÁNÍ A EVVO

SILNÉ STRÁNKY

- Učitelé cítí potřebu se vzdělávat a mají podněty pro zvýšení kvality v polytechnickém vzdělávání a EVVO
- Spolupráce s gymnáziem, podpora polytechniky ze strany zřizovatele a ředitelů v oblasti zajištění odborného zázemí a vybavení pro 3D tisk a ICT
- Zájem dětí a žáků o využívání ICT technologií a polytechnických nástrojů z této oblasti

SLABÉ STRÁNKY

- Nedostatek pedagogů kvalifikovaných v oblasti polytechnického, digitálního/mediálního vzdělávání včetně ICT gramotnosti
- Nízký zájem dětí a žáků o řemesla a EVVO (rukodělné a řemeslné činnosti, environmentální povědomí, znalosti z oblasti životního prostředí a aktivity s těmito tématy úzce spjaté)
- Chybějící vybavení pro řemeslné činnosti a audiovizuální technika pro multimediální výchovu

PŘÍLEŽITOSTI

- Zajištění a zapojení odborníků a expertů do projektů a výuky (výukové programy pro děti v oblasti EVVO a řemesel) a zařazení praktických a terénních aktivit do výuky v oblasti polytechniky a EVVO
- Obnova školních zahrad (pomůže zvýšit zájem dětí o EVVO a trávit čas venku) a dovybavení učeben pro řemeslné a přírodovědné činnosti a audiovizuální technika pro multimediální výchovu, moderní vybavení pro rozvoj ICT vzdělávání
- Zajištění vzdělávání pro pedagogy v oblasti polytechniky (zejména oblast řemesel) a EVVO

HROZBY

- Rychlý vývoj v technologiích a velmi rychlé zastarávání pořízeného vybavení, nedostatek finančních prostředků na obnovu a modernizaci vybavení pro polytechniku, ICT a EVVO
- Nemožnost zvýšit kvalitu vzdělávání v klíčových kompetencích a gramotnosti z důvodu vysokých počtů dětí ve třídách (nedostatečný prostor ve výuce + vysoká časová náročnost)
- Nedostatečná nabídka vzdělávacích programů v oblasti polytechniky pro pedagogy (rukodělné činnosti) a nedostatek odborníků v této oblasti

Mezi silné potřeby řadíme poptávku po vzdělávání a potřebu rozvíjet polytechnické vzdělávání.

Navázána je spolupráce s Gymnáziem Pacov v oblasti 3D tisku a pořízeno základní vybavení. Děti a žáci mají zájem o nové technologie.

Slabé stránky v oblasti polytechniky je nízká kvalifikovanost pedagogů, nízký zájem dětí o řemesla a environmentální aktivity. V některých školách chybí potřebné vybavení v této oblasti. Příčinami nízkého zájmu o řemesla je znevažování řemesel ve společnosti a často nízké finanční ohodnocení rukodělných povolání. Děti a žáci tráví málo času v přírodě a venku a ztrácí vztah k životnímu prostředí. Oblast polytechnického vzdělávání byla dlouhodobě na okraji zájmu v DVPP. Oblast technologií se velmi rychle vyvíjí a je finančně velmi nákladné udržovat je ve školách moderní.

Příležitostí je vyhledání a zapojení odborníků a praktických a terénních aktivit do výuky, obnova školních zahrad a dovybavení učeben. Zajištění polytechnického vzdělávání pro učitele.

Hrozbami je velmi rychlý vývoj technologií a jejich zastarávání, nedostatek finančních prostředků, vysoké počty dětí na třídách, nedostatečná nabídka vzdělávacích programů v oblasti polytechniky.

3.1.4 Vymezení problémových oblastí a klíčových problémů

- nevyhovující technický stav některých škol a školských zařízení včetně přilehlých/souvisejících prostor včetně bezbariérovosti
- nevyhovující a zastaralé materiální a technické vybavení některých škol a školských zařízení včetně přilehlých/souvisejících prostor
- nedostatečný rozvoj polytechnického vzdělávání a EVVO (technické, řemeslné a přírodovědné obory)
- nedostatečný rozvoj čtenářské, jazykové, finanční a matematické gramotnosti a nízká prestiž jejich předmětů
- nedostatečný rozvoj inkluzivního vzdělávání včetně důrazu na rovný přístup ve vzdělávání a individuální potřeby každého žáka
- zvyšující se počty dětí s narušenou komunikační schopností a ohrožení školním neúspěchem
- nedostatečný rozvoj digitální a mediální gramotnosti (nerozvinuté kritické myšlení, nízká úroveň mediální gramotnosti, bezpečnost v IT prostředí, sociálně-patologické jevy v kyber-prostředí aj.)
- nedostatečný rozvoj klíčových kompetencí (občanských, kulturní identity, kreativity a podnikavosti, iniciativy)
- nedostatečná podpora profesního růstu pedagogických pracovníků a sdílení dobré praxe (syndrom vyhoření, nízký osobnostně sociální růst, nízká úroveň kritického myšlení, nízký zájem o sebevzdělávání a seberozvoj, nesystémové a nepraktické DVPP pro jednotlivé pracovníky a příprava na spolupráci ve výuce (asistent pedagoga, speciální pedagog, psycholog ...), nedostatek času a finančních možností pedagogických pracovníků, nízký zájem o mentoring a koučink a supervize
- nedostatečně rozvinutý systém strategického a efektivního řízení pro zajištění bezpečného klimatu škol (vnější, vnitřní) a systém spolupráce – zvyšování administrativní zátěže škol a školských zařízení (stávající, ale i nově spojena s inkluzivním vzděláváním) a absence právního servisu školám (orientace v legislativě); nízká informovanost a mediální dezinformovanost (inkluzie) a orientace škol v možnostech využití dotačních zdrojů (neznalost, vysoká administrativa, nezájem pedagogů,

obava a zažitá autocenzura); nevyužité možnosti spolupráce na úrovních škol, rodičů, spolků a dalších subjektů

- nedostatečně rozvinutý a nevyvážený systém hodnocení kvality vzdělávání (vedoucí a pedagogičtí pracovníci, děti/žáci) a nedostatečně nastavené mechanismy pro kontrolu plnění kvality vzdělávání na úrovni vstupů, procesů, výstupů a tzv. přidané hodnoty
- nízká a často vnější motivace dětí/žáků, učitelů a rodičů k angažovanosti, aktivitě a zájmu o vzdělávání
- vysoké počty dětí/žáků ve třídách a současně zvyšující se nároky na individuální a inkluzivní přístup včetně přijímání dvouletých dětí do MŠ
- nedostatek finančních prostředků na investice a mzdy zejména v malých obcích (zátěž rozpočtů obcí, nízká schopnost konkurenceschopnosti, v dotační politice nezohledněna problematika malých venkovských škol)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Analytickou část MAP II včetně příloh schválil ŘV MAP dne 26. 11. 2020.

Dne 26. 11. 2020 v Pacově

.....
předseda Řídícího výboru MAP

Ing. Lukáš Vlček

4. Zdroje všech částí MAP

1. MĚSTO PACOV, 2016. *Strategie rozvoje města Pacov a jeho místních částí na období 2018–2022*. Pacov: Město Pacov.
2. SVAZEK OBCÍ MIKROREGIONU STRAŽIŠTĚ, 2017. *Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Pacov*. Pacov: Svazek obcí mikroregionu Stražiště.
3. SVAZEK OBCÍ MIKROREGIONU STRAŽIŠTĚ, 2015. *Strategie území správního obvodu ORP Pacov v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a volitelného tématu servis samosprávám (2015–2024)*. Pacov: Svazek obcí mikroregionu Stražiště.
4. VIA RUSTICA, z.s., 2016. *Komunitně vedené strategie místního rozvoje území MAS Via rustica z.s. pro programové období 2021–2027*
5. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2014a. *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*. [online]. MŠMT. [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/strategie-vzdelavaci-politiky-cr-do-roku-2030/>
6. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2014b. *Strategie digitální vzdělávání do roku 2020* [online]. MŠMT. [cit. 2021-10-27]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/34429/>
7. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2014c. *Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období 2014–2020* [online]. MŠMT. [cit. 2017-11-03]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/talentovana-mladez>
8. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2015c. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020 (priority, cíle a opatření pro období 2019–2023)* [online]. MŠMT. [cit. 2016-09-17]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>
9. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2015d. *Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019–2020* [online]. MŠMT. [cit. 2021-10-23]. Dostupné z: <http://www.inkluzevpraxi.cz/apivb/akcni-plan-inkluzivniho-vzdelavani>
10. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2017. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. MŠMT. [cit.2017-01-07]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/39793/>
11. ČESKO. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, ©2013. *Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2021+* [online]. MMR. [cit.2016-10-12]. Dostupné z: https://mmr.cz/getmedia/fd06e279-4f0b-4f0f-8a43-2653598b5602/SRR21-brozura-A5-tisk-10_10_2019.pdf.aspx?ext=.pdf

12. REGIONÁLNÍ ROZVOJ, ©2017. *Metodická podpora regionálního rozvoje – Koncepční dokumenty* [online]. [cit. 2017-05-26]. Dostupné z: <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/koncepcni-dokumenty.html>
13. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY: *Postupy KAP* [online]. MŠMT. [cit. 2016-07-05]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/OP_VVV/Vyzva_KAP/Prilohac_2_Postupy_KAP.pdf
14. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Postupy zpracování MAP* [online]. MŠMT. [cit. 2017-21-01]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/OP_VVV/Vyzva_MAP/Priloha_2_Postupy_MAP.pdf
15. KRAJSKÝ ÚŘAD KRAJE VYSOČINA. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji Vysočina 2020* [online]. Krajský úřad Kraje Vysočina. [cit. 2021-10-27]. Dostupné z: https://www.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4100666
16. KRAJSKÝ ÚŘAD KRAJE VYSOČINA. *Krajský akční plán rozvoje vzdělávání* [online]. Krajský úřad Kraje Vysočina. [cit. 2017-05-26]. Dostupné z: <http://www.kr-vysocina.cz/krajsky-akcni-plan-rozvoje-vzdelavani/ds-303392>
17. ŽÁK, Vojtěch, 2006. *Zjišťování parametrů kvality výuky fyziky* [online]. Praha. Disertační práce. Univerzita Karlova, Matematicko-fyzikální fakulta, Katedra didaktiky fyziky. Dostupné z: http://kdf.mff.cuni.cz/vyzkum/materialy/zjistovani_parametru_kvality.pdf
18. KLIKA, Zdeněk. Poliklinika Pacov. *Poliklinika Pacov: Informační web pacovské polikliniky* [online]. Pacov, 2021 [cit. 2021-07-13]. Dostupné z: <http://poliklinika.mestopacov.cz/lekarske-subjekty/>
19. Zákon č. 561/2004 Sb.: Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Praha. Účinnost od 10.11.2004. 2004. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>
20. Česká školní inspekce. *Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2017/2018: Výroční zpráva České školní inspekce* [online]. Praha, 2021 [cit. 2022-4-11]. Dostupné z: [https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocnizpravy/Kvalita-a-efektivita-vzdelavani-a-vzdelavaci-s-\(4\)](https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocnizpravy/Kvalita-a-efektivita-vzdelavani-a-vzdelavaci-s-(4))
21. Česká školní inspekce. *Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2017/2018: Výroční zpráva České školní inspekce* [online]. Praha, 2021 [cit. 2020-11-14]. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/Obr%3a1zky%20ke%20c4%8dl%c3%a1nk%c5%afm/2018/Vyrocnizprava-CSI-2017-2018_final-verze.pdf

22. Česká školní inspekce. *Výsledky PISA 2015 - úroveň patnáctiletých žáků ve vybraných gramotnostech* [online]. Praha, 2016 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Vysledky-PISA-2015-uroven-patnactiletých-zaku-ve-v>.
23. Česká školní inspekce. *Distanční vzdělávání v základních a středních školách: Přístupy, posuny a zkušenosti škol rok od nástupu pandemie nemoci Covid-19.* [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/2021_p%c5%99%c3%adlohy/Dokumenty/TZ_Distancni-vzdelavani-v-ZS-a-SS_brezen-2021.pdf.
24. EDUin - Informační centrum o vzdělávání. *Shrnujeme data z PISA 2018: Za 19 let se dramaticky prohloubily nerovnosti mezi gymnázii a učiteli ve čtenářské gramotnosti.* Praha, 2019 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <https://www.eduin.cz/clanky/shrnujeme-data-z-pisa-2018-za-19-let-se-dramaticky-prohloubily-nerovnosti-mezi-gymnazii-a-ucilisti-ve-ctenarske-gramotnosti/>.
25. Pedagogickeinfo.cz. ČŠI: *Sekundární analýza PISA 2015 - Vliv složení třídy, metod uplatňovaných učitelem a využívání technologií na výsledky českých žáků.* Praha, 2018 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <http://www.pedagogicke.info/2018/05/csi-sekundarni-analyza-pisa-2015-vliv.html>.
26. Aktualne.cz. *Výzkum škol v Česku: Žáci se tu musí cítit dobře, jinak se výsledky nedostaví.* Praha, 2021 [cit. 2021-10-20]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/skolni-alchymie-tyto-okolnosti-vyznamne-ovlivnuji-vyukuvasi/r~87f917c8b6f011ebb0fa0cc47ab5f122/v~sl:3c67f2eb8994853e55c8464a092b7e39/>
27. *Chráněné bydlení Jeřabina Pelhřimov: příspěvková organizace* [online]. 2021, 2021 [cit. 2021-10-16]. Dostupné z: <https://www.domovjerabina.cz/sluzby/chanene-bydleni/>
28. *Domov důchodců Proseč u Pošné* [online]. Proseč u Pošné, 2021, 2021 [cit. 2021-10-16]. Dostupné z: <https://www.ddprosecposna.cz/>
29. *Dům sociálních služeb Pacov, p. o.: DSSP* [online]. 2021, 2021 [cit. 2021-10-16]. Dostupné z: <http://www.dssp.cz/>
30. *Centrum sociálních služeb Lukavec* [online]. Lukavec, 2021, 2021 [cit. 2021-10-16]. Dostupné z: <https://www.centrumlukavec.cz/>
31. *Centrum LADA, z.s.,* [online]. Pacov, 2014 [cit. 2021-10-16]. Dostupné z: <http://centrumlada.cz/>

32. Wikipedia: Pacov. *Cs.wikipedia.org* [online]. Pacov, 2016 [cit. 2021-10-16]. Dostupné z:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Pacov>
33. Vzdělávání a sociální problémy ČR - mapavzdelavani.cz [online]. [cit. 21.3.2022]. Dostupné z:
<https://www.mapavzdelavani.cz/vzdelavaci-problemy>
34. Národní ústav pro vzdělávání [online]. ©2011–2022. cit. [14.4.2022]. Dostupné z:
http://www.nuv.cz/uploads/RAMP_S/Novinky/Metodicke_zpravy/3.TMZ_SPP_Rizikove_chovani.pdf
35. EDUin – Informační centrum o vzdělávání [online]. [cit. 21.3.2022]. Dostupné z:
https://www.eduin.cz/wpcontent/uploads/2020/08/Dopady_uzavreni_skol_pandemie_koronaviru.pdf
36. Základní škola Pacov – Výroční zpráva 2020/2021 [online]. ©2013 [cit. 21.3.2022]. Dostupné z:
<https://www.zspacov.cz/dokumenty/vyrocní-zprava/2020-2021>
37. Základní škola a Mateřská škola Lukavec – Výroční zpráva o činnosti školy [online]. [cit. 21.3.2022].
Dostupné z:
<https://www.zslukavec.cz/userfiles/file/v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va%202020-2021.pdf>

Zdroje kapitoly Sociální situace:

rozhovor s metodičkou prevence ZŠ Pacov

rozhovor s výchovnou poradkyní ZŠ Lukavec

rozhovor s ředitelkou ZŠ Lukavec

rozhovor s pracovníci Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Pacov

rozhovor s koordinátorem NZDM Spirála

rozhovor s místostarostou města Pacov

Výroční zprávy ZŠ Pacov, ZŠ Lukavec

MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. Praha: Grada, 2009. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2310-5.

<http://www.zsobratan.cz/index.php/preventivni-program>

<http://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/rodina-v-problemove-situaci/rizikove-chovani-ditete/vandalismus.shtml>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Netolismus>

<https://psychologie.cz/proc-si-ublizujeme/>

<https://www.proyouth.eu/cs/files/prirucka-pro-skolni-praxi.pdf>

http://www.csicr.cz/html/TZ_prevence_sikany/html5/index.html?&locale=CSY&pn=7

<http://oldwww.upol.cz/nc/aktualita/clanek/mezi-ceskymi-adolescenty-roste-spotreba-alkoholu-a-tabaku-rizikove-chovani-souvisi-s-osobno/>

<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/377/3074/Vymezeni-rizikoveho-chovani>

www.gac.cz/userfiles/File/nase_prace_vystupy/Analyza_socialne_vyloucenych_lokalit_GAC.pdf

www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4071313

Rozhovor s pracovníky Terénních programů Sovy

<https://www.spiralapacov.cz/>

<https://www.sovickapacov.cz/>

<https://jihlava.charita.cz/>

<https://knihovna.pacov.cz/>

<https://charitapacov.cz/>

Seznam zkratek

ADD	Porucha pozornosti bez hyperaktivity
ADHD	Porucha pozornosti s hyperaktivitou
CAN	Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte
ČG	Čtenářská gramotnost
ČJ	Český jazyk
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
ČSÚ	Český statistický úřad
DDM	Dům dětí a mládeže
EAO	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EVVO	Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta
EU	Evropská unie
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
IMKA	Implementace kariérního systému učitelů
IROP	Integrovaný regionální operační program
IT (ICT)	Informační technologie
IVP	Individuální vzdělávací plán
JMŠ	Jídelna mateřské školy
KAP	Krajský akční plán
MAP	Místní akční plán
MAS	Místní akční skupina
MG	Matematická gramotnost
MKČR	Ministerstvo kultury České republiky
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPP	Minimální preventivní programy
MŠ	Mateřská škola
MŠC	Mateřská škola církevní
MŠO	Mateřská škola obecní
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MÚ	Městský úřad
NIDV	Národní institut pro další vzdělávání
NNO	Nestátní neziskové organizace
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OP	Operační program
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
PISA	Programme for International Student Assessment
PIRLS	Progress in International Reading Literacy Study
PLPP	Plán pedagogické podpory
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
PPUČ	Projekt Podpora práce učitelů
PS	Pracovní skupina
PV	Předškolní vzdělávání
RC	Rodinné centrum
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
RVP ZUV	Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání
ŘV	Řídící výbor

SC	Specifický cíl
SEV	Středisko environmentální výchovy
SDV	Strategie digitálního vzdělávání
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SOM	Svazek obcí mikroregionu
SPC	Speciálně pedagogické centrum
SPU	Specifické poruchy učení
SPUCH	Specifické poruchy učení a chování
SR	Strategický rámec
SRPDŠ	Sdružení rodičů a přátel školy
SŠ	Střední škola
SVČ	Středisko volného času
SVP	Středisko výchovné péče (zařízení ŠPZ)
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠJ	Školní jídelna
ŠJ – V	Školní jídelna – výdejna
ŠJ – VV	Školní jídelna – vývařovna
ŠD	Školní družina
ŠK	Školní klub
ŠPZ	Školské poradenské zařízení
ŠVP	Školní vzdělávací program
TALIS	Teaching and Learning International Survey
TIMSS	Trends in International Mathematics and Science Study
TP	Terénní programy
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání (ÚIV byl zrušen k 31. 12. 2011. Agendu dále přebírá MŠMT)
VOŠ	Vyšší odborná škola
ZV	Základní vzdělávání
ZŠ	Základní škola
ZŠO	Základní škola obecní
ZUŠ	Základní umělecké školy

Seznam tabulek

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel území ORP Pacov v letech 2009 až 2018 dle věkových skupin	15
Tabulka 2: Nejvyšší ukončené vzdělání obyvatel území ORP Pacov ve věku 15 a více let	17
Tabulka 3: Přehled koncepčních a strategických dokumentů a jejich vazba na MAP	27
Tabulka 4: ČSI Předškolní vzdělávání	36
Tabulka 5: ČSI Základní vzdělávání	38
Tabulka 6: Srovnání úvodního šetření Šablony I a aktuálního šetření	43
Tabulka 7: Hlavní oblasti podporované z OP	44
Tabulka 8: Další oblasti podporované z OP	45
Tabulka 9: Výsledky, Nejžádanější témata pro pedagogické pracovníky zjištěna v rámci dotazníkového šetření	50
Tabulka 10: Přehled vzdělávacích zařízení v ORP Pacov	59
Tabulka 11: MŠ dle charakteru a zřizovatele	61
Tabulka 12: Vývoj počtu dětí v MŠ	63
Tabulka 13: Obsazenost MŠ (%)	64
Tabulka 14: Pracovníci MŠ – kategorie	65
Tabulka 15: Přehled mateřských škol a jejich kapacita	67
Zdroj dat: MŠMT, vlastní šetření v MŠ	67
Tabulka 16: Nákladovost v MŠ	68
Tabulka 17: Přehled mateřských škol a jejich kapacita	72
Tabulka 18: Stavby, rekonstrukce	73
Tabulka 19: Vybavenost	74
Tabulka 20: Vývoj počtu žáků v ZŠ	76
Tabulka 21: Obsazenost ZŠ (%)	77
Tabulka 22: Počet žáků s potřebou podpůrných opatření v jednotlivých třídách	78
Tabulka 23: Pracovníci ZŠ – kategorie	80
Tabulka 24: Pracovníci ZŠ – pracovní úvazky (přepočet na plně zaměstnané)	80
Tabulka 25: Žáci, kteří ukončili vzdělání	82
Tabulka 26: Přehled výchovných opatření ZŠ	83
Tabulka 27: Přehled zařízení ZŠ a jejich kapacita	86
Tabulka 28: Úspěšnost při přijímacích zkouškách	87
Tabulka 29: Finanční nákladnost ZŠ	88
Tabulka 30: Investice v letech 2010-2015	89
Tabulka 31: Stavby, rekonstrukce	89
Tabulka 32: Vybavení	91
Tabulka 33: Využití kapacity ŠJ (počet strážníků)	93
Tabulka 34: Využití kapacity ŠJ (%)	94
Tabulka 35: Seznam středních škol na území ORP Pacov	115
Tabulka 36: Vazba mezi KAP Kraje Vysočina a MAP ORP Pacov II	116

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Tabulka 37: Cíle MAP ve vazbě na povinná, doporučená a volitelná opatření	121
Tabulka 38: Analýza základních cílových skupin (očekávání, rizika, komunikace, opatření)	123
Tabulka 39: Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území.....	128

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vzdělávací problémy na základních školách v ORP Pacov	84
Obrázek 2: Index zaostávání vzdělávání za sociální situací v ORP Pacov	85

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Seznam příloh

- Příloha 1 Dotazníkové šetření MŠMT
- Příloha 2 Dotazníkové šetření pro pedagogické pracovníky
- Příloha 3 Dotazníkové šetření pro rodiče a veřejnost
- Příloha 4 Dotazníkové šetření ředitelů škol
- Příloha 5 Výsledky dotazníkového šetření sdílený logoped
- Příloha 6 Výstupy školní parlament a třídnické hodiny
- Příloha 7 Charakteristika školství